Vigyázat, hiba!

Romlott a híradástechnikai cikkek minősége – Új szervezet a védekezésre

Van-e annál bosszantóbb dolog, mint amikor a néhány napja vásárolt, több ezer forintos magnó hirtelen elnémul, meg sem szólal? Hiába a garanciális javítás — a vevőnek kell elcipelni a készülléet a szervizbe, esetleg szabadságot kivenni és várni a szerelőt. Lehet, hogy a készülék csak hetek múlva készül el, és rá két napra kezdődik elölről a javítási hercehurca. Mire eltelik egy fél év — betelik a „garanciális" füzetecske. Az ilyesféle reparálás nincs persze, teljesen ingyen, sőt, ki fizeti meg a sok mérgelődést?

Megalakult

A rossz, hibás termék — csakúgy mint a jó — gyárban, műhelyben készül. A minőség sorsa a futószalagon, a munkapadon dől el, s ha rosszul dőlt el — sajnos, a „házi" ellenőrzés nem áll mindig helyzete magaslatán. A meós, aki szintén a gyár dolgozója, dilemma elé kerül: *visszadobja-e az egész szériát* — vagy „teljesítse" a tervet, s felvegye (az esetleg meg nem érdemelt) nyereséget? Sokszor az utóbbi mellett döntenek. Senki nem beszél szívesen arról: megalkudott — a vállalat hasznára, a fogyasztók kárára. De nincs is szükség nyilatkozókra — *beszélnek helyettük a tények:* a KERMI 1975 első félévi vizsgálata megállapította, hogy romlott a forgalomba került híradástechnikai cikkek minősége. A megvizsgált *televíziók 21, a magnetofonok 38, a lemezjátszók 30 százaléka volt hibás.*

Felelősek ezért a kereskedők is, miért veszik át a rossz termékeket? Igaz, külön-külön nem vizsgálhatnak meg minden darabot, de az ő feladatuk lenne, hogy szigorú szűrőt állítsanak a hibás áruk elé.

Kedvező hír, hogy a Ferrovill, a Ravill, a Vasért, a Vasvill, a Vídia, a Csepel és a Titán nagykereskedelmi vállalatok — minisztériumi felügyelet alatt — március 31-én *létrehozták a vas-műszaki szakma közös minőségvédelmi szolgálatát* — tájékoztat *dr. Gábor Pál*, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetője. — Ez a szervezet minden vállalatra *kötelező* hatállyal végzi el az ellenőrzést. Ha hibás sorozatra, termékekre bukkannak, *haladéktalanul figyelmeztetik* a testvérvállalatokat s a gyártónak *minőségi kötbért kell fizetni.* Ha a nagyobb minőségromlás súlyosan sérti a fogyasztók érdekeit, *jelentik a Kohó- és Gépipari, illetve a Belkereskedelmi Minisztériumnak és intézkedést sürgetnek: függesszék fel a gyártást.* A KERMI-től és az Országos Kereskedelmi Felügyelőségtől — melyekkel az új szervezet egyébként is szoros munkakapcsolatban áll — *vizsgálatot kérhetnek.* Egységes állásfoglalásuk az egész szakmára nézve *kötelező*, annak betartásáért a szervezetben részt vevő vállalatok igazgató *tanácsa felel.*

A MEO felelőssége

A közelmúltban egy hibás magnetofonszéria átvételét több nagykereskedelmi cég megtagadta, egy mégis akadt, amelyik átvette. A hasonló rossz kivételek

ellen *véd* — egyelőre még csak papíron — az új szervezet. Igaz: rossz minőségű terméknek *ki sem volna szabad kerülni az üzemből...*

— Egyelőre *csak a beérkezett áruk* minőségét vizsgálják. A helyszíni átvétel vagy a gyártásközi ellenőrzés *későbbi* feladat, amely a Kohó- és Gépipari Minisztérium egyetértésétől függ. Nem ritka, hogy a beszerzéseknél kiiktatódik a láncolatból a nagykereskedelem. Jó néhány vasműszaki jellegű cikket pedig nem a KGM felügyelete alá tartozó vállalatok gyártanak... A rendelet valamennyi gyártóra, illetve átvevőre vonatkozik, és azokra a „KGM-jellegű" termékekre is, amelyeket a helyiipar, könnyűipar, vagy szövetkezet állított elő — mondta informátorom.

Ami jobb lenne...

— Nem vadonatúj találmány ez a szervezet — világosít fel *Rozicska Lajos*, a minőségellenőrző szolgálat vezetője. — 1958-tól 1968-ig már működött hasonló — ám a gazdasági reform kezdetén *túlságosan biztunk a piac szabályozó szerepében*, és így ez a szerv *megszűnt*.

A nyár közepén jelennek meg a Kohó- és Gépipari, valamint a Belkereskedelmi Minisztérium irányelvei a lakossági forgalomba kerülő gépipari termékek átvételéről. Ez is beletartozik abba az intézkedéssorozatba, amelyet az 1974-es, a minőségszabályozás rendszerének fejlesztéséről szóló minisztertanácsi határozat indított el. Azóta jó néhány irányelv, rendelet látott napvilágot, egyebek között a szerződések minőségre vonatkozó tartalmi kellékeiről, bizonyos új termékek előzetes hatósági minőségvizsgálatáról, a kisiparosok áruiról, a minőségi átvétel korszerűsítéséről, az anyagi érdekeltségről, a szavatossági jogokról, a jótállási jegyekről, a vásárlói kifogások intézéséről. Több rendeletet más minisztériummal — például a Könnyűiparival — *közösen* adtak ki, hasonlóan a kohó- és gépipari termékekre vonatkozó, hamarosan megjelenő irányelvhez.

Örülünk a minőséget védő jogszabályoknak, az új szervezetnek, de szívesebben adnánk hírt arról: *mindezek feleslegessé váltak...* Ugyanis a gyártásnak, a gazdálkodásnak része kell hogy legyen a minőség, mégpedig *a jó minőség.* Ezért elsősorban a gyárban, beleértve a MEO-t is — kellene jobban, hibamentesen dolgozni.

De amíg a jelenlegi helyzet nem változik, *hasznos eszköz lehet a minőségellenőrző szolgálat.* Persze, csak akkor, ha létezését komolyan veszik. Márpedig ezt kell tenni, még akkor is, ha esetleg kevesebb — de jobb minőségű — áru lesz az üzletekben. Nemcsak a vásárlók — az egész népgazdaság a társadalom érdekeit védik ezzel, hiszen a rossz termékben is munkaerő, gép, energia, idő testesül meg. Helyesebben: vész kárba...

Elek Lenke

Közös moratórium

A „negyedik világ" gondjai

A fejlett tőkés országok a jelek szerint már *kezdenek kilábalni* a hosszú és mély gazdasági válságból, a fejlődő államok viszont továbbra is súlyos gondokkal kénytelenek szembenézni. Arról van szó ugyanis, hogy a fejlődők tartozásai *meghaladják* a 142 milliárd dollárt, s a hatalmas összeg visszafizetésére egyelőre *nincs kilátás*, sőt, további hiteleket és *kölcsönöket kell felvenniük.*

Adósságok, kiadások

Évtizedünkben a fejlődő világ országai között jelentős *polarizálódás* következett be. Az egyik oldalon állnak a jelentős olaj- és nyersanyagkinccsel rendelkezők, míg a másik oldalon találhatók a hasznosítható természeti forrásokkal nem rendelkező országok, ahol még a lakosság élelmiszerellátása sem biztosított. A Világbank kimutatása szerint a világ népességének 30 százaléka él olyan országban, ahol az egy személyre jutó bruttó társadalmi termék nem haladja meg az évi 200 dollárt. Mintegy negyven ilyen államról szól a jelentés. A közgazdasági szakirodalom újabban a *„szegények legszegényebbjeit"* negyedik világnak nevezi.

A negyedik világ országaiban a magas kőolajárak évről évre *tetemesen növelik* a külkereskedelmi mérleghiányt, s ezt csak fokozza az importált késztermékek árának emelése. A nyersanyagárak tavalyi csökkenése *tovább mérsékli* azoknak a fejlődő országoknak *bevételeit*, amelyek ilyen cikkeket esetleg exportáltak. Jelentős erőfeszítéseket követel a kormányoktól az élelmiszer-ellátás; az alapvető élelmiszerek behozatala csak *tovább növeli* az adósságokat. (Becslések szerint a világon egymilliárd az elégtelenül tápláltak száma, s évente csaknem félmillióan halnak éhen!)

A világpiacon bekövetkezett árrobbanás *keresztülhúzta* a fejlődő országok többségének fejlesztési elképzeléseit, hiszen az ipar és az infrastruktúra kiépítésére, illetve fejlesztésére szánt összegekből *az importot kell finanszírozni.* A problémák már több éve halmozódnak, s most állt elő olyan helyzet, hogy a negyedik világ hathatós segélyezése *már nem várathat tovább magára.* A nem olajtermelő fejlődő országok fizetési mérleghiánya 1975-ben összesen *34 milliárd dollár volt*, s számítások szerint az elkövetkező években is ilyen nagyságrendű deficitre lehet számítani. Ez a nagy hiány nem kizárólag az áruforgalom deficitjéből adódik, hanem tetemes összeggel szerepelnek benne a korábbi adósságok törlesztésére felvett újabb kölcsönök is. A kör bezárult: az adósságok törlesztése *újabb adósságokat szül*, a fizetési kötelezettségek egy részének pillanatnyi teljesítése évek múltán *még nagyobb* terhekben jelentkezik majd.

Az elmúlt két esztendőben láttunk kísérleteket a fejlett tőkés országok és az OPEC-államok részéről a negyedik világ gondjainak *enyhítésére.* Különböző pénzügyi alapokat hoztak létre, a nemzetközi gazdasági szervezetek is akcióba léptek, s eddig mintegy 6 milliárd dollárt sikerült a legszegényebbeknek juttatni. Ez a jelentős összeg azonban *igen kevésnek bizonyult*, hiszen 142 milliárdos tartozásról van szó. A lassan csurgadozó segélyek *csak tüneti kezelést* jelentenek, az égető probléma megoldása nemzetközi összefogást igényel.

Párbeszéd

A legszegényebb fejlődő országok újabban *közösen lépnek fel* hatalmas adósságaik fizetési haladékáért, átütemezéséért. Szeretnék elérni, hogy tartozásaik egy részét *a fejlett tőkés országok engedjék el*, illetve sokoldalú nemzetközi egyezmények útján *tehermentesítsék* valamelyest őket. A nem olajtermelő, de nyersanyagokkal rendelkező országok *újabb hiteleket szeretnének kapni* a Nemzetközi Valuta Alaptól a korábban felvett kölcsönök esedékes részének törlesztésére. A „kollektív moratórium" a legszegényebb fejlődők részére bizonyos fokig *érdeke a fejlett tőkés országoknak is*, ugyanis az adósságok halmozása tovább gyengítheti az amúgy is ingatag tőkés pénzügyi rendszert.

A fejlődők pénzügyi helyzetének rendezése *égető feladat.* De legalább ennyire fontos *az iparfejlesztés folytatása*, az önálló nemzetgazdaságok kialakítása. Ez ugyancsak egy olyan feladat, amelyhez nagy mennyiségű tőkére van szükség a jövőben is. Többek között erről a jövőről folytatnak párbeszédet a fejlődők az úgynevezett ipari országokkal a több évig tartó „észak—dél értekezleten", ahol szó van a külkereskedelemről, a beruházásokról, a pénzügyekről, az olajról, a nyersanyagokról — egyszóval a fejlődő országok jövőjét illető kérdésekről.

Gonda György — Lőrincze Péter

Hidrológustalálkozó

Szerdán a Fertő tó magyar oldalán, a Fertőrákosi öbölben levő vízügyi hidrometeorológiai állomáson az *osztrák—magyar hidrológustalálkozóra* került sor.

A szakemberek a tó magyar oldalán egy vízi és egy parti állomáson mérik a csapadékot, a széljárást, a sugárzást és a párolgást. Ugyanezeket az osztrákok egy vízi és három parti állomáson végzik. Mindkét fél vizsgálja a tóba befolyó vizeket is. Ugyancsak mindkét oldalon működnek talajvízszint-észlelő állomások. Az osztrák területen *hét*, a magyar részen pedig *húsz* ilyen állomás van. A tó vízállását is mindkét oldalon több helyütt mérik. A szerdai találkozón a különböző vizsgálati adatokat a két ország szakemberei megvitatták.

Magyar—osztrák datolyafeldolgozó

Irakban már megkezdték annak az első komplett datolyafeldolgozó vonalnak a szerelését, amelyet a Komplex Külkereskedelmi Vállalat az osztrák Vereinigte Edelstahl Werke céggel *kooperációban* szállított. A datolyából cukoralapanyagot előállító berendezéseket a Láng Gépgyárban és a Kőbányai Vas- és Acélöntödében gyártják. Szó van arról, hogy a jövőben más közelkeleti országba is *együttműködve* szállít a Komplex és az osztrák cég.

Nagydíj a Richardsnak

A spanyol kereskedelmi minisztérium, valamint az *Editorial Ofice* spanyol kiadó és marketingközpont által alapított nemzetközi minőségi trófea az egyik legértékesebb díj mindazok között, amelyeket a nemzetközi kereskedelemben egy vállalat elnyerhet. A győri Richards gyár *másodszor kapta meg* ezt a díjat. Először 1972-ben, legutóbb pedig 1975-ben. A múlt évi díjat a napokban vette át *Ligeti Imre* vezérigazgató.

A gyár a kiváló minőség megtartása mellett lépést tart a divattal is. 1975-ben több mint hárommillió dollár értékben értékesített különböző szöveteket 17 országban.

Hasznos tárgyalások

Szekér Gyula nyilatkozata a magyar—amerikai gazdasági kapcsolatokról

(Folytatás az 1. oldalról)

mindkét fél számára hátrányos a legnagyobb kedvezményes eljárás hiánya a kereskedelemben. Tapasztalatunk szerint az amerikai kormánynak szándéka, hogy változtasson ezen a helyzeten. Tanulságos, hogy a magyar—amerikai árucsere-forgalom a meglevő akadályok ellenére az elmúlt években *megháromszorozódott.* A lehetőségeket azonban még *korántsem merítettük ki.* Így például nem törvényszerű, hogy az Egyesült Államokból származó magyar behozatal kétharmada mezőgazdasági termék legyen, mint jelenleg. Normális kereskedelmi feltételek esetén *jóval nagyobb lehetőségeink volnának gépek, ipari termékek importjára, licencek vásárlására is.*

— A magyar kivitelben a hagyományos élelmiszeripari, mezőgazdasági termékek mellett *növekvő szerep jut* bizonyos fogyasztási cikkeknek is. Figyelemre méltó, hogy a tőkés piacokon, így az Egyesült Államokban is, azok a korszerű termékeink versenyképesek, amelyeket a szocialista gazdasági integráció keretében *nagy sorozatban* gyártunk.

— Mindkét félnek jobban meg kell ismernie a másik ország gazdaságát, piacát. Külön kiemelném az ipari kooperáció jelentőségét: e területen biztató kezdetnek vagyunk tanúi. Vizsgáltuk a kereskedelmi, az ipari és a gazdasági együttműködés további lehetőségeit — többi között — a General Motors angliai leányvállalata és a Magyar Vagon- és Gépgyár között, más amerikai cégekkel a mezőgazdasági gépgyártásban, a járműiparban stb. A magyar vállalatok, ha jó minőségű árukat *pontosan szállítanak*, jelentős lehetőségeket kaphatnak az amerikai piacon — hangoztatta Szekér Gyula.

Dr. Szekér Gyula, miután kedden befejezte az Amerikai Egyesült Államokban tett hivatalos látogatását, a kanadai kormány meghívására Ottawába érkezett. A Minisztertanács elnökhelyettesét a repülőtéren a kanadai kormány nevében *Eugene F. Whelan* mezőgazdaságügyi miniszter és *Bissonnette* külügyminiszterhelyettes fogadta. Jelen volt *Bartha János*, a Magyar Népköztársaság kanadai nagykövete is.

Dr. Szekér Gyula kanadai látogatása első napján, szerdán Ottawában megbeszéléseket folytat a kormány több tagjával.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

KGST–finn együttműködés

Finnország és a KGST-tagországok kereskedelme 1973 óta több mint *megkétszereződött*, és 1975-ben meghaladta a kétmilliárd rubelt. Az északi ország üzemanyag-szükségletét *majdnem teljesen a szocialista országokból, elsősorban a Szovjetunióból, fedezi*, s nyersanyagokat, félkész- és készárukat importál. Növekszik a gépek és a berendezések mennyisége: a KGST-országok kohászati üzemeket, vezetékeket és hőerőműveket építenek Finnországban. Finnország a KGST országainak a többi között hajókat, ipari felszereléseket, valamint papírt szállít.

Lengyel személygépkocsik

A lengyel gépkocsigyárak az idén 175—180 ezer személygépkocsit visznek piacra; 55 ezer Fiat 125p, 64 ezer Fiat 126p és 33 ezer Syréna típusú gépkocsit. Lengyelország ezenkívül a Német Demokratikus Köztársaságból, Csehszlovákiából és a Szovjetunióból importál 21 ezer gépkocsit.

Marad az angol korsó

A Közös Piac 1978 áprilisától *szabványosítani szándékozik* a tagországok mértékegységeit. Nagy-Britanniában azonban — az angol közvélemény nyomására — a söriparban a liter helyett továbbra is a korsó (0,568 liter) marad érvényben.

Prágai metró

Két év óta üzemel a prágai metró első szakasza s ezalatt csaknem 130 millió utast szállított. Prága általános fejlesztési terve szerint 1990-ig a metróvonal hossza 40 kilométer lesz, 43 állomással.

Komszomol-delegáció Hevesben

Tudósítónktól.

Vlagyimir Viktorovics Grigorjev, a lenini Komszomol központi bizottsága titkárának vezetésével szerdán délelőtt Egerbe érkezett a KISZ IX. kongresszusán részt vevő szovjet delegáció. A küldöttség tagja volt *Pjotr Iljics Klimuk*, a népszerű űrhajós ezredes, a Szovjetunió kétszeres hőse, a Komszomol központi bizottságának tagja is.

Egerben *dr. Sipos István* és *Barta Alajos*, a megyei pártbizottság titkárai fogadták és tájékoztatták a kedves vendégeket, akik ezután megtekintették az Egri Dohánygyárat, a történelmi várat, majd ellátogattak Szilvásváradra, ahol a lipicai ménest, a múzeumot és a Szalajka-völgyet nézték meg a vendégek.

London

Harc egy taxisofőrért

Kedden a Wight-szigeti fegyházból váratlanul szabadon bocsátottak egy 17 évi szabadságvesztését töltő fegyencet: a 34 éves *George Davis* londoni taxisofőrt. Esete nem állt példa nélkül: a súlyos ítéletet hevesen vitatott körülmények között, nem megnyugtató azonosítási próba után szabták ki rá.

Davist azzal vádolták, hogy 1974 áprilisában részt vett egy rablótámadásban, és rálőtt egy rendőrre. A bíróság nem fogadta el Davis alibijét, pedig ezt többen igazolták.

Közben London East End proletárnegyedében *tiltakozó mozgalom* kezdődött kiszabadítása érdekében. Hosszú huzavona után, a legnagyobb titokban, *Roy Jenkins* belügyminiszter *pótnyomozást* rendelt el. A vizsgálat előzetes eredményei Davis ártatlanságára vallottak. Így történt, hogy Jenkins kedden bejelentette a parlamentben: a rendőrség eljárása nem volt megnyugtató, és *előlegezik a szabadságot* Davisnek.

Halálos balesetek

Mokánszki János 25 éves villanyszerelő, budapesti lakos személygépkocsival szabálytalan előzés közben a IV. kerület, Árpád út 115. szám előtt áttért a menetirány szerinti bal oldalra, és összeütközött a vele szemben szabályosan közlekedő személygépkocsival. Ezt követően a vétlen személygépkocsi összeütközött egy 10/A jelzésű villamossal. A gépkocsi vezetője, Kiss János 37 éves budapesti lakos életveszélyes sérülést szenvedett. A gépkocsiban tartózkodó Attila nevű kétéves gyermeke a helyszínen meghalt, László nevű 12 éves gyermeke pedig könnyű sérülést szenvedett. Mokánszki Jánost őrizetbe vette a rendőrség.

A XIX. kerület, Hunyadi utca és Hullay Jenő utca kereszteződésében Bozsó László 37 éves budapesti gépkocsivezető az 54/Y jelzésű autóbusznak nem adta meg az elsőbbséget és összeütközött egy motorkerékpárral, amelynek vezetője, Fülöp János 35 éves üveges, budapesti lakos a helyszínen meghalt. Bozsó László vezetői engedélyét bevonta a rendőrség és eljárást indított ellene.

Fejér megyében, Csákvár belterületén Szép Sándor 21 éves műszerésztanuló, dunaharaszti lakos egy házilag készített háromkerekű — segédmotorral hajtott — járművel irányjelzés nélkül egy személygépkocsi elé kanyarodott, amely elütötte. A baleset következtében Szép Sándor a kórházban meghalt.

Heves megyében, Gyöngyösoroszi belterületén Erdei Gyula 19 éves bányász, mátraszentimrei lakos motorkerékpárral figyelmetlen vezetés közben összeütközött a vele szemben szabályosan közlekedő tehergépkocsival. A baleset következtében a motorkerékpár utasa, Kiss József 19 éves szobafestő, mátraszentimrei lakos a helyszínen meghalt. Erdeit súlyos állapotban szállították kórházba.

Élénkülő szél

A ma estig várható időjárás: időnként megnövekvő felhőzet, szórványosan előforduló zápor, zivatar. Többfelé megélénkülő, helyenként megerősödő északi, északnyugati szél. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet 20—25 fok között alakul.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 270 centiméter volt.

Már Kolumbuszt is segítették...

Ma holdfogyatkozást láthatunk

Ma este *holdfogyatkozás* lesz. A Föld a Nap körüli pályán járva úgy kerül a Nap és a Hold közé, hogy a Nap sugarai elől részben eltakarja a Holdat, vagyis a Holdról nézve napfogyatkozás lesz. A természeti jelenség 20 óra 16 perckor kezdődik, s 20.54-kor a *telihold egynyolcada árnyékba kerül;* ettől kezdve a „csorbaság" csökken, s 21 óra 33 perckor ismét kitelik a Hold.

Holdfogyatkozás évente kétszer-háromszor figyelhető meg. Viszonylag gyakori a teljes holdfogyatkozás is. Legutóbb nálunk tavaly november 18-án volt. A Föld mozgásából *előre meghatározható* a holdfogyatkozás időpontja — ezt használta fel a krónikások szerint Kolumbusz Kristóf 1504-ben egyik hajóútja során. A hosszú úton a hajó élelmiszer- és vízkészlete már erősen megfogyatkozott, amikor Kolumbusz Jamaica szigeténél horgonyt vetett, hogy felfrissítse a készleteket. A lakosság azonban ellenségesen fogadta őket, s megtagadta az élelmiszer-utánpótlást. Ekkor Kolumbusz — tudva, hogy aznap éjjel teljes holdfogyatkozás lesz — megfenyegette őket, hogy elviszi tőlük a Hold világosságát. A holdfogyatkozás kezdetén a megrémült szigetlakók *gyorsan feltöltötték a hajó élelmiszerraktárait.*

Manapság is hasznosítják a holdfogyatkozás természeti jelenségét a *meteorológusok.* A Hold árnyékba került részének sötétebb vagy világosabb tónusából a Földet körülvevő levegőréteg tisztaságára lehet következtetni. A Nap sugarainak egy része ugyanis a holdfogyatkozás alkalmával is áthatol a Föld körüli levegőrétegen, s a Holdra vetített árnyék jelzi, hogy szennyezett, párás vagy tiszta-e a levegő.

AZ UNICEF-ről tartott előadást tegnap a Hazafias Népfront Belgrád rakparti székházában Frederico Joffre, az ENSZ keretében működő nemzetközi szervezet genfi, európai központjának egyik vezetője, aki a magyar UNICEF-bizottság meghívására tartózkodik hazánkban. A vendéget dr. Simai Mihály, a Magyar ENSZ Társaság főtitkára üdvözölte.

A SZÍNHÁZI CSERÉK az utóbbi időben örvendetesen megélénkültek. Több város színháza mutatkozik be ebben az évben Budapesten. Májusban a Pécsi Nemzeti Színház, valamint a Szolnoki Szigligeti Színház, az új színházi évad elején pedig a Szegedi Nemzeti Színház és a Békéscsabai Jókai Színház társulata mutatkozik be Budapesten.

100. SZÜLETÉSNAPJÁT ünnepelte tegnap Nagy Istvánné nyugdíjas, óbudai lakos. A megható kis ünnepségen a III. kerületi Tanács szociálpolitikai osztályának munkatársai ajándékkal és az úttörők virággal köszöntötték a nyugdíjas lányával élő Nagy Istvánnét.

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR 1. számú mozgókönyvtára értesíti olvasóit, hogy műszaki hiba miatt a kölcsönzés május 13-tól a II., a XI. kerületi, Fraknó utcai, a XII., a XVII., a XX. és XXI. kerületek megállóhelyein szünetel.

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS nyílt tegnap a kaposvári Palmiro Togliatti Könyvtárban, azokból a művekből, amelyeket a Somogy megyei Tanács fonyódi alkotóházának lakói az intézménynek ajándékoztak.

HEVES ÜTKÖZET ZAJLOTT LE az egyiptomi tengerpart egyik elhagyatott részén a határőrség és a kábítószercsempészek között. Az egyiptomi határőrség már a tengerparton várta a csempészeket, ahol félórás tűzharc után a banda nyolc tagját elfogták, és elkobozták a kábítószert.

ELKÉSZÜLT A ZALAEGERSZEGI VÍZTISZTÍTÓMŰ, amely naponta 22 ezer köbméter vizet termel. Az automata berendezések a víztermelő kutak termelését ellenőrzik.

ÚJABB EMBERRABLÁS TÖRTÉNT ROMÁBAN, ahol három fegyveres otthona közelében elrabolta Renato Filippini építési vállalkozót.

A 25. SZÍNHÁZ 38 FŐNYI TÁRSULATA TEGNAP MILÁNÓBA UTAZOTT, ahol a Vörös zsoltár című produkciót mutatják be. A színház júliusban a nemzetközi varsói színházi találkozón is részt vesz, ahol a Kőműves Kelemenné című szindarabbal lépnek fel.

REISMANN JÁNOS FOTÓMŰVÉSZT rokonai, barátai és tisztelői tegnap kísérték utolsó útjára a Farkasréti temetőben. A MÚOSZ és a Fotóművész Szövetség nevében Pethő Tibor a Magyar Nemzet főszerkesztője, a harcostársak nevében Cséby Lajos búcsúztatta.

NŐI VEZETŐ I.

Reprezentatív beosztás

(Dallos Jenő karikatúrája)

MAGYAR—NDK BARÁTSÁGI NAPOK kezdődtek szerdán Békés megyében. A csanádapácai megnyitón Rüdiger Jagosch, a Német Szocialista Egységpárt Erfurt megyei bizottsága nemzetközi osztályának vezetője tartott előadást.

VIZI PORSZÍVÓ BERENDEZÉSSEL működő hajó dolgozik Párizsban a Szajnán. A szerkezet minden három centiméternél nagyobb szemetet felszippant, kiszűri a vizet, és tisztán juttatja vissza a folyóba.

A BOLGÁR ZENESZERZŐK SZÖVETSÉGÉNEK ELSŐ KONGRESSZUSA kedden Szófiában befejeződött. A kétnapos tanácskozáson módosításokat fogadtak el a szövetség alapszabályzatához, s megválasztották a szövetség új vezetőségét.

GYÜMÖLCS- ÉS ZÖLDSÉGTERMELŐ SZAKMUNKÁSTANULÓK országos versenye kezdődött Balatonfüreden szerdán.

Ügetőverseny-eredmények

1. Bella (3) — Bilke (6) — Begónia (5). 14, 13, 24, 15; bef.: 42, 43.
2. Oktondi (11) — Zorba (4) — Uhu (10). 153, 44, 54, 18; bef.: 1164, 328. Hármas befutó: 24 637.
3. Azért is (8) — Jeles (4) — Astoria (5). 85, 29, 16, 23; bef.: 162, 238.
4. Zamat (3) — Absalom (10) — Vígjáték (7). 38, 21, 23, 20; bef.: 126, 127. Hármas befutó: 3095.
5. Babonás (7) — Benjamin (3) — Agave (8). 11, 12, 43, 18; bef.: 46, 31.
6. Bársony (1) — Bárcsak (4) — Áristom (5). 23, 14, 13, 15; bef.: 35, 36.
7. Varrólány (4) — Adoma (1) — Zsurnaliszta (7). 23, 13, 20, 15; bef.: 28, 35.
8. Budafa (1) — Úttörő (2) — Üzenet (4). 12, 12, 19, 18; bef.: 30, 42.

Új utcanevek

Ülést tartott a fővárosi tanács vb

A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága szerdai ülésén *utcaelnevezésekről* döntött. A testület a Békásmegyeren épülő lakótelep névtelen utcáit nevezte el, többek között Sarkadi Imréről, Bálint Györgyről, Heltai Jenőről. A XI. kerületi Dayka Gábor utca 22. és 26. számú házak közötti teret Dayka térnek nevezték el, a XVIII. kerületi Petőfi utca és Garai utca közötti utcát pedig Gulipán utcának. A XI. kerületi Szabadság utat Fehérvári útra keresztelték; a XVIII. kerületi Huba utcát pedig Katinka utcanévre.

A tanácsülésen megtárgyalták a végrehajtó bizottság és a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa elnöksége együttműködésének tapasztalatait. Megállapították, hogy az együttesen kialakított feladatok és azok közös végrehajtása *jól szolgálta a főváros érdekeit.* Megvitatták és elfogadták az együttműködés továbbfejlesztését szolgáló javaslatokat. A vb-ülés napirendjén szerepelt a kulturális, az oktatási és a munkaügyi minisztérium vizsgálatának tapasztalatairól készített jelentés. A vizsgálat célja *a művelődéspolitika fővárosi megvalósításának* megítélése, értékelése volt. A vizsgált időszak a negyedik ötéves terv idejére terjedt ki.

A napirend tárgyalásánál jelen volt *dr. Orbán László* kulturális miniszter, *dr. Polinszky Károly* oktatási miniszter.

Lányok, asszonyok a téeszekben

Ülést tartott a Nőtanács

A Magyar Nők Országos Tanácsának elnöksége szerdán *Erdei Lászlóné* elnökletével ülést tartott, amelyen megvitatta *a termelőszövetkezetekben végzett nőpolitikai munka* tapasztalatait.

Megállapították, hogy a tsz-ek többségében a helyi intézkedések hatására *javult a nők anyagi és szociális helyzete:* ezt szolgálják a munkavédelmi és egészségügyi beruházások, további gyermekintézmények létesítése, a nődolgozók nagyobb erkölcsi és anyagi megbecsülése. A tapasztalatok azt igazolják, hogy a lányok, asszonyok *megérdemlik a nagyobb gondoskodást:* a gazdaságok szocialista munkaverseny-mozgalmában nagy számban vesznek részt, s a legjobban dolgozó brigádok között ott szerepelnek a nők közösségei is.

A további feladatokról szólva kiemelték: a Nőtanács sajátos eszközeivel kívánja előmozdítani a XI. pártkongresszus határozatának megfelelően a munkásparaszt szövetség további erősítését, a szocialista életmód kialakítását és elterjesztését, s változatlanul nagy gondot fordítanak a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben dolgozó nők élet- és munkakörülményeinek javítására.

Miskolc

Kétszázezer lakos

Miskolc Megyei Város Tanácsának igazgatási osztálya, valamint a Borsod megyei Statisztikai Hivatal egybevágó számítása szerint *Miskolc lakosainak száma elérte a kétszázezret.* A város — amelynek a felszabaduláskor hatvanötezer, majd pedig — a környező települések, köztük Diósgyőr, Hejőcsaba, Szirma hozzácsatolásával kialakított Nagy-Miskolcként — 1949-ben százkilencezer lakosa volt, az utóbbi évtizedben indult rohamos fejlődésnek.

Tanácskozás a szerzői jogról

Szerdán Moszkvában megkezdődött a szocialista országok képviselőinek *a szerzői jog kérdéseivel foglalkozó tanácskozása.* Bulgária, Magyarország, az NDK, Kuba, Mongólia, Lengyelország, Románia, a Szovjetunió és Csehszlovákia küldöttségei vesznek részt a tanácskozáson.

A moszkvai tanácskozás részvevői véleménycserét folytatnak a szerzői jog területén való együttműködés formáinak további tökéletesítéséről, a kulturális csere bővítéséről.

HALÁLOZÁS

KÖNYAI KISS ALBERT, a Szocialista Hazáért Érdemrend tulajdonosa 81. életévében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása május 17-én, hétfőn 15 órakor lesz a Rákoskeresztúri úti köztemetőben — közli az MSZMP X. kerületi bizottsága.

(X) **NAGY TELJESÍTMÉNYŰ és MŰTERMI FÉNYKÉPEZŐGÉPEK, TARTOZÉKOK továbbá VILLANÓLÁMPÁK és ÁLLVÁNYOK kiállítása** az OFOTÉRT rendezésében május 13-ig. Nyitva: naponta 18 óráig. Megtekinthető az **OFOTÉRT Bemutatótermében; VII., Asbóth utca 15. szám alatt.**

(X) A BUDAPEST TOURIST NYÁRI AJÁNLATAI: 8 napos üdülés Opatijában júniusban teljes ellátással 4020 forint; — 16 napos tengerparti üdülés Spanyolországban augusztusban és szeptemberben, félpenzióval 7380 forint. — Szicíliai üdüléssel egybekötött olaszországi körutazás augusztusban, szeptemberben (16 nap), utazás alatt félpenzióval, az üdülés ideje alatt csak szállás biztosításával 8695 forint. — 10 napos üdülés Lovranban augusztusban teljes ellátással 3720 forint. — 8 napos üdülés Rovinjban júliusban, teljes ellátással 2600 forint. — 13 napos jugoszláviai körutazás augusztusban félpenzióval 5970 forint. — 16 napos tengerparti üdülés Tunéziában októberben, teljes ellátással 10 530 forint. — 10 napos üdülés Dubrovnikban júliusban és augusztusban teljes ellátással 7080 forint. — Május 15-ig jelentkezhet a 3 hetes, autóbuszos svédországi és dániai (július 15-től augusztus 4-ig tartó) kempingutunkra. (Saját felszereléssel!) Részvételi díj: 6900 forint plusz 1670 forintért költőpénz. — Tanuljon vitorlázni a Mazuri tavakon! Oktatás és gyakorlás Omega típusú hajókon. 7 fős csoportonként külön oktatókkal. Sporttelep, szállás és teljes ellátás ősfenyvesben a to partján. Utazás hálókocsival. Turnusok: VII. 3—12; VII. 17—26; VII. 31—VIII. 9; VIII. 14—23. Részvételi díj: 3720 forint. — Különböző útvonalú, árú és indulási idejű görögországi utazások közül is választhat irodáinkban. — **Jelentkezni lehet valamennyi útra a Budapest Tourist irodáiban, a városi és megyei idegenforgalmi hivatalokban.**

VÍGSZÍNHÁZ

Mirandolina

Bemutató a Vígszínházban

Újraolvasni, újrateremteni — tehát nem pusztán egy műsortervi kötelező penzumot megvalósítani, hanem valóban újrabemutatni — a Goldoni-életmű darabjait: ehhez friss szem, sok színpadi tapasztalat, s akármilyen meglepő, de igazi életismereten alapuló saját látószög szükséges.

Ennek a vígszínházi előadásnak a rendezője, *Marton László* például nem nyugodott bele, hogy pusztán a konvencionális jókedv megteremtését kell szolgálnia. Úgy gondolhatta, hogy a helyzetekben nem csupán a jellemkomikum egyedi és mulatságos portréit kell megteremteni, hanem fel kell mutatnia valamit, ami ezeknek a külön-külön karikaturisztikus indulatú portréknak összességéből logikusan következik. Nevetve is ráébredhetünk komoly dolgokra, s Goldoniba nem „belemagyarázni" kell ezt a komolyságot: a darabban *benne van* az emberi magatartások őszintétlen, kényszeres és kicsinyes szerepjátszó természete. Az előadás azt mondja el, hogy *az őszinteség hiánya miként rombolja a boldogságot.*

A szép fogadóslány, Mirandolina, *Eleonora Duse* egykori legendás alakítása nyomán a színháztörténet egyik legtöbbet elemzett szerepe lett. (A Nemzeti Színházban *Mészáros Ági* játszotta annak idején.) Talpraesett, kacér, okos. Most — *Halász Judit* úgy kelti életre, hogy végül is *túlságosan* okos: s a színésznő felfogásának igaza van. Goldoni is úgy írta meg, hogy a szíve mélyén egy apró jégkristály hűvösséget áraszt. Talán ezért van, hogy mindenki a lába elé omlik: a nagyzoló, lerobbant, előkelőségét tenyérbe mászó agresszivitásával hordozó Forlipopoli őrgróf, a frissen szerzett gazdagságával ostobán kérkedő Albafiorita gróf, s a nőgyűlölő — tehát nyilván sebeket hordozó — okos, mogorva Ripafratta lovag.

Halász Judit Mirandolinája kitűnő, mert pontosan megvalósítja a rendezői koncepciót, s mert mégis tökéletesen természetes. Mintha ott születnének a mondatok előttünk, abban a pillanatban fogalmazná őket a színpadon, amikor kimondja. Pedig *Marton László* átgondolt célját valósítja meg: az az apró jégkristály a szíve mélyén, az akadályozza meg abban, hogy jól döntsön. Túlságos okossága, a természetének mélyén megbúvó számító-belenyugvó kisszerűsége, amely annak a „néki rendelt" szintén számító és kisszerű szerelmes pincérfiúnak oldalára vezérli végül is, akit az apai döntés hajdan kijelölt számára. Goldoni persze, a maga idejében a polgári-plebejusi észjárás és magatartás diadalát is belefogalmazta Ripafratta lovag felsülésébe... De ezt a „polgári erényt" ma már differenciáltabban, kritikusan szemléljük. (Szinte látjuk ezt a fogadós párt húsz esztendővel később, belegömbölyödve a zsíros-nyugalmas vendéglőséletbe. A zöld kötényes, aranyait számláló szállodás férjet, s a zsémbes, konyhalányokkal perelő, tejet felvizező, az adagokból itt-ott takarékosan lecsippentő kocsmárosnét — pincérek és szakácsok rémét.)

Mirandolina tehát nem Ripafratta lovag szerelmének elfogadása mellett dönt. Pedig ebben az előadásban ez a *valódi* szerelem. Azzá tette az érzékek igazi fellobbanása, a közös játszanitudás ritka adománya, a győzelem-vereség érzetének többszöri fordulója. A valódi emberi kapcsolat mellett azonban ellebben ez a Mirandolina. Szinte észre sem veszi a sors kegyelmét és ajándékát a nagy forgatagban. Álságai (maszkjai, mindenkivel szemben más és más álarcai) mögött szinte már maga sem tudja, melyik a saját, valódi énje. S így, megzavarodva a hamisságok színpadilag mulatságos kavargásában — elveszti önmagát. Bölcsnek tűnő, koravén és hűvös döntése alighanem egy életre boldogtalanná vagy (ami a teljesebb élet szempontjából talán még nagyobb baj) igényeiben leépülővé, kisszerűvé teszi.

Így Marton László koncepciója felmutatja a „belső" szerepjátszás lehetséges veszélyeit: s ezzel továbblép a szokásos Goldoni-értelmezésnél, amely általában megelégszik a históriai plebejus-lovagi mérkőzés rekonstruálásával. Ha valaki mindebből arra a következtetésre jutna, hogy az előadás nem elég mulatságos, tévedne. Nem a burleszkek harsány nevetéseit akarja persze, kiváltani az előadás: de az egészen kitűnő színészi teljesítmények megteremtik a természetes és gunyoros vidámságnak igazi Goldoni-fűszerezettségű légkörét.

Tahi-Tóth László őrgrófjáról teljes jellemrajzot lehetne írni. Ahogy egyetlen apró, álszerénységében is hanyagul hivalkodó kézmozdulatával utal arra, hogy egyetlen „igen drága" — zsebkendőt *ajándékozott* szerelmének, s most várja, hogy a többiek elismerően nyugtázzák nevetséges bőkezűségét, abban szinte az egész karakter benne van. S hány ilyen pillanatot talál el ez a kitűnő színész! Minden eltúlzó, harsány szín nélkül, végtelenül pontos aprólékossággal kidolgozott alakítás az övé: mulatságossága a számtalan *ráismerés* felfedező örömében rejlik, amikor felismerjük, hogy a hazug nagyzolás, a hamis szerénykedés, az egetverő gőg egy folytonosan pumpoló, potyaleső „pitiáner" alakjában mennyire *általános.*

Ripafratta lovagot *Tordy Géza* kelti életre. Morcos nőgyűlölete, érdes zárkózottsága őszinte; s őszinte meglepett ijedtsége is, amikor kénytelen tudomásul venni: nem hatástalan őrá sem Mirandolina szépsége és kedvessége. Tordy jól valósítja meg az átmenet nehéz folyamatát is: végül elhisszük neki, hogy szinte eszét vesztve, tombolva szerelmes; nem Goldoni karikatúrafiguráját ismétli, hanem őszinte indulatokat teremt.

Albafiorita gróf egyszínűbb alakját, együgyű hetvenkedését *Balázs Péter* állítja elénk. Ortensiát, a kóbor színésznőt *Tábori Nóra* formálja remekbe; sok-sok hasonló közönségességű nőalak után még mindig képes újat adni (ha egy kicsit belegondolunk, micsoda erőfeszítés állhat mögötte)!

Fabriziót, a fogadó pincérét *Szombathy Gyula* adja: kedves, talpraesett „népi" furfangja mögött felvillantva az eljövendő szállodás basáskodásának majdani lehetőségeit is.

A puritán ízlésű díszlet *Fehér Miklós* munkája; az ötletes jelmezeket *Jánosküti Márta* tervezte.

Geszti Pál

KGST-együttműködés

A környezet védelmében

A természeti erőforrások gazdaságos kihasználása, valamint a környezet védelme a KGST-országok egyik *időszerű* és pontos koordinációt igénylő feladata. A környezetvédelem az utóbbi években nemcsak az egyes tagállamokban, hanem integrációs szinten is a központi feladatok egyike lett — a környezeti ártalom ugyanis nem ismer határokat.

A KGST-tagállamokban a környezetvédelem *szoros összefüggésben áll* a gyors ütemű gazdasági növekedéssel. Különösen nagy a fejlődés az energetika területén és a vegyiparban, ezek az ágazatok pedig erősen szennyező hatásúak.

Egységes intézkedések

A környezetvédelem a szocialista országokban egyszerre két feladatot jelent: egyrészt az új létesítményeket, közlekedési eszközöket már úgy kell tervezni — és megépíteni —, hogy azok rendelkezzenek a legkorszerűbb szűrő- és tisztítóberendezésekkel. Másrészt a meglevő, szennyező objektumokat fel kell szerelni „ipari filterekkel". E célok megvalósítása hatalmas anyagi eszközöket és jelentős tudományos felkészültséget igényel.

Az emberi környezet megóvására és védelmére a Szovjetunióban tavaly csaknem *kétmilliárd rubelt* fordítottak. Bulgária a talajerózió megfékezésére, az erdőállomány pótlására, valamint a vizek szennyeződéstől való megóvására 120 millió levát áldozott. Lengyelországban az előző ötéves tervperiódusban 15 milliárd zlotyt költöttek hasonló célokra. A KGST-országok idén kezdődött ötéves terveiben *kiemelt helyen szerepelnek* a környezetvédelmi feladatok, s továbbra is jelentős összegeket fordítanak a költségvetésből a környezeti ártalmak *mérséklésére és megszüntetésére.*

A KGST illetékes bizottsága még 1974-ben meghatározta azokat a főbb teendőket, amelyek a környezetvédelmi együttműködés központi feladatait képezik. A program teljesítése érdekében a KGST-szervek javaslatokat tesznek különféle tisztítóberendezések használatára, egységes környezetvédelmi intézkedések bevezetésére.

Bár a környezetvédelmi feladatok és akciók koordinálása csak az elmúlt években került előtérbe, a szocialista gazdasági integráció tagállamai már több mint tíz éve — két- és több oldalú megállapodások keretében —, különböző szerveken keresztül *közösen együttműködnek a környezetvédelemben.* A tagországok kutató- és tervezőintézetei csaknem *négyszáz megállapodást* kötöttek ezen a területen, elsősorban közös kutatási célokkal.

Egyes témákra koordinációs központok jöttek létre, amelyeknek tevékenységében központi szerepet kapott az információs szolgálat. Az NDK-ban működik például a szellőztetési és hűtési technikával foglalkozó központ, amely a KGST-országok és Jugoszlávia 60 tudományos kutatóintézetével áll kapcsolatban. Ez a koordinációs központ az elkövetkező öt évben nagy figyelmet szentel a portalanításnak, a káros anyagok elégetésének, a tisztítóberendezések és a méréstechnika továbbfejlesztésének.

A koordinált környezetvédelmi együttműködéshez elengedhetetlen *az egységesített méréstechnika, közös módszer a mutatók értékeléséhez, műszaki téren pedig a szabványosított szűrő- és tisztítóberendezések.* A szakosodás és a kooperáció természetesen erre a területre is kiterjed a KGST-n belül.

KGST és Közös Piac

A környezetvédelmi együttműködés szerves része az összehangolt propaganda- és felvilágosító tevékenység. A nemzeti és nemzetközi célok megvalósítására a tagországok állami szinten is lépéseket tesznek. A Szovjetunióban a környezetvédelem érdekében *ágazatközi tudományos-műszaki tanácsot* létesítettek, a Minisztertanács pedig határozatot hozott a „természetvédelem fokozásáról és a természeti források jobb kihasználásáról". Hazánkban nemrégiben fogadta el az országgyűlés a környezetvédelmi törvényt.

Az emberi környezet megóvása ma már *regionális feladat* is, ezért fontos részét képezheti a bővülő kelet—nyugati gazdasági, tudományos-műszaki kapcsolatoknak. A KGST-országoknak a közös piaci tagállamokhoz az év elején eljuttatott együttműködési megállapodástervezetében többek között a környezetvédelmi együttműködés *megteremtéséről* is szó van. Mind a KGST, mind pedig a Közös Piac jelentős eredményeket mutat fel a környezetvédelemben, s az együttműködés minden bizonnyal *további fontos állomása lenne* a levegő, a vizek és az egész természet védelmében kibontakozott világméretű küzdelemnek.

G. Gy.—L. P.

HORIZONT

Költözik az OPEC?

A kőolaj-exportáló országok szervezetének, az OPEC-nek május végi, Bali szigetén tartandó miniszteri konferenciáján döntenek a kőolaj július 1-től érvényes áráról, tárgyalnak a minőségi felárról, valamint a szervezet időszerű kérdéseiről. Ez utóbbi valószínűleg az OPEC-székhely *áthelyezését* illeti. Megfigyelők úgy vélik, hogy a szervezet Bécsből való elköltözésének esélyei egyre növekednek. Svájcon kívül Franciaország és Olaszország kínálta fel: hajlandó befogadni az OPEC-et.

Francia autógyárak fúziója

Hamarosan *fuzionál* a Peugeot és a Citroen autógyár, de a két cég önállóan folytatja működését. Az új vállalat Franciaországban és külföldön mintegy 175 ezer személyt foglalkoztat majd. Üzleti forgalma ebben az évben várhatóan eléri a 32 milliárd francia frankot, s a francia járműgyártás termelésének 43 százalékát adja.

Finn hitel Tanzániának

Helsinkiben *megállapodást írtak alá*, miszerint Finnország 20 millió finn márka összegű kölcsönt nyújt Tanzániának. Az afrikai ország 1972 és 1975 között 60 millió finn márka összegű hitelt kapott az északi államtól.

Virágzó zálogházak

A zálogház-tulajdonosok angliai szövetsége országos értekezletének határozata szerdán megállapította, hogy a szakma *konjunktúrát élvez.* A jelenlegi angliai gazdasági légkör rendkívüli módon kedvez a zálogintézmények működésének.

EGK-autók Japánba

Japán *ígéretet tett arra, hogy támogatja* majd az európai autógyárak Japánba irányuló *exportjának* növelését. Japán 1975-ben 370 ezer gépkocsit adott el a Közös Piac tagországaiban, míg onnan csak 26 ezret importált.

A nehézipar a BNV-n

OLITREF és társai

Tudósítónktól.

A tavaszi BNV-n a Nehézipari Minisztérium 4 trösztje és 44 vállalata három csoportban mutatja be termékeit. Mintegy ötezer négyzetméternyi fedett, illetve nyitott területen kapnak majd helyet a vállalatok, az iparág fejlődését dokumentáló gyártmányok. A legsikeresebb pályázati termékek vásári díjait *hétfőn adják át* a vállalatoknak.

Nagy érdeklődés várható a Budapesti Vegyiművek OLITREF EC gyomirtó szere, a BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár tűzálló festéke, valamint a Tiszai Vegyi Kombinát TIPOX epoxi műgyanta termékcsalád iránt. Az új termékek közül érdemes még megemlíteni a Magyar Viscosagyár géz előállítására is alkalmas polipropilén műszálát, a TAURUS Gumiipari Vállalat 16—20 jelű szélesprofilú, alacsony nyomású gumiabroncsát, valamint az Észak-magyarországi Vegyiművek ZEAPOS—10 olajos gyomirtó permetező szerét.

A Nehézipari Minisztériumban tegnap tartott tájékoztatón elmondták, hogy a növényvédő szerek gyártásának fejlesztése *jó lehetőséget biztosít* a vegyiparnak a KGST-szakosításra, a tőkés import kiváltására, a kooperációk bővítésére is.

A jövő héten nyíló BNV-n 14 csehszlovák külkereskedelmi vállalat mintegy hatvan gyár ipari termékeit mutatja be — jelentette be *Ludovit Priecel*, Csehszlovákia budapesti nagykövetségének kereskedelmi tanácsosa a kirendeltség székházában. A csehszlovák vállalatok hét szakcsoportban állítanak ki, mintegy 1750 négyzetméternyi fedett és nyitott kiállítási területen. A kiállítók között olyan, hazánkban is jól ismert cégek mutatják be újdonságaikat, mint a Motokov, a Skodaexport és a Centrotex. A BNV-n ezúttal csaknem 800 különböző berendezés, rádiótechnikai és irodai gép, fémmegmunkáló, építő, vízgazdálkodási berendezés, több könnyűipari és vegyipari újdonság látható majd.

Simuló lapradiátorok

Hazánkban a Hajdúsági Iparművek vállalkozott először lapradiátorok gyártására, s az idén már *350 ezer négyzetmétert* állít elő. A lapradiátorok házgyári lakásokban, intézményekben, társas- és családi házakban egyaránt beváltak. A falhoz simulnak, ezáltal kis helyet foglalnak el, hőleadó képességük magas, és ízléses díszei is a lakásnak.

A téglási gyár fűtőtestjeit még az idén felszerelik budapesti, szegedi, pécsi, kecskeméti és veszprémi házgyári lakásokban; Győrött nemrég szerelték fel az első ezer darabot. A HIM a hazai igények kielégítésén kívül exportra is gyárt lapradiátorokat. Az első külföldi megrendelő egy svájci cég volt.

Idegenforgalmi tanácskozás

Kétnapos *idegenforgalmi tanácskozás* kezdődött tegnap Nyíregyházán. Az Országos Idegenforgalmi Tanács felügyelete alá tartozó 14 idegenforgalmi tájegységi intéző bizottság titkárai értekelik az 1975. évi munkát, s megvitatják az 1976—1977. évi feladatokat.

A tanácskozáson, amelyet *Budai András*, az OIT titkára vezet, részt vesznek az érintett megyei tanácsok területfejlesztési és igazgatási osztályainak vezetői, pénzügyi szakértői is.

Magyar—finn barátsági hét

Fővédnökök: Losonczi Pál és Urho Kekkonen

(Folytatás az 1. oldalról)

népi diplomáciának formájában szerény, *tartalmában annál jelentősebb* eseménye lesz az idei barátsági hét. Tartalmában emellett állandó tényező — történelmi távlatokba visszanyúlóan is — a magyar—finn nyelvi rokonság és a szép hagyományokra visszatekintő barátság. De a rokonsági érzésen, a barátság nemes tartalmán túl, a magyar—finn társadalmi kapcsolatok napjainkban *törvényszerűen gazdagodtak azzal a kedvező többlettel is, amely a Helsinki utáni Európát megkülönbözteti a Helsinki előttitől.*

E lehetőségeket ténylegesen ki akarjuk használni ezen a barátsági héten. Annál is inkább módunk lesz erre, mert a közös akciók megszervezésében és lebonyolításában — a korábbi gyakorlatnak megfelelően — a Finn Népi Demokratikus Unió, a Finn Kommunista Párt, a Finn Szociáldemokrata Párt, az ottani Centrum Párt, a Svéd Néppárt és a Finn—Magyar Baráti Társaság mindmind partnerünk, s alkalmunk lesz találkozni, széles körű eszmecserét folytatni képviselőikkel. Hazai tekintetben is a barátsági hét mindig *kitűnően példázza társadalmi szerveink és az állami szervek gyümölcsöző együttműködését.*

Formális demokrácia? Érdemi demokrácia?

Országos TOT-tanácskozás

A szövetkezeti demokrácia továbbfejlesztésének lehetőségeiről, az érdekképviseleti szervek munkájáról és a szövetkezeti jogszabályok korszerűsítéséről tanácskozott csütörtökön Budapesten a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa. Az ülésen *Szabó István*, a TOT elnöke tartott beszámolót.

Az országos tanács megállapította, hogy az elmúlt években a szövetkezeti demokrácia a törvényes keretek között és a célnak *megfelelően fejlődött*, megszilárdultak a tagok jogainak érvényesülését szolgáló önkormányzati fórumok.

A szövetkezeti demokrácia tudatformáló és termelésszervező erejét azonban gyengíti *a formalizmus* az önkormányzati fórumok, az egyes bizottságok, sőt esetenként a közgyűlés tevékenységében. A tagsági jogok tudatos gyakorlását gyakran fékezi a rendszertelen belső tájékoztatás, valamint a tagok hiányos szövetkezeti jogi ismerete. A munkát hátráltatja továbbá, hogy a szövetkezeti demokrácia intézményrendszere és a működés gyakorlata lényegében a 8—10 évvel ezelőtti viszonyokra épül.

Az ülésen részt vevők egyebek között javasolták, hogy a közgyűlések elé csak a szövetkezet létét alapvetően meghatározó kérdéseket utalják.

A részvevők elismeréssel szóltak a területi szövetségek, valamint a TOT szerveinek helyesen értelmezett *érdekvédelmi tevékenységéről.*

A sport, a játék, a kultúra jegyében

Úttörők jubileumi találkozója

A jubileumi év közelgő ünnepségsorozatáról *Nemes Péter*, a Magyar Úttörők Szövetségének titkára tartott sajtótájékoztatót tegnap a Munkásmozgalmi Múzeumban. Itt nyitják meg szombaton *a jubileumi úttörőkiállítást*, amely a három évtized krónikáját eleveníti fel. Részt vett a sajtótájékoztatón *Fodor László*, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese.

Az utóbbi hónap gazdag mozgalmi eseményeket kínált. A Háromszor lobban a láng elnevezésű országos játék három feladat elvégzésére szólította a pajtásokat. A napokban zajlanak a megyei úttörő-találkozók.

Mintegy ötezer vidéki úttörőküldött a VII. országos úttörőtalálkozóra készül, amelyet Budapesten június 4—10. között rendeznek meg. Június 5-én egész napos játékos program lesz. Június 6-án a családok napja következik. A találkozó további napjain a sport és a játék, a kultúra jegyében zajlanak majd az események.

Szekér Gyula Ottawában tárgyal

Találkozás Trudeau kormányfővel

(Folytatás az 1. oldalról)

közötti gazdasági együttműködés és ipari kooperáció fejlesztésére, elsősorban a mezőgazdaság és gépipar területén. Szükséges, hogy ebből a célból a két ország szakértői minél előbb kapcsolatba lépjenek egymással, és felmérjék a piaci lehetőségeket.

Jamieson miniszter ebédet adott a magyar miniszterelnök-helyettes tiszteletére, ezen a kormány több tagja is részt vett. A nap folyamán dr. Szekér Gyula jelen volt a kanadai parlament ülésén, majd eszmecserét folytatott *Mitchell Sharppal*, a kormánypárt parlamenti vezetőjével, aki a miniszterelnököt annak távollétében rendszeresen helyettesíti. Ezt követően *Alistair Gillespie* bányaés energiaügyi miniszterrel folytatott eszmecserét, majd találkozott a kanadai sajtó képviselőivel is. Hivatalos ottawai tárgyalásai befejeztével dr. Szekér Gyula Torontóba és Montrealba látogat.

Ruhák Komlóról

Komló, a szénbányászatáról híres város az elmúlt évtizedben több kisebb-nagyobb gyárral — *fővárosi leányvállalattal*, új gyáregységgel, telephellyel — gazdagodott. Az iparosítás számottevő okai között a kedvező helyi adottságok mellett a tekintélyes számú potenciális munkaerő szerepelt. Az ide költözöttek közül az egyik legjelentősebb a budapesti *Május 1. Ruhagyár üzeme*. 1968 óta több mint 500 asszonynak és leánynak biztosít munkahelyet.

Már az V. ötéves tervperiódus első negyedéve is bővelkedett eseményekben. Kiemelkedik közülük a legjelentősebb: *megkapták a kiváló gyáregység címet. Bálint Pál*, a gyáregység igazgatója *a kiemelkedő közösségi munkának* és a munkáskollektívák keze alól kikerülő jeles minőségű anyagoknak tulajdonítja a kitüntetést.

— A második negyedévben csaknem kizárólag *szovjet* megrendelésre és a belkereskedelem igényei alapján termelünk — tájékoztat. Lépést tartunk a *divattal:* az itt készülő ruhák fazonja változatos és ügyelünk a pontos, hibátlan kidolgozásra.

Az V. ötéves terv gazdasági feladatairól megtudtuk, hogy a komlói üzem évente legalább 5—7 százalékkal kívánja növelni termelési értékét.

Gy. L.

KÖZÉLET DIPLOMÁCIA

Harkányban koszorúzott a Bolgár Hazafias Front küldöttsége

A Bolgár Hazafias Front Országos Tanácsának küldöttsége, amelyet *Pencso Kubadinszki*, a Bolgár Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a BHF Országos Tanácsának elnöke vezet, csütörtökön a dél-baranyai Harkányt kereste fel, amelynek környékén 1945 tavaszán véres csatákat vívtak a fasisztákkal a hazánk felszabadításában részt vett bolgár harcosok. A bolgár katonai temetőben a delegáció koszorút helyezett el a hősi emlékműnél. A Hazafias Népfront képviseletében részt vett a koszorúzáson *Göbölyös Gábor*, az Országos Tanács nemzetközi osztályának vezetője és *Krasznai Antal*, a Baranya megyei népfrontbizottság titkára. A bolgár vendégek Baranyából való elutazásuk előtt megtekintették a pécsi Szliven áruházat, amely a Baranya és a bulgáriai Szliven testvérmegyék közötti barátságot fejezi ki nevével.

DIVSZ-küldöttség utazott Vietnamba

Pietro Lapiccirellának, a DIVSZ elnökének vezetésével csütörtökön DIVSZ-küldöttség utazott Vietnamba. A küldöttség tagjai: *Ranajit Guha*, a DIVSZ alelnöke, valamint *Koszta Ivanov*, a nemzetközi önkéntes ifjúsági szolidaritási és baráti szolgálat (SIVSAJ) igazgatója.

A küldöttség Hanoiban folytat tárgyalásokat a vietnami ifjúság vezetőivel, arról a formáról, amelyben a világ haladó ifjúsága a leghatékonyabban segítheti a vietnami népet és ifjúságot hazájának békés újjáépítésében.

A továbbiakban a küldöttség Danangba, a mártírhalált halt *Nguyen Van Troi* szülővárosába utazik, ahol ünnepélyes keretek között adja át a vietnami fiataloknak a berlini X. VIT-en indított nemzetközi gyűjtési kampány eredményét.

Miskolci tervek

Fagyálló lakótelepek

Tudósítónktól.

Az orenburgi gázvezeték mentén levő alállomások kezelőszemélyzete számára épülő lakótelepek terveit a *Miskolci Tervező Vállalat kollektívája készítette el.* Mindkét helyen 145 lakást, valamint 100 személyes óvodát és 40 férőhelyes bölcsődét terveztek. Bogorodcsányban 24 tantermes iskola is épül.

A tervezőknek az ottani zord éghajlati viszonyokra való tekintettel, különleges előírásokat is figyelembe kellett venniük. Az óvodáknál és bölcsődéknél például a padlófűtést, valamint a felsőruhaszekrények fűtését és szellőztetését is meg kellett tervezniük. A lakásokban is *sajátos berendezések biztosítják a „fagyállóságot".*

Elvi állásfoglalás

A házasság előtti tanácsadásról

Az egészségügyi miniszter — a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnökével egyetértésben — elvi állásfoglalást tett közzé a család- és a nővédelmi tanácsadáson való részvétel igazolásáról. Az állásfoglalás leszögezi: a házasságkötés előtt nem kell tanácsadáson részt vennie annak, aki korábbi házasságkötése előtt már részt vett ilyen tanácsadáson, és ezt igazolni is tudja. A tanácsadás meghallgatása azok számára sem kötelező, akik külföldön kívánnak házasságot kötni.

ÉRDEKTUDAT

A fejlett szocialista társadalom, majd a kommunizmus megvalósítása feltételezi a szellemi és anyagi javaknak azt a bőségét, amelyeknek révén mindinkább csökkennek a társadalmi egyenlőtlenségek. E javak bősége nélkül csak a szegénység egyenlősége teremthető meg, aminek semmi köze a szocializmushoz. Ezért érthető, hogy a gazdaságfejlesztés nálunk olyan kérdés, amely *állandóan napirenden szerepel és közvetlen politikává válik*, amennyiben az érdektudat az elosztás szférájából nagyrészt áthelyeződik a termelés szférájába. De hogyan következik ez be? Vajon ehhez csupán arra van-e szükség, hogy az emberek nagy általánosságokban felismerjék a termelés és az elosztás közötti összefüggéseket?

Nem, ehhez szükségesek bizonyos *objektív feltételek* is. Ezek sorába tartozik az a gazdaságipolitikai nyilvánosság, amelynek keretei között átláthatók a termelés és az elosztás konkrét összefüggései, a gazdasági döntések lehetséges alternatívái. Ha ezek a feltételek hiányoznak, a rendelkezésre álló, megtermelt javak mennyiségét és minőségét társadalmi, nemzeti sorsszerűségként élik át a termelők, s minden beleszólási, változtatási szándékuk eleve az elosztás szférája felé fordul.

A termelési-gazdasági érdektudat és a társadalmi felelősségérzet a szocializmusban elválaszthatatlanok egymástól. Nem arról van szó, hogy az elosztásnál jelentkező önző érdekeket a társadalomért érzett felelősség áthelyezi egy „önzetlenebb" szférába, a termelés világába, ami együtt jár az érdektudat kiiktatásával, hanem megfordítva: egy valóságosabb, mélyebb érdektudat alakíthatja az emberek felelős cselekvéseit. Tehát, *nem az önzetlenség váltja fel az önzést, hanem az értelmesebb önzés a kevésbé értelmeset.* Az ennek során megnyilvánuló gazdasági érdektudat a termelés megszervezésének, mechanizmusának vitatható kérdéseit állítja előtérbe, ami *a szocialista építés nagy hajtóerejévé válhat*, ugyanakkor ez a fajta nyilvánosság elkerülhetetlenül tartalmaz *laikus elemeket* is.

A szakszerűség gyakran úgy véli, az emberek gazdasági-termelési érdektudata *felesleges balla*szt, *demokratikus látszat*, ami semmi egyébre nem jó, mint arra, hogy megkösse a döntéseket hozók kezét, *fékezze* a racionális szervezést, laikus elemekkel terhelje a gazdaságfejlesztési célkitűzéseket. A szakszerűségnek ez a vélekedése *könnyen átcsúszhat egyfajta technokrata gondolkodási és cselekvési módba*, közömbösségbe fullaszthatja a szükséges energiákat, megfoszthatja a termelést politikai tartalmától. Ez a felfogás sok vonatkozásban azoknak a korábbi állapotoknak a reakciójaként alakult ki, amikor a szakszerűséget is laikus elemekkel akarták pótolni, s azt hitték, hogy a gazdaságfejlesztés megoldható az akarat megfeszítésével.

Az erőltetett gazdaságfejlesztés *nagy eredményeket produkált, ugyanakkor olyan ellentmondásokat teremtett a gazdasági és a szociális szférában, amelyeknek a teljes feloldása máig sem mehetett végbe.* Egyrészről a gazdaság szerkezete aránytalanul fejlődött, aminek kiigazítása rendkívül költséges, hosszabb időt vesz igénybe és csöppet sem látványos. Másrészről a szociális szférában létrehozott egy idő előtti, tehát a viszonylagos szegénység alapján szerveződött egyenlőséget, amelynek minden helyreigazítási kísérlete úgy tűnhet, mint ha a szocialista társadalom nem az egyenlőség, hanem az egyenlőtlenség felé tartana. Az egyéb következményekről nem is szólva, mindez olyan *máig is ható súlyos tehertétel*, amelynek a vállalása *nagy erőpróba elé állít valamennyiünket.* S ha ezekhez a körülményekhez hozzászámítjuk, hogy gazdaságunk nyílt gazdaság, tehát a tőkés világot ért gazdasági válságtól nem maradhattunk teljesen mentesek — hozzávetőlegesen felmérhető, mekkora feladatokat kell megoldanunk az elkövetkező években.

E feladatok megoldásához *rendelkezésünkre állnak a legfontosabb külső és belső erőforrások.* De a látványosságtól mentes, töretlen fejlődés azt jelenti: figyelmünket fokozott mértékben *a termelésre, s nem az elosztásra kell irányítanunk.* Nem önzetlenül, hanem értelmes önzéssel. Ez elképzelhetetlen a társadalom valóságos és mély érdektudata nélkül. Ilyen érdektudatra pedig csak akkor lehet számítani, ha a javak termelésének különféle módjait és lehetőségeit *nem vak sorsszerűségként, hanem átlátható döntések következményeiként élik át az emberek.*

S itt kezdődik napjainkban a szocialista demokratizmus.

FODOR GÁBOR

Félig sütve is jó...

Felújított kenyérgyárak

Megszűnik két sütőde *Sümegen* — de ennek *mindenki örül.* Elkezdte ugyanis üzemszerű termelését a 22 millió forintos költséggel épített *új kenyérgyár.* A vegyes üzemű gyár két műszakban hetvenezer péksüteménynek megfelelő finom pékárut és nyolcvan mázsa kenyeret ad a lakosságnak. Az előkészítő munkákat lengyel gyorsdagasztók végzik. A gyárban már az első napokban több mint húszféle terméket; brióst, kalácsokat, aprósüteményt készítenek. Mindez eddig ismeretlen volt a sümegi boltokban. A régi üzemekkel legfeljebb kiflit és zsemlyét lehetett gyártani. Az új üzem mellett megnyílt egy kenyérszaküzlet is.

— Ezzel a sütőipari rekonstrukció egy szakasza lezárult — mondta *dr. Sebestyén Béla* igazgató. — Az új kenyérgyárral tehermentesítettük Tapolcát, az ottani üzem teljesen *a Balatonpart ellátására állhat át.* Sőt, a sümegi gyár is „besegíthet" a főszezonban, hiszen nagyobb a kapacitása, mint amennyit igényel a környék.

Amint újabb lengyel gyorsdagasztó berendezések érkeznek, befejezik *az ajkai kenyérgyár felújítását is.* A Dunántúl egyik legnagyobb és legkorszerűbb gyára lesz. Mindössze az előkészítő rész, a „konyha" felújítása hiányzik. Az eddigi rekonstrukció 18 millió forintba került. A húsz méter hosszú lengyel alagútkemence és a három félautomata olasz kemence két műszakban kétszáztíz mázsa ropogós kenyeret ad.

— Ajkán készül a megye legfinomabb kenyere — mondja az igazgató.

— *S hol elégedetlenek?*

— *Veszprémben.* Gyakori a panasz, hogy nem friss a kenyér.

Veszprémben és Balatonfüreden hamarosan elkezdődik a kenyérgyár korszerűsítése, bővítése. Erre a célra a sütőipari vállalat 85 millió forintot kap a tanácstól. Nem a mennyiség növelése a cél, hanem a választék bővítése és a minőség javítása. Nyolc százalékkal nőtt tavaly a megyében a finom pékáruk iránti kereslet.

S talán még ebben az ötéves tervben elkezdhetik *a félig sütött áruk készítését.* Nem kell megijedni: ez a módszer más országokban jól bevált. Néhány perces *utósütés* után *friss*, meleg kenyérrel indulhatnak a szakboltokba a gépkocsik.

— kádár —

Kelet—nyugati gazdasági kapcsolatok

A kooperációk korszaka

A hetvenes évek elejétől kezdve a kelet—nyugati gazdasági kapcsolatokban a hagyományos export-import ügyletek mellett *mind nagyobb jelentőségre tesz szert* az ipari kooperáció. E kapcsolatok fontosságát jól jellemzi egy tavalyi bécsi gazdasági konferencia megállapítása, miszerint *„ma már elképzelhetetlen a világgazdaság zavartalan működése a kelet—nyugati kooperációk nélkül".*

Az „új műfaj"

A kooperációs kapcsolatok kialakulásában és elterjedésében nem kis szerepe van a nemzetközi munkamegosztás kiszélesedésének, valamint a gazdasági kapcsolatokban is tükröződő enyhülési folyamatnak. A fejlődés kétségkívül gyors ütemű. A kooperáció — a többi között — szolgálhatja a piací igények kielégítését és a műszaki fejlesztést. E kapcsolatoknak az évek során több fajtája alakult ki, például a termékek közös előállítása, a licencek alapján történő termelés, a technikai folyamatok összehangolása stb.

A kelet—nyugati gazdasági kapcsolatoknak ezt az új „műfaját" azért is megkedvelték a szakemberek, mert tartósabb, mélyebb üzleti együttműködést tesz lehetővé. Néhány év alatt mintegy *ezer kooperációs megállapodás* jött létre a KGST-tagállamok, valamint tőkés — elsősorban nyugat-európai — országok között.

A szocialista országok legfontosabb kooperációs partnere az NSZK, amellyel mintegy 500 ilyen szerződést kötöttek. Sok megállapodás született Olaszországgal, Franciaországgal, Ausztriával, Svédországgal, Svájccal, valamint Dániával is. A megállapodások mintegy fele a gépiparban született. Jelentős az együttműködés a közlekedési berendezéseket gyártó, a vegyi, az elektromos és az elektrotechnikai iparban. Az ezer „élő kooperáció" természetesen mind nagyságrendben, mind pedig jelentőségében igen változatos. A viszonylag *kisebb jelentőségű* ügyletek mellett több tucatra tehető azoknak a kooperációknak a száma, ahol több millió schilling vagy nyugatnémet márka a szerződések értéke.

Ágazati megoszlás

A lengyel Pol-Mot és az osztrák Steyr cég például hosszú távú megállapodást kötött teherautók gyártására, az új magyar—amerikai cipőgyártási kooperáció 66 millió dolláros magyar exportot irányoz elő.

Tavaly a tőkés recesszió következtében a világkereskedelem 6 százalékkal visszaesett az előző évihez képest, de a kelet—nyugati kereskedelem *továbbra is a világ árucsere-forgalmának legdinamikusabban fejlődő szektora maradt.* A tőkés világ gazdasági visszaesése nem befolyásolta lényegesen a kelet—nyugati kooperációs kapcsolatokat, inkább hangsúlyeltolódás volt megfigyelhető: előtérbe kerültek — különösen a Szovjetunió, Lengyelország és Románia esetében — a nagyobb értékű üzletek. A recesszió mélypontján a fejlett tőkés országok változatlanul élénken érdeklődtek a kooperációs lehetőségek iránt, bár a szerződések kötésekor érezhető volt némi *óvatosság*, ami elsősorban az ottani gazdasági visszaesésből adódott. Különösen óvatosak voltak azok a kis- és középcégek, amelyek nemegyszer tömegesen kerültek a csőd szélére. A dekonjunktúra idején a tartós, több évre szóló kooperációs kapcsolatok a „nyugalom szigetei" voltak...

Tíz százalék?

Az elkövetkező években várhatóan növekszik azoknak a kooperációs szerződéseknek a száma is, amelyek kifejezetten harmadik országba irányuló közös szállításokat tesznek lehetővé. Már ma is több példa van arra, hogy szocialista és tőkés vállalatok a fejlődő országokban — főleg Afrikában — közös tervezési, tanácsadási, építési tevékenységet folytatnak kooperációs megállapodás keretében.

Az ipari kooperáció a kezdeti nehézségek után egyértelműen bebizonyította, hogy *képes megteremteni a szocialista és a tőkés vállalatok tartós együttműködését.* A kelet—nyugati kereskedelemnek ma még csak 4—5 százaléka bonyolódik le kooperációs szerződésekkel, de ez az arány az évtized végére várhatóan eléri a tíz százalékot. Az Európai Gazdasági Bizottság véleménye szerint a kelet—nyugati ipari kooperációk bővítésében elsősorban *a termékszakosítás* kiterjesztésétől várható *gyorsabb* előrehaladás, az állami szuverenitás, a gazdasági biztonság és a kölcsönös előnyök elveinek változatlan érvényesülése mellett.

G. Gy.—L. P.

Szanálás után

Segített a szervezés — Új módszerek a székesfehérvári bútorgyárban

Mint arról hírt adtunk, az új székesfehérvári bútorgyárat még az indulás évében, 1974-ben szanálni kellett. Közrejátszott ebben a tervezés, megtérülés hibái mellett a korszerű, de hazánkban mindaddig ismeretlen technológia, a hiányos árkalkuláció és az értékesítés bizonytalansága. Gyors beavatkozásra volt szükség! A Könnyűipari Minisztérium és a Fejér megyei Tanács közösen fedezte a szanálás költségeit, a vállalat élére új vezető került...

Másfél év telt el, — elég idő a bizonyításra. *De vajon sikerült-e, és ha igen, milyen módszerekkel?!*

Rieberger László, igazgató:

— Tavaly a második negyedévben helyreállt a Székesfehérvári Bútoripari Vállalatnál az ütemes termelési rend, az év végére elértük a 280 millió forintos termelést — *ez magasabb a tervezettnél.* A nyereség megnégyszereződött, a termelékenység 43 százalékkal emelkedett, a dolgozók bérét hat százalékkal emeltük...

A számsor *impozáns!* És ami mögötte van:

— Megszilárdítottuk a technológiai fegyelmet, fokoztuk a minőségellenőrzést. Az értékesítés biztonságáért szorosabb kapcsolatot építettünk ki a BÚTORÉRT-tel. Ami a leglényegesebb volt, *a sok kudarc után visszaadni a munkások önbizalmát!* Úgy érzem, sikerült. Az elvándorlás megszűnt, sőt *jó néhányan visszajöttek hozzánk.* Ma már jól képzett „szakmai maggal", és az új befogadására alkalmas *fiatal szakgárdával* rendelkezünk.

Műszaki-gazdasági intézkedések

Persze, amit az igazgató néhány mondatban foglal össze, az a valóságban bonyolult műszaki-gazdasági intézkedések *sorozata.* A „varázsszó" itt is *a szervezés!* A napi feladatokra épülve, előretekintve — már *a gyár holnapját mérlegelve...*

— Csúf szakkifejezéssel élve: valahol mindig szűk a keresztmetszet! — magyarázza *Chronowski Ferenc* üzemvezető. — Ha új gépet állítunk munkába, vagy termelékenyebb technológiai megoldáshoz folyamodunk, az enyhíti ugyan a gondokat, de a termelés másik láncszemében *újabb feszültségeket* kelthet. Ezért nálunk egyszerre van *követő- és megelőző szervezés!*

— *Mutatna egy példát?*

— Itt ez a gépsor, átfog egy sor műveletet. A legtöbb gép összhangban van egymással, vagyis nagyjából egyforma a terhelésük. Két gépre viszont — bár a technológiához nélkülözhetetlen — csak ritkábban van szükségünk; bonyolult átállításuk *lassította az egész sor termelékenységét.* Ezért most kivesszük őket: továbbra is „bedolgoznak", de nem gátolják a többi gép egyenletes munkáját. Ez az intézkedés *20—25 százalékkal növelheti a gépsor hatékonyságát...*

Egy másik berendezésen, a lapmegmunkálón furcsa szerkezetet látok; párja az üzemvezetői szobában található.

— *Mire alkalmas?*

— A gép futamidejét, és az állásidőt méri. Saját találmányom ez a termelésellenőrző berendezés, ugyanis folyamatszabályozó mérnök vagyok... A tmk-ban gyártottuk... Jó volna valamennyi kulcsgépre felszerelni, hasznos információkat ad a szervezőknek, a munkásoknak, és nekem is.

— *Nem keltett ellenérzést ez a „mindent-tudó" készülék?*

— Ellenkezőleg, örültek, hogy végre pontosan kimutatható: *mikor, ki hibázott?* Az elmúlt időben ugyanis — éppen a begyakorlatlanság miatt — gyakran egymásra mutogattak a dolgozók, amikor a hibát kerestük.

Takarékoskodás ésszerűen

— *Mi a következő szervezési lépés?*

— A termelés *előkészítésére* koncentrálunk, — feleli az igazgató — új alkatrészbázist hozunk létre. Így jobban programozható a négynaponkénti típusátállás, gyorsul az átfutási idő. Ezzel szeretnénk elérni a szerelde maximális termelési biztonságát, vagyis, hogy ne kelljen egy-egy alkatrész, csavar, pánt miatt várakoznia a végterméknek.

Érdemes szót ejteni a takarékossági akciójukról is. Tavaly 408 ezer NSZK-márkával *kevesebbet* használtak fel a tervezettnél. A székesfehérvári technológia újdonsága ugyanis a fóliabevonat: ezt az egyre drágább anyagot eddig külföldről szerezték be. Most — közös kísérletek alapján — a fa utánzatú fóliát a győri Grabonától, a színes fedőanyagokat pedig a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalattól szerzik be.

Ésszerűen takarékoskodnak más területen is. Rengeteg gondot okoz *a készáruraktár hiánya.* Az építés hosszú ideig tart, sokba is kerül. Helyébe — mindössze 3,3 millió forintért — 1800 négyzetméter alapterületű, *felfújható sátorraktárt* vásároltak. E tárolóba két zsilipkamrán át lehet bejutni: a bútorok görgősorokon és targoncákon jutnak a csomagolókhoz. Itt ugyanis — és ez nagyon lényeges minőségvédelmi kérdés! — *minden bútort csomagolnak.*

Leendő társulás?

Az igazgatóval a kis bemutatóteremben folytatjuk a beszélgetést. Ott látható a gyár új terméke, a garzonszoba-garnitúra. A csokoládébarna és csontsárga kombinációjú szekrénysorhoz szépen illeszkedik a zöld velúr bevonatú, modern vonalú ágy és fotel.

— Nincs kárpitosrészlegünk, a Szekszárdi-, és a Balaton bútorgyárakkal *kooperálunk.* Az együttműködés kölcsönösen előnyös. Mi foglalkoztatunk iparművészt, a terveket, a piackutatást pedig *közösen* végezzük. Ez az egymás érdekeit kölcsönösen figyelembe vevő kooperáció *a csírája egy leendő társulásnak*, amelynek több vállalat is tagja lenne.

A bútorgyár pénzügyi helyzete jelenleg *stabil.* A hiteleket arányosan törlesztik, sőt bizonyos *előretartással is* rendelkeznek. Az idén 310 millió, 1980-ban 420 millió forint értékű bútort gyártanak. Terveik között — 15—30 százalékos, szocialista országokba irányuló kivitel mellett — tőkés (főként NSZK és svéd) export is szerepel...

A minisztérium és a bank *feltételeket teremtett* a talpraálláshoz, s ezt a gyár új vezetése és munkáskollektívája sikerrel használta fel. A Székesfehérvári Bútoripari Vállalat ma már nemcsak egyike korszerű bútorgyárainknak, de minőségben, és gazdaságosságban is *az iparág élén* halad.

Bossányi Katalin

Helikopterrel viszik az alkatrészt

Aratási ügyelet a MEZŐGÉP-nél

Az időjárás *kedvez* a gabona érésének, a hét végén az Alföldön már hozzáláthatnak az őszi árpa betakarításához. Ez a munka az aratás főpróbája; az új kombájnokat, valamint a felújított gépeket „vizsgáztatják" az árpatáblákban.

Hétfőtől a Mezőgép vállalatai, valamint a kereskedelmi kirendeltségek *aratási ügyeletet tartanak.* A raktárakban az esti órákig *kiszolgálják* a megrendelőket, szükség esetén *éjszakai műszakra kerül sor.* Az inspekciós szolgálat *soron kívül* kiadja az alkatrészeket, a fontosabbak javítását rövid határidőre elvállalják. A Mezőgép 20 szervizkocsival látja el a mintegy 14 ezer arató-cséplő gép helyszíni javítását. Megállapodást kötött a MÉM repülőgépes mezőgazdasági szolgálatával: esetenként *helikopterrel szállítanak majd alkatrészeket*, akár a budapesti központi raktárból is.

Napi négyezer csirke

„Baromfigyár" Zalaegerszegen

Zala megyei tudósítónktól.

Június 23-án megkezdi üzemét a 200 millió forintos költséggel létesített zalaegerszegi *baromfifeldolgozó.* Már az első napon négyezer csirke halad át a szalagrendszeren. Az új élelmiszeripari üzemet a legkorszerűbb gépekkel szerelték fel, kapacitása évente 850 vagon baromfi és 100 vagon nyúl lesz.

Egy-egy csirke két órán át halad a technológiai soron, míg csomagolt áruvá válik. Teljes üzemnél műszakonként 36 ezer csirkét dolgoz fel a gyár. A vállalat idén 134 millió forint termelési értéket állít elő, hatvan százalékban exportra dolgozik.

Dél-Zalából pulyka is érkezik, műszakonként 3—5000-et vágnak majd. A baromfifeldolgozóban jövőre áttérnek a két műszakos termelésre.

Borsó külföldre

A Szegedi Konzervgyár már *exportálja* a zöldborsót. Az első szállítmányt, mintegy 600 mázsa konzervet, hétfőn az NDK-ba küldték. Az idény végéig mintegy 100 vagon borsókonzervet küldenek oda, ennek a többszörösét pedig a Szovjetunióba.

Gasztrofolüzem

Komárom megyei tudósítónktól.

Komárom megyében a Kristály Vendéglátóipari Vállalat több mint kétszáz éttermet, presszót, kisvendéglőt üzemeltet. A vállalat tavalyi forgalma meghaladta a 464 millió forintot. A tervek szerint a jövőben a *szeszmentes italforgalom nő a legdinamikusabban*, a következő években több mint 90, az ételé 35 százalékkal. Ehhez szükséges az értékesítési egységek korszerűsítése, az üzlethálózat bővítése. Az ötödik ötéves terv végéig ötezer négyzetméterrel növelik az üzletek alapterületét, a melegkonyhás üzletekét csaknem 18 százalékkal. A vállalat *Tatabányán* és *Oroszlányban* egy-egy új éttermet épít. Néhány italboltot megszüntetnek a két városban. A vállalat a Környei Állami Gazdasággal közösen *gasztrofolüzemet* létesít, mely műszakonként 15 ezer adag készétel előállítására lesz alkalmas.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

NDK szerszámgépgyártás

Az NDK szerszámgépipari minisztériumának területén összesen 15 KGST-egyezményt kötöttek, illetve hosszabbítottak meg. Az NDK is — mint a KGST egyik tagországa — elsősorban olyan szerszámgépeket készít, amelyek *megfelelnek a testvérországok szükségleteinek is.*

Nőnek Chile adósságai

A chilei fasiszta junta hatalomra kerülése óta *megduplázódtak* az ország külföldi adósságai, és már meghaladják a hétmilliárd dollárt. Megfigyelők szerint naponta 3 millió dollárt „injekcióz" a washingtoni kormány a chilei gazdaságba, a katonai kormányzat azonban még így is *képtelen konszolidálni a gazdasági helyzetet.* Az ország eladósodása tovább tart, és 1980-ra elérheti a *tízmilliárd* dollárt.

Japán elektronikai törekvések

A japán és az amerikai üzletemberek most lezajlott tokiói konzultációján az amerikai fél erőteljesen *ellenezte*, hogy Japán korszerű technológiát és komputereket szállítson a Szovjetuniónak és a kelet-európai szocialista országoknak. Mint Japán részről rámutatnak, az Egyesült Államok *attól tart, hogy a Szovjetunió és a többi szocialista ország műszaki és technológiai színvonalának és ilyen irányú termelésének a növekedése veszélyezteti a hasonló amerikai cikkek piaci lehetőségeit* a szocialista országokban.

Szovjet—osztrák árucsere

A Szovjetunió és Ausztria közötti kereskedelem 13,9 százalékkal *növekedett* az év első negyedében. A Szovjetunió exportja 19,8 százalékkal *gyarapodott* az említett időszakban.

A juhtartás fejlesztése a KGST-ben

Fruzében *befejeződött a KGST-országok szakembereinek tanácskozása az iparszerű juhtartásról* és a *fajnemesítő munka tökéletesítéséről.*

Kanadai deficit

Rekordhiányt mutatott Kanada kereskedelmi mérlege az év első negyedében. A deficit 1384 milliárd dollár volt, 88 millióval *több*, mint a múlt év azonos időszakában.

Vissza a szénhez?

A nukleáris energia 1985-ig *nem váltja be a hozzá fűzött reményeket* — állapította meg múlt heti ülésén Strasbourgban az Európa-Parlament. A Kilencek képviselői hangsúlyozták, hogy intézkedéseket kell hozni a szén piacának *stabilizálására.*

Tanácsok és szakszervezetek

Irányelv az együttműködésről

A társadalmi szervekkel való együttműködésben kiemelkedő szerepe van *a tanács és a szakszervezetek* kapcsolatának. A napokban irányelv jelent meg a tanácsok és a szakszervezetek együttműködésének továbbfejlesztésére. A *továbbfejlesztésre* történő utalás egyben azt is jelzi, hogy a tanácsi szervek és a szakszervezetek közötti együttműködésnek már régi hagyománya van.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa elnökségének és a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának *együttes* irányelvei lényegében egy megkezdett szakasz *folytatását* jelentik. Az irányelv újszerűsége — a hagyományosan alkalmazott és bevált módszerek fenntartása mellett — elsősorban abban mutatkozik meg, hogy az együttműködést *szervesen hozzákapcsolja az V. ötéves terv célkitűzéseinek megvalósításához.* Szemléletesen bizonyítja ez, hogy az együttműködéshez *kölcsönös érdekek* fűződnek.

Az irányelv középpontjában a szocialista demokrácia, az üzemi és a lakóhelyi demokrácia fejlesztése, a lakosság, illetve a dolgozók szükségleteinek magasabb színvonalon történő kielégítése, a tanácsi tömegkapcsolatok erősítése áll. Feladatként szabja meg a tennivalók rendszeres egyeztetését, a dolgozók véleményének fokozott figyelembevételét mindazon kérdésekben, amelyek kihatnak az életkörülmények alakulására. Az irányelv az együttműködés fejlesztését a korábbi eredményekre alapozza. Közülük első helyen említhetjük a tanácsi tervek végrehajtásában való közreműködést; a munkások fokozódó közéleti aktivitásának előmozdítását; a munkás tanácstagok társadalmi tevékenységének segítését; a szocialista munkaverseny és brigádmozgalom széles körű elterjedését; a lakóhelyi, munkahelyi kapcsolatok szorosabbá válását. A tennivalókat eddig is együttműködési megállapodásokban rögzítették, aminek az eredményeként mindinkább előtérbe kerültek azok a társadalompolitikai tennivalók, amelyek a munkásosztály, a fiatalok, a nők helyzetének javítását, a munkástelepülések és -területek ütemesebb fejlesztését célozzák.

Az irányelvbe foglalt ajánlások arra ösztönzik a tanácsokat és a szakszervezeteket, hogy még következetesebben segítsék a társadalmi célkitűzések megvalósítását, a dolgozók élet- és munkakörülményeinek rendszeres javítását. Az együttműködés a jövőben is mindenekelőtt *a gazdaságpolitikai, a település- és területfejlesztési, a társadalompolitikai* tevékenységre és a dolgozók *érdekképviseletére* irányul. Az együttműködés fontos követelménye *a munkások sokoldalú bevonása* a tanácsi feladatok *meghatározásába, végrehajtásába és társadalmi ellenőrzésébe.* A tanácsok nem nélkülözhetik *a szakszervezetek által nyújtott fórumokat,* információs és jelző bázisokat. A közös feladatok sorában kiváltképp fontos a hosszú és középtávú tervek egyeztetése, szervezése, a végrehajtás társadalmi ellenőrzése; ugyanakkor változatlanul nagy jelentősége van a belső tartalékok feltárásának, az átgondolt takarékosságnak; a munkaerőgazdálkodás összehangolásának; *a nagyvárosok munkáslakta területei, peremrészei gyorsabb ütemű fejlesztésének;* a dolgozók egészségügyi és szociális körülményei javításának.

Az irányelv ösztönöz a sport- és kulturális létesítmények közös erőforrásokból történő fejlesztésére, fenntartására és üzemeltetésére. A tanácsi művelődési intézmények nagymértékben elősegíthetik az üzemi dolgozók általános és szakműveltségének emelését, a szabadidő kulturált eltöltését. Részletezi a szakszervezetek közreműködésének lehetőségeit az államigazgatási munkában, az ügyintézés munkásellenőrzésében, a vállalatoknál szervezett ügyfélfogadási, államigazgatási napok szervezésében, segítésében.

Az irányelv szélesebb körű kapcsolatokat sürget mind a testületek, mind az együttműködő szakigazgatási szervek, szakmai szakszervezetek, mind a tisztségviselők között. Ennek módszerei közül mindenekelőtt *a testületi üléseken való kölcsönös képviseletet,* a folyamatos vezetői tájékoztatást és *információcserét,* a feladategyeztetést, a különböző akciók felhívások, programok közös meghirdetését, együttes szervezését említi. Az együttműködés eredményességét vagy problémáit a testületek tervciklusonként, a tisztségviselők pedig lehetőleg *évenként* értékeljék.

Molnár Géza,
a Tanácsi Hivatal munkatársa

Az óbudai vb-titkár nem kertel

Nő a kerület — fogy a tanács

III. ÓBUDA

Időszerűtlenek immár az *óbudai* nosztalgiák. A Krúdy koptatta macskaköveken az emlékezet barangol csupán; a girbegörbe utcákra könyöklő, falusias házakat az Árpád-gimnáziumi tanár, festőművész — *Kássa Gábor* — nemrég kötetben közreadott akvarelljei idézik vissza. Az egykori elöljáróság — a mai tanácsháza — Fő téri, díszes épülete láttán még elandaloghatnánk valamelyest (rezervátumot képzelnek köréje; ki tudja, milyenné sikerül?), ám a századelőn emelt falakat *a legmaibb gondok feszítik szét.*

Kétszázezer ügyfél

A tanácsi tennivalók hatványozódását a lélekszám rendkívüli gyors növekedése is tükrözi. Az 1970-es népszámláláskor 76 ezer lakosa volt a III. kerületnek; *az elmúlt év végén már 115 ezret* tartottak nyilván, s az építkezések ütemét figyelembe véve, 1980-ra *140—150 ezer állampolgár* ügyes-bajos dolgainak intézésére készülnek fel. Hogy miként, arról *dr. Gritz Arnolddal,* a kerületi tanács vb-titkárával beszélgetünk. Figyelmet érdemlő listát tár elém: amíg 1970-ben 65—70 ezer ügyfél fordult meg a tanácsnál, 1975-ben *már több mint 200 ezer.*

— Az új tanácstörvény lényegesen megnövelte a tanácsok önállóságát, több államigazgatási ügy került át hozzánk — mondja. — S eközben *nagyfokú decentralizálást is* végrehajtottak, emiatt az államigazgatási ügyek 93—95 százalékában a kerületi szervek *az elsőfokú* hatóságok.

Az ügyintézés kedvezőbb munkakörülményeket feltételez. *De beszélhetünk-e jobb körülményekről, ha a tanácsi apparátus létszáma 1970-hez képest csupán 14 százalékkal* növekedett, s például az idén — a felvételi zárlat elrendelése óta — *négyen* váltak meg a testülettől, ugyancsak *négyen* nyugdíjba készülnek, *négyen* felmondási idejüket töltik, *négyen* tartósan betegek (meglepő e „négyes" szám ismétlődése), s *17 kismama* élvezi a gyermekgondozási segélyt, vagy készül a szülésre.

Gondok és remények

A vb-titkár nem kertel:

— Több szakágazatban *a mennyiségi munka növekedése ügyintézéskor mind kedvezőtlenebbül hat a minőségi követelmények* érvényesítésére. Reményt kelt viszont, hogy a fővárosi tanácsnál *felülvizsgálják* az ágazatok és a kerületek létszámarányait. Ettől azt várjuk, hogy a dinamikusan fejlődő kerületekben — így nálunk is — *előnyös változások* lesznek. Emellett eltörpülnek, mégsem hagyhatók figyelmen kívül *a helyiséggondjaink.* Szétszórtan, három épületben dolgozunk; *egy főre átlagosan 6,6 négyzetméternyi* terület jut.

Ma is érvényes — és helyes! — határozat, hogy nem alakíthatnak át lakást irodává. Távlatilag mégis megfontolandó a III. kerületiek javaslata: egy, az óbudai városközpontba tervezett új tanácsháza építése *helyett* nyissanak folyosót a Fő téri szomszédos épületbe. Ott hat lakás megszüntetése esetén *18 helyiséggel* gazdagodnának, s ez fölössé tenné a majdani költözést, *a költségesebb beruházást.*

— A leggyakorlottabb-legképzettebb szakembereink dolgoznak az ügyfélszolgálati irodánkban. *Tavaly érdemi ügyben 60 ezren, tájékoztatásért 27 ezren jártak ott.* Az iroda négy dolgozója így jelentősen tehermentesíti az osztályokat.

Amit tudnak és amit nem

— Óbuda hajdan nevezetes volt lokálpatriótáiról is. Átmenthető-e ez a ragaszkodás a tízezrével érkező mai honfoglalókra?

— Kerületünket, úgy tűnik, *könnyű megszeretni.* Erre utal, hogy csak elvétve költöznek máshová az új otthonokból. Jó néhányan *már röviddel a beköltözés után közéleti munkára jelentkeznek.* Az ide települők többségét érdekli a városrész holnapja, rendkívül sok kérdés hangzik el a pártszervezetek és a népfrontbizottság szervezte fórumokon. A legutóbbi téma a kereskedelmi ellátás volt.

— A távlati tervekről a fővárosi tanács dönt. Mennyire ismerik a kerületet érintő rövidebb és hosszabb távú elképzeléseket az óbudaiak?

— A nyílt várospolitika jó dolog. *Sok mindent tudunk... de sok mindent nem tudunk!* A tervekben kifejeződnek a lakosság megvalósítható igényei. A részletes rendezési tervek *módosításai* viszont sok bosszúságot okoznak, mert gyakran *az érdekeltek tudomása nélkül* történnek. Két példa: 1970-ben *zárt kertté minősítették* az Ezüsthegy környékének egy részét. Többen — elsősorban kispénzűek — telket vettek ott, saját költségükön vízet villanyt vezettek oda, OTP-hitellel gyümölcsöst telepítettek, amely *most kezd termőre* fordulni. Az idén március elsejével életbe lépett *övezeti beosztás változást hozott: erdő kerül oda.* Öt esztendeje még ugar volt ott... Békásmegyeren, a Géza utcában és környékén *még tavaly is adtunk építési engedélyt* új családi házra. Egy részük megépült. Az idén tudta meg a lakosság, hogy *módosult a békási új városnegyed* részletes rendezési terve: a Géza utca környékét is rekonstrukció alá vont területté nyilvánították. Vagyis az új családi házakat is le kellene bontani... *Most folyik a vizsgálat.*

Egyébként írásban is felkérték a kerület fővárosi tanácstagjait, hogy a tanácsüléseken mindezt tegyék szóvá, s hasonlóképpen foglalt állást a kerületi pártbizottság is.

Földes Tamás

Városközösség az Üllői úton

Hány év kell egy cáfolathoz?

IX. FERENCVÁROS

Eljátszom a gondolattal: ha történetesen nem tudnám, hol van, s a térképen keresném, hogyan találnék el a *József Attila-lakótelepre...?* A kartográfusok nem tüntették fel Budapest térképén a telep köztudatban idestova húsz esztendeje élő nevét. Az autóbusz is — felirata szerint — az *Üllői úti lakótelepre,* s nem a József Attilára visz. A busz kerülőutakon közelít, bosszantóan sok idő kell, míg a Józsefvárost, a Népligetet, Kőbányát megjárja, s végre feltűnnek a dübörgő munkagépek, s az árkok szabdalta Üllői úti kereszteződésen át végre befut az árnyas fák, a színes házak közé, a főváros és az ország első, nagy lakótelepére. Mesélik, egy lakógyűlés részvevői kérték a költő szobrának felállítását, ám a hivatalos szervek elzárkóztak, mondván: a lakótelep nem viseli a költő nevét — csak éppen így emlegetik... (Zárójelben megjegyezve: nem lehetne most, az 1975. évi bontás—építés *kezdetének közelgő huszadik évfordulóján* közhasználatú, méltó és szép nevén anyakönyvezni a telepet? S netán a költőnek is szobrot emelni, hiszen József Attila sokat járt itt, szavalt.)

Végleges búcsú a Valériától

Békés, *kisvárosi* hangulat. Sok zöld, kristálytiszta levegő, pihenő, sétálgató emberek, harsány, jókedvűen játszadozó gyerekek. Nehéz elképzelni, hogy valaha itt volt a sáros, az egészségtelen párákat gőzölögtető, járványfészeknek, szégyentelepnek csúfolt Mária Valéria-telep.

A kis lakások közül ma is áll néhány. Annak idején, amikor a földgyaluk letörölték Budapest szégyenét, s a tervezők rajzasztalán kibontakozott a majdani lakótelep képe, talán úgy gondolták, kontrasztnak, amolyan fővárosi skanzennek — megőriznek néhány házsort. *Nemrég a kislakások fölött is kimondta az ítéletet a IX. kerületi Tanács:* 1977-ben lebontják valamennyit, helyükre új magasházak kerülnek, 1980-ig tehát végérvényesen befejeződik a József Attila-telep építése.

Az 504 régi bérleményben 1100 ember él, többségük ragaszkodik a környékhez, az olcsó bérű szoba-konyhához, a szomszédos, harmincezres, új lakótelep nyújtotta vásárlási kényelmekhez. *Szabados László,* a IX. kerületi tanács elnöke mesélte, hogy nemrég itt zajlott le a kerület legnépesebb és legviharosabb lakógyűlése. A tanácstagok, a lakóbizottsági elnökök beszámolóit 250 ember hallgatta, vitatta meg. Miről is volt szó?

Pege János is ott volt a lakógyűlésen. Ezt mondja:

— Ez a telep, amit sokan még ma is a Valéria maradványának vélnek, nem tartozott szervesen a nyomortelephez, itt — viszonylag kényelmesen — a jobb módú szegények" éltek a felszabadulás előtt. Ma minden családnak van mosógépe, frizsidere, televíziója, csakhogy... Az áramingadozás miatt gyakran megtörténik, hogy este héttől reggelig a kis lakásokban nem ég a villany, a régi házak sötétbe borulnak. Nincs értelme áldozni rá, hiszen egy év múlva a kis telep eltűnik, elmennek innét az emberek. Mindenesetre jellemző, hogy a nehézségek ellenére is maradnának; sokan a tanácstagok, lakóbizottságok segítségét kérik, hogy *lehetőleg a közelben* kapjanak új lakást. Megszokták, megszerették a környéket, a városközösséget.

A lánc három szeme

A városközösséget...? Érdekes, hiszen nem is olyan rég még arról olvashattunk szinte naponként, hogy a lakótelepi élet *elidegeníti* egymástól az embereket. Éppen ez a városrész volt a „példa" arra, hogy a telepen élni nem, csak aludni lehet. *Egy 1968-ban készített felmérés szerint a lakosság 43 százaléka (!) szeretett volna elköltözni erről az új lakótelepről.* A nyugdíjasok magasnak találták a rezsit, a nagycsaládosok szűknek a lakást, a belvároshoz szokottak idegennek a környezetet, a családi házból jöttek elviselhetetlennek a zártabb közösséget. S lám, alig öt-hat év után *elköltözési szándék gyakorlatilag nincs.* A lakótelep közösséggé formálódott. Hogyan? *Csizmadia Emilné dr.,* a IX. kerületi Tanács vb-titkára segít közelebb a megoldáshoz:

— Megnőttek a fák, a bokrok, szebb, otthonosabb a lakótelep, mint néhány éve volt. A házak, melyek — nem tudom, észrevette-e — úgy helyezkednek el, mint kikötőben a hajók: rézsút néznek az utcákra, megszűrik a zajt. *Csönd van és nyugalom.* De ennél is fontosabb, hogy már *eleven közösségi élet is van a lakótelepen!* S ebben nagy érdemei vannak a *tanácstag—lakóbizottság—lakosság*-láncoknak.

A József Attila-lakótelepnek *13 tanácstagi körzete és 155 lakóbizottsága* van. A körzeti pártszervezet, a tanács és a Hazafias Népfront minden lakóbizottsággal összekötők útján tart kapcsolatot. Valójában, persze, a kapcsolat sokkal élőbb, semmint azt a hivatalos „háromszögekből" megítélhetné az ember. A Pöttyös utca 10-ben — mondják este tanácstagi beszámoló és lakógyűlés lesz. *Kállai Ferenc* vasöntő, tanácsi összekötő, népfrontaktivista szervezi. Ízig-vérig közéleti ember, s telepi őslakó: 1960-ban költözött az első öt kísérleti ház egyikébe, a Toronyház utca 5-be.

— Amikor megtudtam, hogy itt kapok lakást, kijártam építkezést nézni — mondja. — Még álltak a régi barakkok, még itt nyüzsgött az ócskapiac, a „tangó", sár és por volt, ezernyi kényelmetlenség, de már bontakozott az a kép, a környezet, amelyben ma is élünk. Emlékszem, beköltözéskor milyen *gyanakodva méregették egymást az emberek.* Mindenki máshonnét jött, idegenek voltunk egymásnak. Tíz év kellett, míg *a zárkózottság falai leomlottak.* A tanácstagokkal jártuk a lakóbizottságokat, társadalmi munkát, közös rendezvényeket szerveztünk. Ma már...!

Az alagsorba megyünk, ott a ház közös helyisége. Odabent és a folyosón is beszélgető, vitatkozó csoportok, középütt a fiatal tanácstag, *Szécsén Ella.* Lakóházi és telepi kérdések, magánjellegű és közéleti problémák, jogi kérdések bukkannak fel. Hol jókedvű, hol komoly a hangulat. Az újonnan jöttek barátságosan kezelnek a többiekkel, hallom, *még közös családi programot is* megbeszélnek.

Harmincezren — otthon

Megérkezik *Nagy Ervin* is, a körzeti népfrontbizottság vezetője, a tanácsi összekötők felelőse. Aktatáskájában vaskos paksaméta: elintézett és folyamatban levő ügyek, tervek, kérelmek.

— A fogadóórákon — mondja — tucatnyi hasznos, életrevaló javaslat vetődik fel, *valamennyit továbbítjuk a kerületi tanácsnak,* s hamarosan választ, segítséget is kapunk. Sok volt a panasz, például, a vendéglátásra, a kereskedelemre. Valaki javasolta: *szervezzünk önálló társadalmi ellenőrhálózatot.* A tanács igazolványokat adott, s amióta rendszeresek az ellenőrzések, *kevesebb a panasz.* Vagy: a telep közösen ünnepelte a gyermeknapot, lakótelepi sportspartakiádot rendeztünk, szervezzük az utcák, a terek bajnokságát.

Esteledik, a Pest-Buda filmszínházból kifelé hömpölyög a tömeg. Az utcák forgalmasak, a világos kirakatok előtt sokan nézelődnek. A művelődési otthon ablakából zsibongás szűrődik ki, valahol — presszóban vagy étteremben — zene szól.

Alvóváros volt a József Attila-telep, s lám, elkezdett élni. S minden korábbi vita, felmérés, bölcs „jövendölés" ellenére — aki itt lakik, otthon érzi magát...

Vincze Jenő

A számítógépprogram krónikája II.

A harmincmilliós gépírónő

„— Nem tudom, látta-e annak idején a Kék csillag című filmet? Van egy jelenete: a sivatagi erődben már csak néhányan élnek, és hatalmas csapat támadja őket. A védők lőréstől lőrésig szaladgálnak, mindegyikből adnak egy-egy lövést, hogy úgy tűnjék, sokan vannak. Hát ez a helyzet nálunk...”

Pontosabban: ez volt *öt esztendeje*, a központi számítástechnikai program indulásának lendületes korszakában, amelynek gondjait az iménti példázattal *Csébfalvy Károly*, az ismert software-szakember jellemezte.

Van? Nincs?

Mi történt azóta? A közhiedelem szerint csak annyi, hogy a Ludas Matyi május elsejei címlapjára került a kiéhezett számítógép, munkát-kenyeret követelve... Valójában *kormányintézkedések sorozata* következett: létrehozták az alkalmazás koordinálására hivatott KSH OSZI-t, létrejöttek az ágazati miniszterek alá rendelt SZAB-ok, azaz: számítástechnikai alkalmazási bizottságok. Megalakult az ESZR-rendszerbe illeszkedő nemzetközi vállalatunk, amely az import számítógépek installálását, szervizszolgáltatásait végzi, s működik már az országos software archívum és követő szolgálat is. Számos kutató-, fejlesztő, szervező intézet segít még a 382 gépre kiterjedő magyar számítógéppark gazdaságos kihasználását.

Nem könnyű a dolguk. Az ipari minisztériumok tapasztalatai igazolják, hogy a számítástechnika terjedésének ma már a legnagyobb gátja nem is annyira a megfelelő számú gép, inkább *az alkalmazói programok hiánya.*

Kiss Jovák József, a KGM szervezési intézetének igazgatója:

— Sajnos, az ESZR-gépek software-ellátottsága *rendkívül hiányos*, a hazai gépeknél pedig a számítástechnikai koordinációs intézet sokat vállal — *keveset tesz...*

Dr. Németh Loránd, a KSH mellett működő számítástechnikai koordináló intézet igazgatója:

— Hogy nincs elegendő software?! *Van.* Csak olvasni kell programtárunkban az IBM-katalógust.

Dr. Nagykálnai Endre, az egészségügy számítástechnikai intézetének műszaki-gazdasági tanácsadója:

— A software-archívumnak igen szépek a kiadványai. De ha kölcsönözni vagy vásárolni akarunk, kiderül, hogy *még csak papíron találhatók...*

Kiss Zoltán, a Könnyűipari Szervező Intézet műszaki-gazdasági tanácsadója:

— A vállalati munkát segítő programok még hiányoznak. Ezt közösen kell kifejlesztenünk.

Bálint Róbert, az Országos Számítástechnikai Vállalat igazgatója:

— Ha egy-egy vállalat jó programot készít, azt saját szellemi termékeként kezeli. Hiába van követőszolgálat programtárunkban, *nem válik közkinccsé*, mint a többi szocialista országban...

Ballács Zoltán, a KGM szakmai bizottságának titkára:

— Az automatizált irányítási rendszerekre kellene koncentrálni... Ez segítené a vállalati termelésirányítás számítógépes megszervezését. Eddig egy, többékevésbé alkalmas magyar rendszert ismerek, az EMG-gyár rendszerét. *Azt sem támogatja a minisztérium.*

Némi zavar tükröződik a nézetekben...

Szellemi manufaktúrák?

— Két *szélsőséges* vélemény alakult ki a szakemberek körében. Vannak, akik mindent az IBM-adaptációktól várnak, mások szerint sokkal jobb, ha vállalatonként „bütykölnek” össze méretre és feladatra szabott programokat. Szerintem *egyiknek sincs igaza!* — állítja Ballács Zoltán.

Szerintünk sincs. Nyilvánvaló, hogy az IBM túl általános érvényű, és nem is a magyar termelési rendszerekhez igazodó programjainak „lefordítása” szakmai problémákat okoz, nem beszélve arról, hogy az új, speciális programok *nem ingyenesek*, a nemzetközi szabályoknak megfelelően, az amerikai cég *csak saját gépeihez adja át új programjait.* Az is tarthatatlan, hogy minden vállalati számítógép mellett *programtervező gárda* működjön. *Szellemi manufaktúrákat* nem engedhetünk meg magunknak!

Tavaly megkezdték az Országos Számítástechnikai Vállalat programkönyvtárának feltöltését. Az országos nyilvántartás adatai szerint jelenleg mintegy 2200 program áll rendelkezésre. Részt veszünk a közös ESZR-programbank létrehozásában, és *vásárolunk* IBM-programcsomagokat is. Igaz, az előbbit hátráltatja a tagországok fejlesztésének *időbeli különbsége*, az utóbbit pedig aza tény, hogy a már kidolgozott nyugati programok, pénzügyi tisztázatlanságok miatt, *túl lassan kerülhetnek a hazai felhasználókhoz.*

Legyen tehát több, jobb, „testre szabott” program! De ha lenne is, az önmagában keveset változtatna azon a helyzeten, ami így tükröződik a köztudatban: a számítógép tud zenélni, üdvözlőkártyát rajzolni, szép betűkkel gépírni is. A „művészetkedvelő” gépekről annyi mindenesetre igaz: *„A hazai alkalmazások túlnyomó többsége a puszta ügyvitelt szolgálja, szemléletmódja visszatekintő..., integráltsági fokuk alacsony* — írja *dr. Nagykálnai Endre* a Számítástechnika című lapban.

Azaz: végzi a masina az adminisztrátor, az utókalkulátor, a könyvelő dolgát: önmagában is milliós értékű sornyomtartójából ontja a perforált szélű gépírt íveket.

Kiss Jovák József:

— Minden gép megannyi *harmincmilliós gépírónő.* Azok is maradnak, amíg hiányos a számítógép-alkalmazói kultúránk...

A KSH 1974-es évkönyve megállapítja: Magyarországon 77,5 százalékos a számítógépek kihasználtsága, a KGM SZAB titkára szerint a tárcák gépei a vállalatoknál 2, az intézetekben 2,5—3 műszakszámban mennek. Ám nem mindegy, mi fut a gépeken!

Amit meg kell építeni...

Tény, hogy például egy folyamatirányító számítógép nemigen tud mit kezdeni azzal, ha Kovács bácsinak-néninek *háromnegyed órás cigarettaszünetre* támad kedve, éppen így tehetetlen a termelésprogramzásra alkalmazott masina is, ha a kért csavar azért nem jut a szerelőszalaghoz, mert a gépi előrejelzés ellenére *egyszerűen nem kapható.* A számítógép-alkalmazás népgazdasági előnyét ugyanis rossz megvilágításba helyezhetik azok az apró, mindennapos tények, hogy nincs anyag, rossz a kooperációs fegyelem, hibás a vezetői döntés, elkésett a piaci prognózis... Vagyis: számítógépet *csak ott szabad és kell alkalmazni, ahol erre a vállalat, nagyüzem, iparág már felkészült.* A párt- és kormányhatározatok is ezért állapítják meg: a szervezési intézkedéseket a központi számítástechnikai fejlesztési programmal együtt kell megtenni!

Bizony, a számítógép fogadásának nem egyetlen feltétele a légkondicionált terem megépítése. Sokkal értékesebb az, amit meg kell „építenünk” a gyárbeliek fejében. Így összegezi ezt *Dobó Andor*, a Kohó- és Gépipari Tudományos Műszaki Tájékoztatási Intézet számítótechnikai főosztály vezetője: *„A vezetés régi, hagyományos módszerei helyett, új irányítási módszerekre, az információközlést és a döntést szolgáló eszközök igénybevételére és nem utolsósorban olyan készségekre van szükség, amelyek a gyakorlati munkában nélkülözhetetlenek. A számítástechnikai program soron következő szakaszában elsősorban az irányító szervek vezetőin múlik, hogy a kialakult műszaki bázis és szellemi gárda kapacitását képesek-e javaink gyarapításának szolgálatába állítani?”*

Bossányi Katalin — Vincze Péter

Megnyílnak a csapok

Az angol olajcsoda

A közelmúltban Nagy-Britannia — igaz, *elenyésző* mennyiség gel — *bekerült a kőolajat exportáló országok táborába.* Ötezer tonna kőolajat indítottak útnak az NSZK-ba, s ezzel *új korszak* kezdődött a szigetország gazdaságtörténetében: megindult az olajkivitel, amitől az optimista gazdasági szakértők a „brit betegség” *gyógyulását* várják.

Önellátás 1980-ra

Az északi-tengeri olaj tavaly novemberben lett valósággá, amikor is a királynő ünnepélyes keretek között *megnyitotta* a Forties nevű tengeri olajmezőt, s a víz alatti „fekete arany” megindult a szárazföld irányába. A Forties-mező felavatásával lezárult egy korszak a brit tengeri olajkutatásban, ugyanakkor új szakasz is kezdődött, mégpedig *az önellátás* megteremtésének ötéves periódusa. Nem végleges adatok szerint az Északi-tenger Nagy-Britanniához tartozó övezetében *2,5 milliárd tonna jó minőségű olaj* található a víz alatt. (Érdemes megjegyezni, hogy a part menti tengerfenékből már régóta termelnek földgázt, amely a jelenlegi brit szükséglet 97 százalékát fedezi!)

A kutatás jelenleg is folyik. Ezzel párhuzamosan a fő feladatot a fúrószigetek, valamint a kitermelt kőolajat a partra eljuttató vezetékrendszer megépítése jelentette és jelenti. A kőolaj víz alatti kutatása és kitermelése igen *költséges*, hiszen a zord időjárás és a speciális körülmények újfajta technikát követelnek. Az elmúlt öt évben a szigetország *több milliárd dollár értékben importált* fúróberendezéseket és egyéb felszerelést, minek következtében tovább nőtt a külkereskedelmi mérleg hiánya, s a kitermelt olaj önköltsége is nagyobb.

Érdekek és árak

Minden számítás azt bizonyította, hogy a tengeri olaj kitermelése *költséges;* ennek ellenére *folytatják* a kutatást és a kitermelést — a kőolaj magas világpiaci ára egy csapásra gazdaságossá tette a brit olajipart! Sőt, mindenfajta kőolajár-emelés csak a brit készleteket értékeli fel, s mind jobban előtérbe állítja az önellátás megteremtésének szükségességét.

Nagy-Britannia éves olajszükséglete mintegy 100 millió tonna, melyet eddig *teljes egészében* importtal fedeztek. Az olajszámla tavaly például még *3,8 milliárd font volt*, s ez az összeg tetemesen megterhelte az ország amúgy is deficites külkereskedelmi mérlegét. Az önellátás megteremtése — s ezzel párhuzamosan az importkiadások lefaragása — most elérhető közelségbe került.

A kormány becslései szerint az idén 25, jövőre 35—45, 1978-ban 55—70, 1979-ben 75—95, 1980-ban pedig már 95—115 millió tonna kőolajat adnak az északi-tengeri víz alatti mezők. Mindez azt jelenti, hogy az idén a hazai szükséglet egynegyedét, 1980-ban pedig a *teljes egészét fedezi a termelés.* Az évtized végére egyúttal az import megszüntetése is lehetővé válik, sőt a brit kőolajfelesleg mind nagyobb része kerül majd kivitelre. Joggal állítható tehát, hogy Nagy-Britannia az évtized végére — legalább Nyugat-Európában — *olajhatalomma* válik.

A szigetország azonban a várakozások szerint nemcsak a tengeri olajból, hanem a kitermelés során megszerzett és továbbfejlesztett technika exportjából is jelentős profitra tesz majd szert. Angol gazdasági szakértők szerint az import felváltása a hazai olajjal, valamint a „fekete arany” exportja *jelentős összegekhez* juttatja majd a költségvetést, és a megtakarított kiadások, valamint a kivitelből származó bevételek *enyhítenek* a brit nemzetgazdaság strukturális gondjain.

Mindez persze, csak akkor válhat valósággá, ha továbbra is magasak maradnak a kőolajárak. Egy hirtelen áresés — amelynek egyébként csekély a valószínűsége — gazdaságtalanná változtatja a hazai kitermelést, s ismét előtérbe kerülne az import.

A tervek szerint az első félévben a brit olajkivitel eléri a *félmillió* tonnát. Joggal merülhet fel a kérdés: mért exportál már most a szigetország? A válasz a brit tengeri olaj *minőségében* keresendő. Az Északi-tenger medréből felszínre hozott kőolaj minősége nagyon jó, kéntartalma alacsony — *jobb az arab olajnál.* Bár a brit olaj exportárát hétpecsétes titokként őrzik, minden valószínűség szerint magasabb az arab exportárnál. A hazai olaj kivitele révén a szigetország tehát *többletbevételre* tesz szert, s ebből kedvezőbben finanszírozhatja olajimportját.

Flört az OPEC-cel?

Bár Nagy-Britanniának nincsen szándékában egyelőre csatlakozni az OPEC-hez, érdekei azt diktálják, hogy *támogassa* a szervezet politikáját, elsősorban az árkérdésben. A Közös Piac tagországai azonban arra nem számithatnak, hogy majd a szigetországból elégítik ki kőolajszükségletüket, hiszen az exportra kerülő brit olajfelesleg csak csepp a tengerben. (1985-ben a Közös Piac kőolajigénye 1600 millió tonna körül lesz, a szigetország exportja pedig 50—60 millió tonna körül alakul.

Gonda György — Lőrincze Péter

Moszkva, Lipeck, Szolnok

KGST-tanácskozások

Moszkvában *befejeződött* a KGST tudományos-műszaki együttműködési bizottságának ülésszaka. A tanácskozáson megfigyelőként jelen volt Jugoszlávia megbízottja is. Megvizsgálták az 1976—80-ra vonatkozó sokoldalú integrációs intézkedések tervét, valamint az együttműködési munkatervek és programok kidolgozásának menetét; konkrét intézkedéseket határoztak el a tudományos-műszaki együttműködés fejlesztésére.

*

Lipeckben, a Szovjetunió egyik legnagyobb fémkohászati üzemével rendelkező városban befejeződött a KGST vaskohászati állandó bizottsága kokszkémiai szekciójának 21. ülése.

Az ülés résztvevői elfogadták az 1977-re vonatkozó közös tudományos kutatási és tervezési-szerkesztési munkaterveket.

*

Hétfőn Szolnokon *összeült* a KGST-országok közös vállalata, az Intertextilmas Nemzetközi Gazdálkodó Egyesülés tanácsa. Az ötnapos ülésen egyebek között az összehangolt és szakosított textilipari gépgyártás megszervezésével, a homogén géppark kialakításával, a tudományos kutató- és tervező munka koordinálásával foglalkoznak.

HORIZONT

Újra leértékelték a pesót Chilében

Chile az idén *tizenhetedszer* értékelte le az ország pénznemét. Ezentúl egy amerikai dollár 13,90 pesóval egyenlő.

Kínai—görög kereskedelem

Athénban *befejeződtek* a görög és a kínai kereskedelmi küldöttség tárgyalásai a két ország kereskedelmi kapcsolatának kiszélesítéséről. Az eszmecsere okmányai *könnyítéseket* irányoznak elő a kereskedelmi forgalomban. A két ország kereskedelmi áruforgalmának értéke az idén valamivel meghaladja az öt és fél millió dollárt.

Francia drágulás

Franciaországban az árak májusban 0,8 százalékkal *emelkedtek.* Az áprilisi és márciusi áremelkedés 0,9—0,9 százalékos volt.

Közvetíti a divatot

Kötöttáru-kooperáció

Textilipari kooperációs megállapodást kötött a Hungarotex Külkereskedelmi Vállalat az olasz Rubeltex-céggel. Az olasz fél a most épülő halasi kötöttárugyár részére gyártástechnológiai — üzem- és munkaszervezési know-how-t ad át, s a termelés megindulása után rendszeres *divattanáccsal* szolgál a gyár modelltervezőinek. A kooperációs üzletkötés 1980-ig körülbelül kétmillió dollár értékű kötöttáruexportot tesz lehetővé. A kiskunhalasi gyárban a tömeggyártás várhatóan 1977-től indul meg, amikor teljes egészében befejeződik a beruházás. Termelésének körülbelül 30 százalékát szállítja majd az olasz partnernek.

A házértékadó különös pályafutása

A tanács feladta

Komoly társadalmi várakozás előzte meg, harsány propaganda vezette be, élénk figyelem kísérte, félreértésekre okot adó szóbeszéd követte. Aztán hirtelen mindenütt elhallgattak róla. Röviden ennyi *a házértékadó* vázlatos életrajza, kétesztendős különös karrierjének története.

S nincs könnyű helyzetben az, aki ma e normagyűjtemény pályájának *közbenső állomásait* próbálja feltérképezni. A házértékadóról nem szívesen nyilatkoznak most az illetékesek, kitérő válaszaikban azonban jól érezni a burkolt „minősítést", amivel *e sajátos adóbevételt szabályozó* paragrafusokat illetik.

Vajon hány 800 ezernél többet érő villa, félmilliónál nagyobb értékre taksált üdülő van az országban? — kérdezik sokan a házértékadó összeghatárára utalva. A legegyszerűbb lenne — vélhetnénk — *betekinteni az adókivetések összesített* jegyzékébe. Ám ebben tévedünk. A két szám *nem egyezik*, az összeírásokat követő — és némileg megszűrt — eredmény pedig igen *sovány*.

Mítosz és kiskapu

Egyik budai kerületi tanács vezetője panaszolja:

— Forintban alig jött össze egymilliócska... A Balaton partján érdeklődjön, ott biztosan többet tudnának mondani.

A tanácsot megfogadtuk és érdeklődtünk, de *a tóparti város tanácselnöke sem tudott* konkrétabb adatokkal szolgálni.

— Egy éve készült a statisztika, pusztán tájékozódási jelleggel. Most folynak a részletes felmérések, pontos számokat azonban akkor sem mondhatok, mert *a tulajdoni helyzet állandóan változik*. Ami tegnap még adókötelesnek számított, holnapra már nem az. Hamar felfedezik az érintettek a jogszabály által nyitva — ha nem tárva! — hagyott *kiskapukat*. Gyorsan átiratják az ingatlan eszmei töredékét valakire, s *az egy tulajdonosra jutó érték máris kevesebb*, mint amennyi a jagszabályban áll; a rendelkezést nem tudjuk hiánytalanul végrehajtani.

Nehézségekről szólnak a tanácsiak, de miként vélekednek maguk az adóalanyok? Leggyakrabban ezt a megjegyzést hallom:

— *A mi házunk sem nagyobb, mint a szomszédé, de bezzeg arra nem vetettek ki adót*... Persze, mi nem vagyunk protekciósok, velünk nem tesznek kivételt.

Akiket pedig voltaképpen egyáltalán nem érintett az adóintézkedés, ma gyakran így aggodalmaskodnak:

— *Mi lesz, ha emelkednek az árak? Maholnap mi is átléphetjük a határt, s fizethetjük a ház értékének 1 százalékát.*

„Kivetés, jóváhagyás, megtámadás"

Az államigazgatás azonban hallgat. S mivel nyilvánosan nem teszi le obulusát, nem csökken, sőt *inkább növekszik* a házértékadó körül kialakult mítosz, több a félreértés. Pedig lenne miről beszélni, volna miről tájékoztatni a lakosságot. Ha másról nem, *a jogalkalmazási gondokról*. Így mindenki jobban megértené a helyzetet. Az igazság azonban jelen pillanatban az: *a tanács* (tehát a jogszabály végrehajtására hivatott szerv) *sincs abban a helyzetben, hogy hiteles információkkal szolgáljon* a házértékadóval kapcsolatos bonyolult jogi kérdésekben. A fővárosi tanács egyik illetékes vezetője rezignáltan így összegzi a jelenlegi állapotokat:

—A kerület *kiveti* a házértékadót, itt *jóváhagyjuk* a határozatot, az ügyfél *megtámadja* a bíróság előtt... és mi valamennyi pert *elveszítjük*...

Hogyan? Jogszabálysértőnek bizonyulnának a tanácsi határozatok? Korántsem, hiszen a határozatok döntő többsége *jogszerű, törvényes, megfelel a magasabb szintű* jogi rendelkezéseknek. Sőt:

— Figyelembe vesszük a pénzügyminiszter és a Tanácsi Hivatal *közös irányelvében* foglalt előírásokat is. E szerint pedig a házértékadó *alapjának* megállapításánál *a beköltözhető* ingatlan forgalmi értéke az irányadó. Függetlenül attól, hogy lakják-e, vagy sem. Számunkra *ennek az irányelvnek a betartása kötelező*.

Nem így a bíróság számára, amely sem a Pénzügyminisztériummal, sem a Tanácsi Hivatallal *nincs alárendeltségi* viszonyban, így a tanácsi vezetők által említett *belső* jellegű irányelv nem is vonatkozhat rá.

Perveszte: a tanács...

L. Józsefné kisiparos négy és fél szobás villája *a tanácsi értékelés* szerint 950 ezer forintot ér. A bíró kérelmére érkezett kiegészítő értékbecslés azonban *már csak 750 ezerről szólt*. Egy pesti orvos belvárosi lakásában él, de a Rózsadombon örökölt egy villát — lakottan. Először itt is 900 ezerről szólt a határozat, útólag — hogy-hogy nem — 790 ezer lett az ára. (A tulajdonos egyébként megbízást adott a FIK-nek: értékesítse a házat 700 ezerért, de mint kiderült ezért a pénzért nem kellett senkinek.) Az adókivetés jogalapja a bíróság előtt ugyancsak *szertefoszlott*. Joggal kérdezheti ezután az ügyfél: mi szükség volt a hosszadalmas procedúrára, miért nem megalapozott *az első* értékbecslés?...

Ha az értékelés *indokolására* több gondot fordítana a tanács, vajon elkerülhetők lennének a perek? Aligha. *Dr. F. Márton* adóügye is erre vall. A XIV. kerület, Kolumbusz utca 53. szám alatti ingatlanát 860 ezer forintra értékelte a tanács és emiatt 8600 forint házértékadó fizetésére kötelezte. A pótlólagos értékelésben — amely már figyelembe vette azt is, hogy a ház felerészét idegen bérlő lakja — csak 430 ezer forintot állapítottak meg. A másodfokú tanácsi határozat így hangzik: *„A házértékadó alapját a tényleges forgalmi érték képezi, függetlenül attól, hogy a tulajdonos vagy a bérlő lakja, illetve lakatlan."*

Nem osztja ezt a véleményt a bíróság:

„Az ingatlan forgalmi értéke az az érték, amellyel az igatlan az adókivetés időpontjában részt vehet a forgalomban, amennyiért eladható. Ezért a forgalmi érték megállapításánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy azt a bérlő, illetve a tulajdonos lakja."

Napnál világosabb sorok. A bíróság ítéletről ítéletre megismétli ezt a figyelmeztetést, amit a tanács határozatról határozatra figyelmen kívül hagy... Így újabb perek indulnak, *a költségeket pedig a perveszte, a tanács* viseli. Az utóbbit köti az *irányelv*, a bíróságot pedig a kialakult *gyakorlat*, nem tudnak dűlőre jutni.

De vajon vég nélkül tarthat-e ez az áldatlan állapot? Az adószakember széttárja a karját:

— Mit tehetünk?... Legfeljebb nem szorgalmazzuk annyira az adókivetést.

...és a lakosság

A tanács tehát feladja. Ez is megoldás, legalábbis egyelőre, amíg nem tisztázódik a jogalkalmazók közötti szemléletbeli különbség. Hogy az álláspontok egyeztetését korábban is megtehették volna? A kérdés feltehetően jogos, de sajnos, *erre korábban senki sem gondolt*. Mint már annyiszor, a jogalkotási, jogalkalmazási „műhiba" árát és terheit *a végrehajtó szervek és a lakosság viseli*.

Bodnár Lajos

Tervezés után — tetteket

Lépéshátrányból előny

Egy évvel ezelőtt *Makó* kétségbeejtő napokat élt át: 1969 óta immár *negyedszer* tört rá az árvíz, s nagy területeket öntött el a belvíz. A Maros vízállása akkor 626 cm volt, megegyezett *a város egyszintes házainak* gerincmagasságával... Makó lakossága — a máshonnan érkező segítőtársakkal együtt — derekasan kivette részét a védekezésből, s minden gépet, anyagot csatasorba állítottak a veszély elhárítására. Ám így is jelentékeny károk keletkeztek, köztük olyanok is, amelyekre csak később döbbentek rá.

Amikor elmúlt a közvetlen veszély és felmérték a veszteségeket, akkor derült ki, hogy mekkora idő-, kapacitás- és anyagi veszteséget, milyen késedelmet okozott a természeti csapás a város IV. ötéves tervének *befejező* munkáiban. Ez a körülmény jó néhány fontos beruházást érintett, s a városi tanácsnak azt is tudomásul kellett vennie, hogy ezek — áthúzódó feladatként — *már csak az V. ötéves terv első* esztendejében valósulhatnak meg. Amiből eleve következtetni lehetett, hogy az újabb ötéves tervciklus *kezdete sem lesz zavartalan*.

Épült az új ötéves tervben

Elcsüggedni? Panaszkodni? Vagy *kettőzött* erővel, azonnal hozzálátni a szervezésnek, a gyakorlati munkának? A város vezető szervei természetesen *az utóbbi* megoldást választották. Az áthúzódó beruházások folytatásával párhuzamosan — vagy legalábbis csekély eltolódással — az V. ötéves terv alkotásainak *látható jelei is sokasodni* kezdtek mindenfelé. A döntések sorában kiemelkedő jelentőségű volt a március 15-i tanácsülés, amely elfogadta a középtávú tanácsi fejlesztési tervet. Említhetnénk adatokat, mennyiből, mi készül jelenleg és a közeljövőben, egy kisvároshoz képest elég mutatós összegeket, *a valóság azonban többet mond* ezeknél.

A makói utcák, terek már-már „budapesti képeket" idéznek: amerre csak járunk, mindenütt *frissen ásott árkok, hosszan húzódó földhányások, csövek, terelőjelzések* és szorgos munkások csapatai. Kiváltképp nagyszabású feladat a főutca rekonstrukciója (ez egyben a nemzetközi út egyik szakasza), ahol a csatornázás, a parkosítás és a villanyvilágítás korszerűsítése is teljes lendülettel folyik.

Aztán a Bajcsy-Zsilinszky úti *lakótelep* bukkan fel előttünk, elsősorban az a 28 lakásos épület, ahova *a napokban* költöztek be. Mögötte pedig egyszerre *három hasonló* lakóházon dolgoznak az építőmunkások.

S amire a makóiak máris joggal büszkék: az impozáns külsejű, kék mozaikberakásos, 200 személyes *kereskedelmi szakközépiskolai kollégiumban* már csak a szerelési munkák vannak hátra és a környék rendezése. Tornaterme pedig olyan és akkora, hogy valójában tornacsarnoknak is beillik. Csak a pár perces cigarettaszünetben tudunk szót váltani a munkavezetővel.

— A szokásosnál is szívesebben dolgozunk itt — mondja. — Szép, modern, jól felszerelt épületet csinálunk, ráadásul fiataloknak. *Az egész Tiszántúlról érkeznek ide diákok szeptemberre, nem késhetünk* a munkák befejezésével.

Ha nem is ezekkel a szavakkal, de lényegében ugyanezt halljuk — s főleg látjuk — a másutt épülő, *96 személyes gimnáziumi kollégiumnál* és a piac szomszédságában folyó *három* nagy beruházásnál: a mindjobban kibontakozó Fő térre tekintő hétszintes — Makó legmagasabb és első liftes — *lakóházánál*, a közvetlen befejezés előtt álló *szolgáltatóháznál* és ahol a gépek a *Maros Nagyáruház* alapjait egyengetik.

A „láthatatlan" erő

Később a „láthatatlanról" — *a középtávú tervciklus szervezőmunkájáról* — is hallunk egyet s mást a tanácsházán.

— Pontosság, körültekintés, következetesség — így összegezi munkamódszerüket *dr. Forgó István* városi tanácselnök. — Március óta több olyan intézkedési tervet készítettünk el, amelyek *alapvetően befolyásolják majd minden lépésünket* az V. ötéves tervidőszakban. Az általános intézkedési terven kívül rögzítettük a lakásfelújításokkal és a területelőkészítéssel kapcsolatos elképzeléseinket, és elfogadtuk a tervciklus *társadalmi munkaprogramját*. Ez utóbbinak nálunk különösen nagy jelentősége van, Makón ugyanis olyan üzemegységek, telephelyek működnek, amelyeknek *a központjai más helységekben* vannak, s így elég bajos számottevő koordinációt kialakítani. Az előkészítés egyik legfontosabb fázisát jelentette az időpont, az igény és a kapacitás *egyeztetése* azokkal a vállalatokkal, szervekkel, amelyek részt vesznek tervfeladataink megvalósításában. Örömmel mondhatom, hogy ezeket a kérdéseket is sikerült tisztáznunk és most már *aláírt szerződések szentesítik* a munkálatok menetrendjét. Arra pedig, hogy ne, vagy csak kicsi legyen az elcsúszás, a koordinációs bizottság ügyel folyamatosan.

Példásan kialakított munkaprogram, lendületes indulás, a végrehajtás pontos, szigorú követése — a városi tanács aligha választhatott volna hasznosabb módszert ötéves tervének valóra váltásához. Igaz, nem csekély problémákkal kell még majd megbírkóznia (az építőanyaghiány Makón sem újdonság, s a lakók elköltöztetése a belvízveszélyes helyekről sem egyszerű feladat), de az első hónapok lendületével ezeken is úrrá lehetnek a következő hónapok során.

Csak a lakossággal együtt

S mivel a lakosság jól ismeri a célkitűzéseket — *a múlt év őszétől minden valamireváló közéleti fórumon ez volt a legfőbb beszédtéma* — és magáénak érzi azokat, soha nem vonakodik felajánlani akár keze munkáját, akár forintjait, ha szükség mutatkozik rá. Így született meg Makón az új társadalmi munkamozgalom: *„Mindennap egy forint a városért!"* jelmondattal. Ennek várható eredményességére abból is következtetni lehet, hogy tavaly ugyancsak *ez a város nyerte* Csongrád megyében a társadalmi munkaversenyt.

Még május elején a Maros-parti városba látogatott *dr. Perjési László* megyei tanácselnök és *Szabó G. László* elnökhelyettes. Arra voltak kíváncsiak, hogyan sikerült az új tervciklus startja az egy esztendővel ezelőtt annyi viszontagságot megélt településen. Látogatásuk nagy segítséget jelentett a városi tanácsnak, de úgy hírlik, *ők sem érezték csalódottságot* a makóiak szorgalmát látva.

Németh Géza

Arcok a tanácsból

A gondozónő

Fő tér öt. Mint egy Krúdy-regényillusztráció. A házszám krétával van a kapura rajzolva, s ez így stílusos. A századelőt idéző udvaron mélyvörös futórózsák pompáznak. Egy darab itt felejtett régi Óbuda a Fő tér macskaköves környéke, mely a múltat idézi a modern panelházak tövében. Ebben a történelmi időket élt épületben van a III. kerületi Tanács egészségügyi osztályának egy részlege, a vezető-szervező gondozónő irodája. Itt keresheti fel bárki, ha megtalálja, mert *dr. Pánczél Béláné* többnyire kint van a „területen". Ez pedig igen nagy. Békásmegyertől a Kolosy térig terjed. Sokféle életforma ütközik és találkozik ebben az egyre fejlődő, ám mégis öreg kerületben. S ez eleve meghatározza a gondozónő munkáját.

— *Mit jelent ez a beosztás, hogy szervező-vezető gondozónő?*

— Az Egészségügyi Minisztérium javaslatára öt esztendővel ezelőtt — kísérletképpen — társadalmi aktivisták részvételével szervezték meg először Óbudán és Veszprém megyében az öregek házi gondozását. A kísérleti időszak lezárult, a kezdeményezés bebizonyította létjogosultságát. Azt hiszem, ezzel egy igen égető társadalmi problémát oldottunk meg. A társadalmi aktivisták nemcsak ebédet hordanak az arra rászorulóknak, hanem, ha kell, bevásárolnak a számukra, kitakarítanak náluk és befűtenek a szobájukban. De akad olyan eset is, hogy a gondozott a gondozótól „csak" a magány feloldását várja, a világgal való kapcsolatot. Talán ez a legtöbb és a legnehezebb. Ezért igényel a munkánk nagyon sok figyelmet és tapintatot, mi szervezzük és ellenőrizzük ugyanis az öregeket gondozó társadalmi aktivistákat. A bejelentéstől számított 24 órán belül nemcsak a környezettanulmányt végezzük el, hanem többnyire megoldást is találunk. Ezt kötelezőnek tettük magunk számára...

— *Honnan érkeznek jelzések?*

— A körzeti orvosoktól, a Vöröskereszttől és a lakóbizottságoktól kapunk bejelentéseket, melyek nyomán felderítjük, hogy a veszélyeztetett személyek valóban gondozásra szorulnak-e, nincs-e tartásra kötelezhető hozzátartozójuk.

— *Hány gondozott van a kerületben?*

— Kétszázhúsz. Többségükben magatehetetlen öregek. Mindegyiket személyesen ismerem, egyéni gondját-baját mindnek tudom. Nem derűs munkakör. Csak úgy lehet csinálni, ha valakiben elkötelezettség van. Szerencsére négy munkatársam mind fiatal, kitartó és vidám teremtés. Bírják lábbal és szívvel ezt a munkát...

— *Előfordul, hogy néha mégis megtorpan a nagy lelkesedés?*

— Olykor nehéz „kiszűrni", ki a valóban gyámolításra szoruló. Akadt már olyan gondozottunk is, aki évekig élvezte támogatásunkat, a társadalom segítségét, s csak amikor meghalt, akkor derült ki, hogy vagyont érő betétkönyve van, melyért az örökösök — akik addig tudni sem akartak idős rokonukról — persze rögtön jelentkeztek. Bizony, némi csalódást érzünk. Igaz, ilyen esetek nagyon ritkán fordulnak elő, s nem befolyásolják további munkánkat, melyet a szociálpolitikai csoporttal közösen végzünk, hiszen a feladatunk és a tennivalónk lényegében közös.

— *Mennyi energiát, időt vesz igénybe ez a beosztás?*

— Azt állíthatom, hogy a napi nyolc órába nem fér bele. Állandó készenléti állapotban vagyunk. Még otthon is ott motoszkál az emberben a napközben felgyülemlett sok probléma. Ebből nem lehet kikapcsolódni...

— *Mi pihenteti?*

— Sokan el sem hiszik: a munka. Ha néha adódik egy-két üresjárat, amikor úgy tűnik, nincs mit csinálni, már nem találom a helyem, feleslegesnek érzem magam. Ilyen alkalom azonban ritkán adódik...

Á. T.

OPEC-pénzügyek

Az olvadó felesleg

A nemzetközi pénzügyi világ most ismét *nagy figyelmet* tanúsít a kőolaj-exportáló országok szervezete (OPEC) tagállamainak anyagi helyzetére. A megkülönböztetett figyelemnek mindenekelőtt az az oka, hogy néhány OPEC-ország — Algéria, Irán, Indonézia — *jelentős kölcsönöket és hiteleket vett fel* az év első hónapjaiban. Ez alátámasztja az *ingatag* pénzügyi helyzetükről keringő találgatásokat...

Jóslatok 1980-ig

A tőkés világ vezető gazdaságkutató intézetei és bankjai sorra teszik közzé előrebecsléseiket az OPEC olajdollárvagyonának várható alakulásáról 1980-ig bezárólag, s ezek a jóslatok *nem mutatnak nagy eltéréseket egymástól.* 1974-ben ismerkedett meg a világ az „olajdollár" kifejezéssel, amikor is az OPEC-tagok „fekete aranyból" származó bevételei egy év leforgása alatt csaknem *megnégyszereződtek.* (1973-ban 28,9, egy évvel később pedig már 103 milliárd dollárt „hozott" az olajexport.)

Tavaly azonban fordulat következett be: az olajexport meredeken csökkent. A vezető tőkés országok *súlyos gazdasági recessziója* ugyanis csökkentette az olaj iránti igényt, s ezzel párhuzamosan előtérbe kerültek az úgynevezett alternatív energiaforrások, a szén, a vízienergia és az atom.

Az olajbevételek jelentős megcsappanása *polarizálta* a termelőket, hiszen a kincstári jövedelmek visszaesése *nem egyformán érintette az egyes országokat.* Szaúd-Arábia, Kuvait és az Arab Emirátusok Szövetsége a bevételkiesést *nem érezte meg különösebben.* Hiszen ezekből az országokból származik az OPEC exportjának több mint kétharmada. Ráadásul ezek az országok nem is kezdtek olyan költekezésbe, amely meghaladta volna — rövid és hosszú távon — bevételeik nagyságát. Ezzel szemben Irán, Irak, Equador, Algéria és Nigéria *olyan nagyszabású, dollármilliárdokat felemésztő fejlesztési és importprogramokat indítottak útnak, hogy a bevételkiesés zavart okozott az államkasszának.* Így állt elő az a helyzet, hogy ezek az országok kénytelenek voltak *módosítani* fejlesztési elképzeléseiken, illetve megnövekedett kiadásaik fedezéséhez igénybe venni a nemzetközi pénzpiacot. Az olajdollárok egyenlőtlen megoszlása — amely a készletek és a kitermelés eltérő nagyságának eredménye —, tehát *a kivitel csökkenése* esetén elég tekintélyes zavart idézett elő néhány OPEC-államban.

Az első félév

1976 első felében ismét növekedett — a tőkés fellendülés első jeleivel párhuzamosan — a világpiacon az olaj iránti kereslet, s ez magával hozza az OPEC-bevételek *emelkedését* is. Az olajból származó beveteleket idén 111 milliárd dollárra becsülik, s ebből az importszámlák kifizetése után mintegy *45 milliárd marad meg többletként.* Ennek az összegnek a megoszlása azonban igencsak egyenlőtlen: a többiet 80 százaléka megint Szaúd-Arábiának, Kuvaitnak és az Arab Emirátusok Szövetségének kincstárába vándorol.

Ami az OPEC-országok olajjövedelmének alakulását illeti az évtized végéig: a várható bevétel nagysága az olaj iránti kereslet, az infláció és nem utolsósorban az olajárak esetleges változásának függvénye. Egybehangzó előrebecslések szerint az OPEC-országok összesített fizetési mérlegének jelenlegi többlete *fokozatosan csökken,* s az évtized végére *el is tűnik.* Sőt: a folyó fizetések mérlege valószínűleg *deficitet* mutat majd.

Az olajjövedelmek és a pénzügyi tartalékok nagy szóródása *élezi* a lappangó ellentéteket az OPEC „gazdag és szegény" államai között. (Ez nyíltan felszínre került a májusi, Bali szigetén tartott konferencián, ahol végülis — egyetértés hiányában — az olajárak további féléves befagyasztásáról született döntés.) A

bevételek megcsappanásával a szervezet tagországai *nemcsak saját portájukon, hanem a nyersanyaggal, energiaforrással nem rendelkező fejlődő országok segélyezésében is takarékoskodni kezdtek.* Tavaly az OPEC-segélyek összege csökkent az előző évihez képest, bár a bruttó társadalmi termék százalékára vetítve, nyolcszorosa volt a fejlett tőkés országok hiteleinek, kölcsöneinek.

Érhető módon, az OPEC-országokat is egyre többet foglalkoztatja jövőjük, gazdasági lehetőségeik alakulása. A jelek arra mutatnak, hogy a korábbi évek *túlméretezett költekezéseinek* helyébe mindinkább a józan, előretekintő és a lehetőségeket reálisan számba vevő gazdaságpolitika kerül.

Gonda György — Lőrincze Péter

Városellátók

Érdi tapasztalatok országos figyelemre – Szerencsés ötvözet

Vagy fél kilométernyire három gyárkémény — Százhalombatta erőműve az ott; emitt a legzöldebb legelő, villanypásztorral, piros foltos tehenekkel. Leírni is bonyolult fajtájuk nevét: Ayrshire. Finnországból vásárolták őket, s tavalyi produktumuk alapján a termelőszövetkezetek tejtermelési versenyében az első helyezést juttatták tulajdonosuknak.

A gazda az érdi Bentavölgye Tsz, amely már a korábbi években is tett egyet s mást „Közép-Európa legnagyobb faluja", valamint a még ifjúnak mondható város, Százhalombatta *élelemellátásáért.* Ám egyik legfontosabb ténykedése a szövetkezetnek az volt, hogy megépítette a szakosított tehenészeti telepet, úgy 45 millió forintból, majd 1973 végén megérkeztek az első finnországbeli üszők.

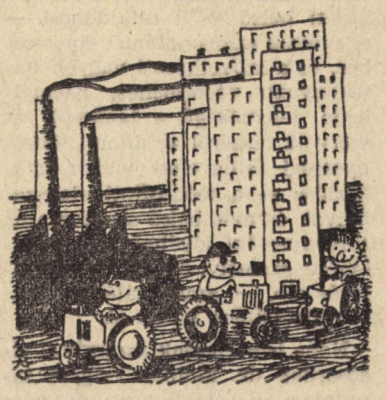
Nyomdászból mezőgazdász

S amiért azt az első helyezést elnyerte a gazdaság, az összefoglalható egyetlen adalékban: 4176 liter volt a 446 állat átlagos tejhozama. Mond ez a szám bármit is az olvasónak? Talán akkor igen, ha hozzátesszük, hogy pusztán 14 olyan termelőszövetkezet van, ahol 4000 liter fölötti az átlagos tejhozam, s mindössze 2300 liter az országos átlag. (Az állami gazdaságokban 3300 liter.)

Dékány István, az elnök, nyomdász volt eredetileg, de átpártolt a mezőgazdasághoz, s már vagy 20 esztendeje áll a Bentavölgye legfőbb irányító posztján. Megtudom tőle, hogy most 4200 litert fejnek naponta, s mivel Érdnek 42 ezer lakosa van — éppen egy deci tejet ihatnának meg polgáronként.

Április 4-én Eötvös Loránd-díjjal tüntette ki *dr. Romány Pál* mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter az érdi elnököt, erre a megtiszteltetésre *okkal büszke* a szélesebb közösség. Nyilván belejátszik a díjba ama országos elsőség, de vajon miként vált lehetségessé a siker? Természetszerűen a fajtában is sok minden „benne van", egyébként miért adtak volna ki pénzt ezekért az állatokért? Persze, ehhez társulnia kell a gondosságnak, szakszerűségnek, a jó takarmányozásnak, hogy pusztán néhány föltételt soroljunk elő. Van azonban köztük egy új keletű szervezési szisztéma is, amiről már *Dávid Mihály* főállattenyésztő beszél:

— Korábban, *helyesen, specializálódtak a szakemberek, s ez így van ma is.* De úgy vélem, hogy *el is szakadtak* egymástól. Magam például az állattenyésztés eredményességéért feleltem, miközben a növénytermesztők érdekeltsége a mennyiséghez, a terméshozamokhoz kötődött, s nem a takarmányok úgynevezett beltartalmi értékéhez. Hogyan oldottuk föl ezt az egyáltalán nem

mondvacsinált konfliktust? Úgy, hogy tavaly óta a legelőgazdálkodás fölött is *én rendelkezem.* Így aztán vagy jól, vagy rosszul dolgozom, de mindenképpen *egyazon érdekeltség* alapján.

Dékány István:

— Két éve telepítettük ezt a 200 hektárnyi legelőt, amely öntözést, műtrágyát, s egyéb ápolást igényel, s kap meg, természetesen. S mivel a főmezőgazdászt amúgy is „elhúzta", lefoglalta a búza-, a kukorica-, a zöldségtermesztés megannyi gondja-baja, mindenki jól járt az új szervezési módszer bevezetésével.

Sertés a háztájiban

— *Hogyan alkalmazkodtak a jövevények a mi éghajlatunkhoz?*

— Igen *jól.* Szelíd jószágok ezek, csakhamar „megtanulták" új nevüket. Az utódok pedig már beleszülettek ebbe a tájba, a Benta patak völgyébe...

Az érdi szövetkezeti gazdaságban *600 ember dolgozik.* Speciális helyzetű ez a téesz, de van gabonája, gyümölcsöse, s hogy az állattenyésztés terepén maradjunk, sertése is. Ám amíg a szarvasmarhát a közösben tartják, a sertést a háztájiban. Néhány éve *saját földolgozót építettek,* ahol az idén 12 ezer disznóból lesz kolbász, hurka, s más portéka. Ebből a 12 ezer sertésből hozzávetőleg 4000-et a szomszédos tárnoki termelőszövetkezettől, s az ugyancsak nem messzi zsámbéki közös gazdaságból vesznek meg az érdiek.

Vagyis 8000 sertés érkezik *a tagok háztáji gazdaságából,* illetve az úgynevezett kívülállóktól. A szövetkezet ösztönöz arra, hogy mind több állatot hizlaljanak a kisgazdaságokban, s ennek különféle módozatait lelték meg.

(A Háztáji híradóban részletesen ismertették a lehetőségeket, azokat, amelyeket az idevágó tavaszi kormányhatározat teremtett. Felhívásokat bocsátottak ki a híradóban, s egyéb módon is igyekeztek rábírni az érdekelteket arra, hogy mind több sertést hizlaljanak.)

Hanem ami — gondolom — országosan is *újszerű:* kitüntető elismerésben is részesítik a legjobbakat. Azok közül válogatják ki őket, akik legalább 20 sertést adnak el a termelőszövetkezetnek. Lehet, hogy némelyek eltűnődnek rajta, ám az ügy, a sertéstenyésztés újbóli föllendítésének fontossága mindenképpen indokolja, hogy ünnephez kötik ezt az aktust; augusztus 20-án lesz az oklevélátadás.

Nincs ebben új...

....*Több élelmet előteremteni,* ez persze az egész mezőgazdaság dolga. A vasi, szabolcsi, baranyai, s más tájak állami és szövetkezeti nagyüzemei nemkülönben tartanak szarvasmarhát, s foglalkoznak sertéstartással, tenyésztéssel, hizlalással is. Mondhatnók, nincs ebben semmi új, ám az érdiek mégiscsak ráleltek valamire. A tejre és sertéshúsra szakosodással *megtalálták* azt a szerencsés ötvözetet, amit — ugrásnyira mind Budapesttől, mind Százhalombattától — szakkörökben úgy emlegetnek, hogy *városkörnyéki gazdálkodás.*

K. N.

Tájékoztató a Nehézipari Minisztériumban

Jól halad az orenburgi gázvezeték építése

Hétfőn délelőtt a Nehézipari Minisztérium Kollégiumi termében *dr. Juhász Ádám* nehézipari államtitkár és *Szabó Gergely,* a Petrolkémiai Beruházó Vállalat igazgatója *tájékoztatta* az újságírókat az orenburgi gázvezeték építésében vállalt magyar feladatokról.

A KGST Tanácsának XXVII., prágai ülésszakán 1973-ban határozták el az érdekelt országok — Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, az NDK, Magyarország és Románia —, hogy *részt vesznek* az Ural folyó melletti gazdag földgázlelőhelyek kiaknázásában, Orenburgtól a Szovjetunió nyugati határáig húzódó gázvezetéknek és üzemeltető berendezéseinek *közös építésében.* A KGST-integrációk történetében az eddigi *legnagyobb* beruházás különlegessége az is, hogy a részvevők az anyagi eszközökön túl a gyakorlati megvalósításban is *aktívan közreműködnek.*

A vezetékrendszer évente *28 milliárd köbméter földgáz szállítására képes,* melyből csak a kompresszorállomásokon levő gázturbinák fogyasztása *4 milliárd köbméter* lesz évente. A fennmaradó részből 9 milliárd köbmétert használ föl saját céljaira a Szovjetunió, míg az építésben részt vevő államok *15 milliárd köbmétert* kapnak. Ebből hazánk részesedése — évente *2,8 milliárd köbméter.*

A gázvezeték építéséről azért időszerű számvetést készíteni, — amint azt dr. Juhász Ádám mondta —, mert a munka *most jutott olyan stádiumába, hogy átfogó képet lehet adni az eddig vállalt feladatok teljesítéséről.* A kezdeti késést *sikerült behozni,* a gázvezeték építése ezután már *az eredeti program szerint valósul meg.* Tényleges építési és szerelési feladatunk: három kompresszorállomás — Huszton, Bogorodcsánban, Guszjatyinban — felépítése — a hozzájuk tartozó lakó- és kommunális épületekkel. A vezetéképítés egyéb munkáit a Szovjetunió vállalta, aminek ellenében mi Ikarus autóbuszokat szállítunk, valamint beszerezzük a szakasz építéséhez szükséges egyes gépeket és anyagokat.

A hazai előkészítés után az építők első csoportja — összesen 143-an — 1975 júliusában érkezett meg az egyes állomáshelyekre. Jelenleg csaknem *1800-an dolgoznak* ott, és az építők száma hamarosan *eléri a kétezret,* a szükséges maximumot. A szakmunkások *télen is folyamatosan dolgoztak,* bár a munkákat *megnehezítette* a hideg, a havazás, és a helyenként *rossz útviszonyok,* valamint az olvadásokat követő *nagy sár a telepeken.* Ennek ellenére lényegében *elkészültek* a kompresszorállomások lakó- és felvonulási épületei és segédlétesítményei. Megkezdődtek a munkálatok az ipari létesítmények építésénél is.

Néhány adattal érdemes az orenburgi gázvezeték építésének *gazdaságosságát* is érzékeltetni. A vezetéken hazánkba érkező 2,8 milliárd köbméter gáz fűtőértéke 10 millió tonna szénével, vagy 2,5 millió tonna kőolajéval *egyenértékű.* A szovjet gáz behozatala jelentős megtakarítást eredményez, amit jól szemléltet az is, hogy beruházásunk költsége — a szerződés 20 éves időtartama alatt — többszörösen *megtérül.* Ehhez nagyban hozzájárulnak azok az üzletkötések is, melyek során — a legfrissebb információk szerint — az együttműködő országok közös, nagy tételben vásárolt berendezéseikre a tőkés eladóktól *jelentős árkedvezményt kaptak.*

— véef —

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Bolgár rendelet a takarmányozásról

A bolgár minisztertanács rendelete értelmében a megtermelt takarmánygabonát Bulgáriában július 1-től *kizárólag a „Gabona és takarmánytermesztés"* elnevezésű állami iparági egyesülés vásárolja fel. Augusztus elsejétől az egyesülés köteles zökkenőmentesen ellátni az állattenyésztéssel foglalkozó gazdaságokat teljes értékű kombinált takarmánnyal, takarmánygabonával és magas fehérjetartalmú keverékkoncentrátumokkal. Az állami költségvetésből évente 20 millió levát utalnak majd ki a földművelésügyi és élelmiszeripari minisztérium számára a kenyér- és takarmánygabona termesztésének és felvásárlásának *ösztönzésére.*

Éhező országok

Az ENSZ élelmezési és mezőgazdasági szervezetének (FAO) bulletinje szerint nyolc fejlődő ország csak 78—91 százalékban képes lakosságát alapvető élelmiszerekkel ellátni. A nyolc ország: Bolívia, Zaire Köztársaság, Banglades Népi Köztársaság, Mozambiki Népi Köztársaság, Fülöp-szigetek, Etiópia, India és Guatemala.

Kevesebb valuta Angliában

Nagy-Britannia valutatartaléka júniusban *111 millió dollárral csökkent,* a hónap végére 5312 millió dollárra. Februrár végén, a font sterling válsága előtt, a valutatartalék 7024 millió dollár volt.

Argentin húsexport

Argentína marhahúst exportál Izraelbe és Spanyolországba. Az exportra kerülő 12 500 tonna húsból 8500 tonnát Izraelbe szállítanak.

A fogyasztási szövetkezetek kapcsolatai a tanácsokkal

Bizonyára nem véletlenül került a folyóirat most megjelent júniusi számának első oldalaira *dr. Molnár Frigyes* „A fogyasztási szövetkezetek és kapcsolataik a tanácsokkal" című írása. Ennek oka csakis az lehetett, hogy egyrészt a fogyasztási szövetkezetek társadalmunk fontos intézményei, másrészt, a szövetkezetek és a tanácsok sokrétű kapcsolatainak ilyen alapos összegezésére elég ritkán kerül sor a nyilvánosság előtt. Ezért ajánljuk most mi is az olvasók figyelmébe.

ÁLLAM ÉS IGAZGATÁS

A fogyasztási szövetkezeti mozgalom keretében jelenleg 386 általános fogyasztási, értékesítő és beszerző szövetkezet, 15 területi közös vállalat, 14 országos szövetkezeti, illetve közös vállalat, továbbá 380 takarékszövetkezet és 1290 lakásszövetkezet működik. Jelentős és örvendetes számok ezek, kiváltképp, ha meggondoljuk, hogy például *az áfész-ek mintegy 5 millió lakos alapellátásával* foglalkoznak. A szövetkezetek tevékenységének azonban *a pénzügyi szolgáltatás is* fontos területe, amely a takarékszövetkezeti hálózaton keresztül valósul meg. Ide is kívánkozik egy adat: a takarékszövetkezetek betétállománya 10 milliárd forint.

A tanulmány különös nyomatékkal húzza alá *a lakásszövetkezetek* nagy jelentőségét, amelyeknek tevékenysége új lakások építésére, lakóházak kezelésére és fenntartására, valamint ezzel összefüggő szolgáltatások ellátására irányul 1969 óta. A lakásépítő szövetkezetek szoros munkakapcsolatban állnak a tanácsokkal, hiszen az elmúlt négy esztendőben is 9503 lakás átadásával mozdították elő a terv teljesítését.

Ami a tanulmányban a tanácsok és a szövetkezetek gyakorlati kapcsolatairól található, az nem lesz egészen új az olvasó előtt, hiszen Fórumunk egyik kerekasztal-beszélgetésén a szerző és több tanácsi vezető már kifejtette véleményét ebben a témakörben. A lényeget azonban mégsem árt megismételni: a tanácstörvény és a szövetkezeti törvény jóváhagyása óta eltelt időszak bebizonyította, hogy *a tanácsok ilyen jellegű tevékenysége kedvezően befolyásolta, nagymértékben elősegítette a fogyasztási szövetkezetek működését.* Mindenekelőtt jól szolgálta a társadalmi, a szövetkezeti és a személyes érdekek összhangját, hozzájárult a szövetkezeti belső — a tulajdonosi — ellenőrzés színvonalának emeléséhez, és a szövetkezeti vagyon hatékonyabb védelméhez. Kiemelkedő jelentőségű a tanácsok és szerveik részéről az állami törvényességi felügyeleti jogkör gyakorlása — a módosított alapszabályok és más belső szabályzatok törvényességi jóváhagyása, a különféle személyi ügyekben való eljárás stb. —, amit általában szintén kielégítően láttak el.

Noha ismertetőnkben ezúttal elsősorban dr. Molnár Frigyes tanulmányával foglalkoztunk, nem mulaszthatjuk el felhívni a figyelmet *Patai Endrének* a honvédelmi törvényről és *dr. Kiss Györgynek* az ügyrendi bizottságokról szóló írására is. A folyóirat legfrissebb számát gazdagítja *dr. Szira József, dr. Tóth Ferenc:* „A községi tanácsok igazgatási szervezete létszámstruktúrájának alakulása" című cikke. *Dr. Müller György* a megyei szakigazgatási intézmények helyzetét elemzi a tanácsszervezet keretein belül. A Fórum-rovat két országba kalauzolja az olvasót. *Dr. Fonyó Gyula* a francia közigazgatásról kezdett sorozatot, míg *dr. Olga Vidlakova* számos gyakorlati példán keresztül érzékelteti a Csehszlovák Szocialista Köztársaság *környezetvédelmének jogi szabályozását*, valamint e szabályozás gyakorlati érvényesítését.

N. G.

Megköszönni a szolgálatot

A nyugdíj kezdete az életút természetes állomása — hosszú évtizedek fáradságos munkája után test és szellem egyaránt igényli már a pihenést és a nyugalmat. Az is magától értetődő, hogy a szocialista társadalom — a nyugdíjjogosultság kiterjesztésével és egyéb szociális intézkedéseivel — végképp a múlt emlékei közé süllyesztette azt a bizonytalan állapotot, amelyben a dolgozó ember nem tudhatta, mire jut, ha megöregszik. A nyugdíjas idő mégis — napjainkban is — alapvetően különbözik a tevékeny évtizedek korszakától; megváltoztatja az életrendet, a megszokott baráti, ismeretségi kört, szerényebbek lesznek az otthoni „költségvetési keretek"...

A nyugdíjasban azonban a legkellemetlenebb érzést — különösen új életszakaszának kezdetén — mégis az okozza, hogy meg kell válnia addigi munkájától. Óracsörgés nélkül is még sokáig a korábbi időpontban ébred, csak téblábol a lakásban, szinte kibirhatatlanul hiányzik neki a mindennapi, rendszeres elfoglaltság, az alkotás, a lázas tevékenység semmivel össze nem hasonlítható érzete. Leválik életének nagyobbik — és legmozgalmasabb — része, s lassan elmarad mellőle. Gyötrő, nehéz gondolat annak, aki a nyugdíjkorhatárhoz érkezik.

Ilyen körülmények között, az élet e nehéz szakaszában az ember sokkal érzékenyebb, mint máskor. S a kollégák, de főleg a vezetők, ezt soha nem hagyhatják figyelmen kívül. Még kevésbé azt a munkát, amelyet nehéz, nem ritkán történelmi jelentőségű időkben végeztek azok, akik most a nyugdíj küszöbéhez érkeznek. Ez a figyelmesség, megbecsülés és tapintat azonban nem mondható még általánosnak.

Hányszor hallani nyugdíjba készülőktől itt is, ott is: „Csak megemlítettem a dolgot, s máris azt kérdezték, mikor akarok menni?" Hányszor fakad ki egy-egy idős tanácsi dolgozó szűkebb baráti körben: „Nem azt vártam, hogy rezes bandával kísérjenek a tanácsháza kapujáig, de a búcsúkézfogás azért őszintébb, együttérzőbb is lehetett volna..." Bizonyára túlzás is van ezekben a szavakban, ám alaptalannak mégsem tekinthető a méltatlankodás.

Valamit nyilván nem éreznek a búcsúzásnál ezek a munkában megfáradt, s a munkahelytől mégis nehezen elszakadó kollégák, amit pedig feltétlenül érezniük kellene. Azt, hogy a munka letételével nem szűnnek meg tiszteletre méltó tagjai maradni a dolgozók társadalmának, hiszen a győztes stafétában azoknak is mindig kijár a teljes elismerés, akik a táv korábbi szakaszaiban becsülettel, tisztességgel küzdöttek a sikerért.

Németh Géza

Dr. Gonda György:

A tervezés a gazdálkodás kulcskérdése

Olvasóink bizonyára figyelemmel kísérték az országgyűlés nyári ülésszakáról szóló tudósításainkat. Az elmúlt évi zárszámadás parlamenti vitája kapcsán több felszólaló is foglalkozott a tanácsi munka eredményeivel. Nagy teret kapott a tanácsi munka jó néhány fogyatékossága is. Mondjuk ki kertelés nélkül: mind a parlamentben, mind más fórumokon sok szó esik az utóbbi időben a tanácsigazgatás munkájáról, tevékenységéről. Azt is el kell ismernünk, hogy egyre kevésbé általános megfogalmazásban, sokkal inkább konkrétan, szakterületenként kiemelve egy-egy kedvező vagy kedvezőtlen jelenséget. Úgy véljük, messzemenően örvendetes jelenség ez. Még akkor is, ha — mint említettük — távolról sem mindig a dicséret hangján kerül szóba a tanácsok gazdálkodása, szakigazgatási munkájának színvonala vagy bármely más témakör.

Fórumunk időnként nyilvánosságot ad olyan közéleti embereknek, akik egyben tanácsi tisztséget töltenek be. Ma *dr. Gonda György*, Vas megye Tanácsának elnöke, országgyűlési képviselő, a parlament jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának elnöke fejti ki véleményét arról, hogyan látja a tanácsok gazdálkodását a nyári ülésszakon elhangzott felszólalások tükrében.

— Valóban volt feljegyezni, megszívlelni valónk ezen az ülésszakon, különösen a zárszámadási vitában. Véleményem szerint az országgyűlés most azt is mérte, hogyan álltunk helyt az elmúlt öt évben, *melyek a tanácsok gazdálkodásának főbb erényei és hibái.* Azt jóleső érzéssel hallhattuk, hogy a képviselők a tanácsok önállóságát általában *kedvezően* ítélték meg. Még akkor is, amikor bizonyos feszültségeket, valóban kedvezőtlen jelenségeket tettek szóvá. Ez utóbbiak közül említek néhányat. Már a bizottsági üléseken is megállapították: *a tanácsok a rájuk bízott anyagi eszközöket nem használják fel kellő mértékben.*

— Ehhez azonban két dolgot feltétlenül tudni kell. Az egyik: az úgynevezett tartalék pénzek, a különböző megtakarítások *1975 végén nem érték el az egy évvel korábbi szintet*, vagyis az a megállapítás, hogy *egyre több* pénz marad a tanácsoknál, ez nem pontos. Véleményem szerint a tanácsok gazdálkodásában kimutatható a javulás. A másik fontos dolog: *nem írható a tanácsok számláján megmaradó minden összeg a hibás szemlélet, vagy a rossz gazdálkodás rovására.* Mert hiszen gondoljuk csak meg, számtalan olyan helyi, községi tanács van az országban, amelyek *évekig* takarékoskodnak, hogy együtt legyen a pénz egy-egy nagyobb vállalkozásra, például iskolára, művelődési otthonra. Tehát óhatatlan, hogy a tervszerű takarékosság révén növekednek ezek az összegek. Én ebben *több kedvezőbb jelet látok, semmint okot az elmarasztalásra.*

— Az persze egészen más kérdés, hogy szabad-e úgy „takarékoskodni", hogy aztán *a tervezett beruházás mégsem készül el, megmarad a pénz, nincs mire kifizetni.* Ez hibás gyakorlat, rossz szemlélet, *ezt semmi nem mentheti.* Miként az sem megengedhető, hogy akár „bérmegtakarításokkal", vagy bármi más módon a rendelkezésünkre álló összeg *ne jusson el oda, azokhoz, akiket megillet.* Amikor tehát a tanácsok javuló gazdálkodásáról beszélek, *semmiképpen sem mentem a helyenkénti hibás felfogású gazdálkodást*, s nem állítom azt, hogy nincs szükség sokkal nagyobb *fegyelemre, szakértelemre, következetességre.* Véleményem szerint a tennivalók alapja *a tervezés*, legyen az akár fejlesztési vagy költségvetési jellegű. Ha reálisan tervezünk, akkor *a forintok valóban jó célt szolgálnak, oda kerülnek, ahol a legnagyobb szükség van a pénzre,* s nem utolsósorban gazdaságosan oldható meg a kis és nagy beruházás egyaránt. *A tanácsok tervezőmunkája tehát kulcskérdés.* A megyéknél, a városoknál éppen úgy, mint a legkisebb falvakban.

Város—község kapcsolatrendszer

Vonzás, együttműködés, előnyök

Az elmúlt évek során — a településhálózattal összefüggésben — fokozottabb mértékben került előtérbe *a városok és vonzáskörzetük* kérdése. A termelés és az ellátás területi kapcsolatai szükségszerűen megkövetelték az igazgatási kapcsolatok rendezését is.

Heves megyében 1969-ben került sor — abban az időben még csak Hatvan városához kapcsolódóan — *város környéki községek* szervezésére. Akkor ez három községet érintett, azóta már *Egernek* is három, *Gyöngyösnek* pedig négy város környéki községe van. Ezek az adatok, persze, nem azt jelentik, hogy e városok *valóságos vonzáskörzetébe csak ennyi* község tartozik, hanem inkább azt a törekvésünket, amellyel a város környéki községek kiterjedtebb hálózatát próbáljuk fokozatosan megvalósítani. A megyei tapasztalatok ugyanis azt bizonyítják, hogy *bevált a települések ilyen kapcsolatrendszere.* A városok és vonzáskörzetük integrációja tehát *a valóságban létező, egyre erősödő* folyamat.

Igazgatási összefüggés

Az egyes tájegységek összehangoltabb fejlesztése kapcsán vetődött fel például, hogy az Egerbe irányuló idegenforgalomhoz szorosan odatartozó három település is város környéki község legyen. Ily módon a város az idegenforgalmi elképzeléseket *egységesen és nagyobb területen* tudja átfogni, illetve valóra váltani, s a párhuzamos fejlesztések is elkerülhetők. Gyöngyös esetében is észszerűnek látszott, hogy a közvetlen szomszédságában levő községek *szorosabb igazgatási összefüggésbe* kerüljenek a várossal. Mivel pedig most már Mátraszentimre is közéjük tartozik, *így a Dél-Mátra egész fejlesztése Gyöngyös város irányításával* valósulhat meg.

De vajon, ez az igazgatási kapcsolatrendszer *mennyiben hasznos az állampolgároknak?* Az érintett városok és községek lakói megértették az összefüggések lényegét, és már azt is látják, hogy *csak előnyük* származhat belőle. A tanácsi szervek is általában kedvezően ítélik meg az új helyzetet, hiszen semmiféle zavaró körülmény nem nehezíti együttműködésüket. *Nem gátolják azt a város és a város környéki községek külön-külön működő tanácsi szervezetei és testületei sem.*

Az V. ötéves terv előkészítése során jó lehetőség kínálkozott a városok és a községek terveinek *egyeztetésére.* Ennek következtében ebben a tervidőszakban az említett települési egységek már összehangolt *településfejlesztési és intézményhálózat-fenntartási* tervvel rendelkeznek. Ezt a körülményt lényeges előrelépésnek tekintjük. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a város környéki községek rendszere *kellőképpen elősegítette a tájegységben való gondokodást*, ami mindinkább áthatja az ágazati irányítást is.

Ezt a felfogást erősítette az is, hogy a városi és a város környéki községi tanácsok által választott *megyei tanácstagok közös területi csoportban* tevékenykednek. A megyei tanács már évekkel ezelőtt úgynevezett tanácstagi alapot létesített, hogy nagyobb arányú társadalmi munkaszervezés esetén — a felajánlott munkával azonos értékű — pénzbeli támogatást adhasson a megyei tanácstagok által javasolt célokra.

Példák sokasága igazolja, hogy a városok és a város környéki községek újszerű együttműködése olyan fejlesztési igények kielégítését tette lehetővé, amelyeket a községek *saját erőből nem, vagy csak jóval később* tudtak volna elvégezni. A Gyöngyös Városi Tanács 1,5 millió forinttal járult hozzá *Gyöngyössolymos víztározójának* kiépítéséhez, ami lehetővé tette a község, sőt a város egy része közműves vízellátásának a megoldását is. Egerben készítették el — ott lakó tervezőkkel társadalmi munkában — *Noszvaj óvodaépítési tervét* is. Bizonyos mértékig gátolta a tanácsi gazdasági kapcsolatokat, hogy a tanácsok nem engedhetnek át egymásnak anyagi eszközöket, *a megyei kölcsönalap igénybe vétele azonban lehetőséget nyújt a pénzeszközök ésszerű* csoportosítására.

Korábban a szomszédos városi és községi tanácsok testületei *egymástól függetlenül, egyeztetés nélkül* tárgyaltak mindannyiunkat érintő közművelődési, egészségügyi, ellátási kérdéseket. Ma már ezeknek a tanácsi testületeknek a munkatervében, ütemtervében *határozottan felfedezhetők a koordináció* jelei.

Nyer a színvonal is

Szorosnak mondhatók *a városi szakigazgatási szervek és a város környéki községek egységes szakigazgatási szervének* kapcsolatai is, különösen Hatvanban, ahol ez már régebbi múltra tekint vissza. Főleg a ritkábban előforduló hatáskörök gyakorlásában a városi szakigazgatási szervek — hosszabb gyakorlatuk révén — *nemcsak elvi, hanem közvetlen segítséget is* tudnak adni, amit a községek általában szívesen fogadnak.

Összességében tehát megállapítható, hogy Heves megyében kielégítően működik a város környéki községrendszer, megfelel a társadalmi hatékonyság követelményeinek és a településhálózat-fejlesztési terveknek is. Az ezeken a területeken élő állampolgárok, nem tanácsi és tanácsi szervek számára feltétlenül előnyös, ezért meggondolt továbbfejlesztésre ösztönzi a megyei tanácsot is.

Dr. Pápay Gyula,
a Heves megyei Tanács vb-titkára

Szakmája: könyvelő

A könyökvédőtől a számítógépekig — Gondok a külkereskedelmi könyvelésben

A kereskedők, az üzletemberek már évszázadokkal ezelőtt felismerték a világos, áttekinthető feljegyzések fontosságát. A gazdasági élet fejlődését követve, kialakult a *könyvvitel*, de mai korszerű formáját csak lépésről lépésre vette fel. Az első elméleti rendszerezések forrását kutatva, visszatekinthetünk az olasz kereskedővárosok virágkoráig, a korai kapitalizmus időszakáig. Az alapokat egy velencei szerzetes, *Luca Pacciolo* rakta le: 1494-ben kísérletet tett a *kettős könyvelés* megteremtésére. Írásaiban — a főkönyvi számlák alkalmazása mellett — fellelhetők a számlák csoportosításának nyomai is...

A tudományos-technikai forradalom vívmányai nyomán a hangyaszorgalmú könyökvédős hivatalnok fölött eljárt az idő; munkáját átvették a *könyvelőgépek*, és ma már egyre több a *számítógép*. A műveletek hosszú sorát ma is figyelemmel kell kísérni, hiszen szükség van a *megbízható, naprakész nyilvántartások* vezetésére.

Életszagú papírok

Kik vállalkoznak erre a korántsem egyszerű, képesítést igénylő szakmára? A választ *Koncsol Béla*, a Lignimpex gazdasági igazgatója — *főkönyvelője* — adja:

— A fiatalok túlnyomó része nem szívesen ül íróasztal mellé. Tény: csökken e munka *emberi oldalának* fontossága, de nem csökken jelentősége, szerepe a *vállalatok életében*. A könyvelés hármas funkciója jottányit sem változott. Egyfelől itt tükröződik minden gazdasági esemény gondja és sikere. Másfelől a papírok *életszagáról* tanúskodik, hogy jelzik a gazdasági folyamatokat, s a számok halmaza ehelyen áll össze *egésszé*. Az állandóan és pontosan vezetett nyilvántartás azért lényeges, mert az adatok alapján készülnek a *mérlegek*, amelyek értékelést adnak egy-egy időszak tevékenységéről és segítik a tervezést.

— Abban, hogy nehéz a státusok betöltése, a munkáltatókon kívül *hibás az oktatás is*. Az egyetemről és a főiskoláról friss

diplomával a kezükben hozzánk érkezők kész szakembernek képzelik magukat, jóllehet *legalább kétéves gyakorlatra van szükség, amíg kijelenthetik: tudnak könyvelni*. Emellett meg kell ismerniük a vállalatot. Rendkívül sok területe van a könyvvitelnek, még a hosszú idő óta szakmában dolgozónak is *„át kell állítania magát"*, ha munkahelyet változtat. Nos, ezt kellene *már az iskolákban* tudatosítani.

Járulékos költségek

— Említette, hogy a külkereskedelemben a számvitel nemcsak a klasszikus értelemben „kettős"...

— Ez szintén gond. A különböző járulékos költségeket — így egyebek között a fuvart és a vámot — ugyanis *először a külkereskedelmi vállalat* számolja el, majd az ipar. Vagyis a termelőnél ezek az összegek csupán *utólag* jelentkeznek. Reklamáció esetén ugyancsak marad e sorrend: előbb a többnyire csak közvetítő szerepet játszó külkereskedőkhöz jut el a tényállást rögzítő vagy orvoslást kérő levél, s onnan kerül a valóban illetékesekhez, akik *ténylegesen jogosultak a döntésre*. Az lenne a megoldás, ha az érdekelt hatóságok és szervezetek *közvetlen kapcsolatot* teremthetnének ilyenkor az iparvállalatokkal. Az amúgy is túlságosan bonyolult, rengeteg összetevőből, részfeladatból álló munkát fölösleges tovább nehezíteni.

Drága segítség

— A Lignimpex öt éve vásárolt egy R—20-as számítógépet. Miként segíti ez a gép az embert?

— Az üzemeltetés ma még *drága*. Világszerte nehéz elegendő és megfelelő képzettségű gépkezelőt találni — ami *nálunk is probléma*. Emellett nem eléggé egységes az adatszolgáltatási rendszer. A forgalmi mutatókat *megyénként* kell összegyűjtenünk, és a könyvvezetés módszere *szinte mindenütt eltérő*. Fennakadást okoz az információáramlás *viszonylagos lassúsága is*. Figyelembe kell venni e gépeknél, hogy bármilyen változás esetén *egész programblokkokat kell kiemelni* és újakat betáplálni: ez költség- és időigényes. Egyetlen példa: az év elejétől nem devizahanem kereskedelmi forintban kell könyvelni a forgalmat. Minden kimutatás, illetve program egyik részeleme módosult. *Egy-két hónapba telt, amíg valamennyi javítást elvégeztük*. Egy havi működtetés egyébként mintegy 80 ezer forintba kerül.

— Ami a gépkezelőket illeti, ebbe a létszámstop szólt közbe. Kívülről nem veszünk fel senkit, hanem *meglevő dolgozóinkat* képezzük át az új munkára. A természetes létszámcsökkenés — amelyet ez esetben *inkább természetellenesnek* neveznék — azonban így is aggasztó. A munkatársak átirányítása más területre csak *áthidaló és időleges megoldás*.

Erdős Zsuzsanna

Beruházási kölcsönalap

A tanácsi beruházások hatékonyabb és gyorsabb megvalósítása érdekében *kölcsönalapot hoz* létre a Vas megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága. Az alap forrása az OTP-nél tartósan, legalább egy évre a tanácsok fejlesztési alapjából lekötött betét.

A kölcsönt igénybe vehetik a helyi tanácsok fejlesztési alapjában előirányzott kommunális, egészségügyi és kulturális beruházásokra, de elsődlegesen a 20 százalékos kötelező tartalék fedezetére, továbbá a folyamatban levő beruházások befejezésére.

A kölcsön engedélyezéséről a megyei tanács végrehajtó bizottsága dönt. Ugyancsak e testület állapítja meg a visszafizetés idejét, évi összegét és a fizetendő kamat mértékét.

Hitelpolitika, jövedelmezőség

Kecskeméten a megyei művelődési központban hétfőn *megkezdődött* a vállalatok második országos pénzügyi konferenciája. A napirenden a hitelpolitika, a hitelezés, a bankokkal való kapcsolat időszerű kérdései szerepelnek, különös tekintettel a jövedelmezőségre és a hatékonyságra.

Az érdeklődésre jellemző, hogy a konferencia kezdetére az ipari és kereskedelmi vállalatok, állami és szövetkezeti gazdaságok szakembereivel zsúfolásig megtelt a művelődési központ 600 személyes színházterme. A megnyitó előadást *Pulai Miklós*, a Magyar Nemzeti Bank elnökhelyettese tartotta az V. ötéves terv pénzügyi és hitelpolitikájáról. A kétnapos konferencia ezután ipari, építőipari és közlekedési, mezőgazdasági és élelmiszeripari, valamint kereskedelmi szekciókban folytatta munkáját. A szekcióülések részvevői megvitatták, illetve megvitatják a fő témakörökkel kapcsolatos ágazati kérdéseket. Ma, kedden, plenáris üléssel fejeződik be a tanácskozás.

Új szőlőfajták — noha helyett

Tudósítónktól.

A keszthelyi Kertészeti és Szőlészeti Kutató Intézet pölöskei fajtakísérleti telepén már évek óta jelentős eredményekkel kecsegtető kísérletek folynak.

Annak a hosszú kutatómunkának folytatása ez, melynek segítségével kiszorítják a direkttermő borszőlőket — elsősorban a nohát — Dél-Dunántúlról. (A noha szőlő ugyanis nemcsak a peronoszporát, a fagyot s mindenféle kártevőt „élte túl", hanem az ellene hozott összes rendeletet is.)

A Zalagyöngye, bár rendkívül népszerű és nagy területen felváltotta a direkttermő borszőlőket, egyedül kevés.

A pölöskei fajtakísérleti állomáson idén két új szőlőfajta 120 tőkéje fordul termőre. Nagy fürtű, fehér fajták, érési idejük is ideális, szeptember vége. Nevük: Kunleány és Kunbarát.

Albán gazdaság

Homályos jelek

A közreadott dokumentumok szerint idén az albán gazdaság tartja azt a *mérsékelt, de állandó növekedési ütemet*, mely az ország fejlődését az elmúlt 15 évben jellemezte. Tavaly az ipari termelés 4 százalékkal, a mezőgazdasági 6 százalékkal növekedett. Bár a tervet országos méretekben túlteljesítették, néhány termék kibocsátása — elsősorban az olaj- és földgáztermelés — *elmaradt az előirányzattól*. (A tervbizottság elnöke a fogyatékosságokat egyes hatóságok és vállalatok *„bürokratikus és túlságosan libeláris magatartásának"* tulajdonította.)

Erőltetett terv

Az albán gazdaság 1976. évi terve — ez egyébként a hatodik ötéves terv kezdete is — a növekedési ütem *gyorsításával* számol. A tervtörvény szerint az ipari termelés 4,5 százalékkal emelkedik, a mezőgazdaság növekedése viszont 15 százalékot tenne ki, ami az elmúlt évinek *mintegy két és félszerese*. Ha a tervcélkitűzést termékcsoportonként vizsgáljuk, *ennél nagyobb különbségek is* észrevehetők. Így 1975-ben a cementtermelés öt százalékkal gyarapodott; az idei terv szerint a termelést *21 százalékkal* kell növelni. A kenyérgabona termelése tavaly hat százalékkal emelkedett — *kiváló* mezőgazdasági év volt — az 1976-os feladat *29 százalékos* növekedés. (A tervdokumentumok a termelési célokat csak százalékosan adják meg, abszolút számokat *nem* tesznek közzé.)

Amint látható, az idei terv az ipari termelés növekedési ütemének mérsékelt fokozása mellett *a mezőgazdaság ugrásszerű fejlődését* tűzte ki. A megvalósítás természetesen feszített feladatot ró az építőiparra, melynek teljesítménye ebben az évben 6,1 százalékkal növekszik. A törvény szerint az iparág elsőrendű feladata, hogy a folyamatban levő beruházásokat *pontosan, határidőre* adhassák át, emellett az idén meg kell kezdeni több üzem — köztük egy PVC és egy szódagyár — felépítését is. Az építőiparra nehezedő terheket jól mutatja, hogy a beruházások 18,5 százalékkal növekednek. A gazdaságpolitika alapelve azonban, a jelek szerint, *változatlan*, az ország továbbra is a hazai nyersanyagok feldolgozását részesíti előnyben. Albánia nyersolajkitermelése jelenleg évi hárommillió tonna; egymillió tonnás olajfinomító épül *kínai segítséggel* és továbbfeldolgozásra PVC és nitrogénműtrágyagyár építését tervezik.

Az autarkiára alapozás azonban — megfigyelők szerint — már *korántsem olyan erőteljes* az albán gazdasági vezetésben, mint korábban. Ennek egyik valószínű oka éppen a gazdasági növekedés meggyorsítására, a termelés modernizálására irányuló törekvés. Úgy tűnik, Albánia kénytelen felkészülni arra, hogy gazdasági életében a külkereskedelem — elsősorban a modern gépek és berendezések *behozatala révén* — a korábbinál jóval nagyobb szerepet kapjon. Következésképpen az országnak fejlesztenie kell kivitelét is.

Az albán export hagyományos cikkei — a króm, a nikkel, a réz — ugyan *változatlanul nagy szerepet* játszanak, a feldolgozott termékek részaránya azonban állandóan nő. (Egyes statisztikák szerint a feldolgozott termékek ma már *a kivitel 65 százalékát* adják, a forrás szerint azonban ebbe a kategóriába sorolják az építőanyagokat, a vegyipari alapanyagokat és a mezőgazdasági termékeket is. Mindenesetre az Albán Kereskedelmi Kamara legutóbbi kiállításán — amely az exportcikkek kínálatát volt hivatott bemutatni — a látogatóknak feltűnt a cikkek *mennyiségének és minőségének jelentékeny javulása*. Az export diverzifikálása egyébként az elmúlt tíz évben számottevő eredményt hozott, egy évtizeddel ezelőtt Albánia csak 100 termékfajtát exportált, ma pedig kivitele *350 termékre* terjed ki.

Zavarok Kínával?

Albánia jelenleg külkereskedelmének *mintegy 50 százalékát Kínával* bonyolítja le, a fejlett tőkés országokra 30 százalék jut. Az arányokra jellemző, hogy míg a kínai forgalom meghaladja a 200 millió dollárt, addig a legnagyobb tőkés viszonylat — az olasz — mindössze 32 millió dollárt tesz ki. Nyugati megfigyelők úgy vélik, hogy a tőkés országok részesedése a közeljövőben *emelkedni fog*. Ennek egyik okát a kínai—albán gazdasági kapcsolatok *megtorpanásában* látják. Bár *Enver Hodzsa* májusban, az elbasani kohászati kombinátban mondott beszédében kategorikusan cáfolt minden ilyen értelmű híresztelést, tőkés szakértők továbbra is úgy tudják, hogy *Kína felére csökkentette* az Albánia számára nyújtandó hitelek idei összegét.

A „nyitás" másik oka a modern gépek és berendezések iránti igény. Egyes Tiranából érkező hírek alátámasztják ezt a véleményt. A közelmúltban megérkezett az első albán kereskedelmi delegáció Japánba, és a jelek szerint *javultak a kapcsolatok* Törökországgal és Görögországgal is.

G. Gy.—L. P.

Fejlődő kapcsolatok

Szovjet—román tárgyalások

A szovjet—román kereskedelmi-gazdasági kapcsolatok fejlesztésével összefüggő kérdéseket vitatta meg hétfőn Moszkvában *Nyikolaj Patolicsev* szovjet külkereskedelmi miniszter és *Ion Patan* román miniszterelnökhelyettes, külkereskedelmi és nemzetközi gazdasági együttműködési miniszter, aki munkalátogatáson tartózkodik a szovjet fővárosban.

Várható, hogy a mostani ötéves tervidőszakban a két ország áruforgalmának értéke *eléri a 9 milliárd rubelt*. Az 1976-tól 1980-ig terjedő időszakban különösen jelentősen növekszik majd a gépek és berendezések kölcsönös szállítása.

Románia elektrotechnikai berendezéseket, mezőgazdasági gépeket, kőolajipari berendezéseket, hajókat, acélcsöveket és vegyipari termékeket szállít a Szovjetunióba.

A szovjet berendezések növekvő szállítása Romániába összefüggésben áll az iparvállalatok egész sorának építésében való szovjet együttműködéssel.

A két ország között az idén kormányközi megállapodás jött létre az orenburgi földgázlelőhely kitermelésében való együttműködésről, valamint szovjet földgáz szállításáról Romániába. Kompenzációs alapon együttműködés valósul meg a vegyiparban is.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Lengyel takarékbetétek

A lengyel bankok *takarékbetétállománya* jelenleg 321,1 milliárd zloty, ebből 270,5 milliárdot a takarékpénztárak, a többit a takarékszövetkezetek őrzik. Az év első felében 18,3 milliárd zlotyval *nőtt* a betétállomány. A lakosság a betétjeit *elsősorban* a mezőgazdasági termelés fejlesztésére, s lakásépítésre, vásárlásra használja fel.

Az első áruk Brnóban

Megérkeztek az első kiállítási tárgyak Magyarországról, a Szovjetunióból és Svédországból a szeptember 15-től 23-ig megrendezendő XVIII. nemzetközi gépipari vásárra, Brnóba. A vásáron eddig mintegy kétezer cég és vállalat kíván részt venni. Az idei bemutatón leginkább textil-, cipő- és bőripari gépeket, berendezéseket állítanak ki.

Pénzügyi vita Angliában

Heves vita bontakozott ki Angliában, miután Denis Healey, angol pénügyminiszter bejelentette, hogy egymilliárd fonttal *csökkentik* a közkiadásokat. A brit munkáspárt baloldali csoportja úgy véli, hogy ez legalább kétszázezerrel növeli a munkanélküliek számát. A nagytőke is dühöng a vállalkozókra kirótt terhek miatt.

Drágul a japán alumínium

A Showa Denko K. K. japán alumíniumgyár szeptember 1-től tonnánként 45 ezer jennel *emeli* az alumíniumrudak árát. Szeptember elsejétől a *Nippon Light Metal Company* és a *Mitsubishi Light Industries Limited* alumíniumgyártó cégek is 45 ezer, illetve 47 ezer jennel emelték az alumínium tonnánkénti árát.

Távol-keleti vízi erőmű

A Szovjetunió távol-keleti vízi erőműve, a Zeja 1980-ban éri el *teljes kapacitását;* ötmilliárd kilowattóra energiát állít elő. A hat, egyenként 215 megawatt teljesítményű turbina közül az első az elmúlt év végén *megkezdte működését*. Heteken belül üzembe helyezik a második turbinát.

HATÁRIDŐ

Mai Fórumunk valamennyi írása azonos témakörrel foglalkozik. A határidő fogalmát szeretnénk tisztázni. Nem nyelvészetileg, hanem mindenekelőtt a tanácsi szakigazgatás gondjainak oldaláról. Bár ez sem egészen pontos, hiszen a határidőből adódó bosszúságok legalább ennyire foglalkoztatják az állampolgárokat, mi több: a tárcák, az országos főhatóságok szakembereit, sőt, a jogalkotókat is.

Nehéz téma! — halljuk-mondjuk gyakran, s a borúlátóbbak még hozzáteszik: egy kicsit reménytelen is. Nem igérhetjük, hogy mai írásaink elvezetik az olvasót a megoldásig, de úgy véljük, hogy néhány fogalomzavar és bizonyos szemléletbeli tévedés tisztázása is hozzájárulhat gondjaink enyhítéséhez; az egyszerűsítés lehetőségeinek felvázolása is adhat reményt a kibontakozásra; a mai tarthatatlan helyzet felmutatása is cselekvésre ösztönöz; a kényelmesség bírálatában is benne lehet a felelősség ébresztgetése.

Túllépni — bocsánatos bűn?

Ha igazgatási szakemberek körében feltesszük a kérdést, mi a tanácsi ügyintézés legégetőbb gondja, leginkább sebezhető területe, mondhatnánk Achilles-sarka, a legtöbben egyetlen szóval válaszolnak:

— *A határidő...*

Igen, a bűvös 30 nap; amit a növekvő erőfeszítések ellenére is csak *egyre kevésbé képes tartani* a tanácsigazgatás. Szépítenénk a helyzeten, ha a gondokat *egyedül a főváros, netán a városok,* vagy csupán néhány megye nyakába varrnánk.

Egy megyei statisztika számadatai között tallózva kiderült: olyan település is akad, ahol *minden negyedik ügyben csak a 30 nap eltelte után döntenek!* Az időnkénti felügyeleti ellenőrzés, figyelmeztetés — ami ráadásul csak nagy ritkán vezet el a felelősségre vonásig — nem használ. A határidő-túllépés — az apparátus szemében — ma *bocsánatos bűnnek* számít országszerte. Csak egyetlen esetben mér más mércével az államigazgatás: *ha az ügyfél mulasztja el a határnapot...*

Igaz, ha pusztán a statisztikánál maradunk, akaratlanul is kisebbítünk a problémán. A statisztika ugyanis *számokkal* mér, és jelen esetben nem tesz különbséget *az ügyek időigényessége, bonyolultsága* között. *A Tolna megyei Tanács* vb-titkára, aki egy korábbi végrehajtó bizottsági ülésen tűrhetetlennek minősítette a késedelmes ügyintézést, annak *kettősségét* így érzékeltette:

— Vannak *viszonylag egyszerűbb eljárást igénylő* ügyek, amelyek valósággal tömegesek. Ezeket a gyakorlott tanácsi dolgozó viszonylag rövid idő alatt képes, hiba nélkül feldolgozni. Hatósági bizonyítvány, adóív, különböző bejelentések felvétele, marhalevél kezelése és így tovább... Ugyanakkor az ügyek tekintélyes hányadához *hosszadamas fáradozás, több szerv közreműködése szükséges,* ezek elintézéséhez tehát rendszerint a 30 nap is kevés.

Hol szorít a legjobban a cipő? Budapesten, az V. kerületi Tanácsnál, *a lakásügyeket, az igazgatási és adóügyeket* említik az első helyen. Ám a pontosság kedvéért itt is hozzáteszik:

— Az időtúllépés különösen azokban az esetekben kirívó, amelyek nem igényelnek alaposabb kivizsgálást. *Az ilyen mulasztás ellen a leghatározottabban fellépünk,* már csak azért is, mert a vizsgálatok határozatai szerint egyes szakigazgatási szervek *az ügy természetétől, időigényességétől függetlenül „kivárják" a végső terminust,* és csak akkor kezdenek hozzá az ügy érdemi elbírálásához, a tényállás tisztázásához.

(Ez az egyébként valamennyi kerületi tanácsi szervre jellemző körülmény késztette a fővárosi tanács végrehajtó bizottságát, hogy *néhány egyszerű ügytípus határidejét lerövidítse, 30 napon belül állapítsa meg.)*

Kétségtelenül akadnak ügyek, amelyekben valóban nem lehet 30 nap alatt dönteni. A szakigazgatási szervek vezetői azonban ilyen esetben *élhetnének a felfüggesztés* lehetőségével.

Nem szóltunk *az építésigazgatásról,* de nem azért, mintha a gyorsaság e szakterület erőssége lenne. Épp ellenkezőleg, a határidő körül tett utazás során ez a téma *egy önálló* kirándulás megtételére késztet bennünket.

Mélyszántást a paragrafusok között

A törvény — határidőről lévén szó — kategorikusan fogalmaz. Az államigazgatási gyakorlat *általában mégis túlzottan elnéző* azokkal szemben, akik túllépik ezt az időt. A tanácsi közvéleményt természetesen régóta, s élénken foglalkoztatják a határidővel kapcsolatos kérdések. Igaz, az irányító szerveket is. *Mint a Tanácsi Hivatalban megtudtuk: napirendre került az újbóli szabályozás.* A jogalkotói elképzelésekről beszélgetünk a hivatal egyik illetékes főosztályvezetőjével.

— Összetett problémáról van szól. Az eljárási törvény megalkotásakor — 1957-ben — még nem volt ennyire nyilvánvaló, de ma már világosan látjuk: *az államigazgatási ügyek nagyobb csoportja a törvényben jelenleg megszabott határidőnél sokkal hamarabb is lezárható.* Főként a nem határozati jellegű ügyekre gondolok, amelyek szinte nyomban elintézhetők. Az ügyek jelentős részénél *elegendő* a 30 nap. Ezen túlmenően azonban vannak olyan ügycsoportok, amelyekre *még a 60 napos, meghosszabbított határidő is kevésnek* bizonyul. Ilyen például az építési engedélyek megadása, a kisajátítási és általában a panaszügyek. Vagyis, amelyek *társhatósági közreműködést is* igényelnek.

— Hogyan tükröződhetnek ezek a különbségek a tervezett módosítás keretében?

— Elképzeléseink *még nem forrottak ki, pusztán az előkészítés* szakaszában vagyunk. Az eljárási kódex szövegének felülvizsgálatát *az 1978—79-es évekre tervezzük.* Az egyik lehetséges megoldás szerint a törvényben vagylagosan kellene fogalmazni. Maradna a jelenlegi 30 napos terminus a következő kiegészítéssel: *„Ha a jogszabály másként nem rendelkezik."* A törvény végrehajtása során kiadott rendelkezésekben pedig *már jobban differenciálni lehetne.* Egy másik javaslat ezt még ezzel egészítené ki: az ügy intézését *nyolc napon belül meg kell kezdeni,* és az egyszerű esetekben be is kell fejezni.

Az ügyintézőknek *a határidő leteltével értesíteni kell* az ügyfeleket. Sajnos, erre a rendelkezésre kevésbé ügyel a gyakorlat. A legtöbb ügyintéző még úgy gondolkodik: *miért írjon külön értesítést,* amikor „ezzel az erővel" el is tudná intézni az ügyet. Az értesítés tehát elmarad. Feledve a régi ügyintézői alapigazságot: az aktáktól jobb minél előbb „megszabadulni".

A Tanácsi Hivatal tapasztalatai szerint azonban a gyors ügyintézést néha más is akadályozza. Előfordul, hogy éppen a leginkább érdekelt, *maga az ügyfél hiúsítja meg.* Erre a legjellemzőbb példákat talán a lakásügyek között találjuk. Mindenki tudja, hogy kérelmét nyilvántartásba vették, sokan *mégis majd mindennap megjelennek* a hatóságoknál és — az érdemi ügyintézéstől rabolva el az időt — *személyesen sürgetik a kérelem teljesítését.* Az ok egy elterjedt *tévhit,* miszerint a személyes jelenléttel nagyobb nyomatékot lehet adni a beadványnak. S melyik tanácsi vezető az, aki ne tudna azonnal felidézni tucatnyi példát rá, hogy egy-egy ügyfél *már a kérelem benyújtása előtt megkezdi a „sürgetést".* Ezért tehát néhány paragrafus megváltoztatásánál valószínűleg több munkájuk lesz a jogalkotóknak.

— Valóban, *a határidőkön kívül* számos egyéb alapvető kérdést is elő kell venni a kodifikáció során. Mondhatnám: *alapos mélyszántást kell végezni a paragrafusok között.* Főként a különleges eljárások szabályozásában kell rendet tenni. Hatályon kívül helyezve *mindazt, ami felesleges és meghaladott;* ami az indokolatlan *párhuzamossághoz* vezet, s lassítja az ügyintézést. Tarthatatlan a jelenlegi állapot, hogy ahányféle tanácsi segély odaítélésében kell dönteni, *annyi fajta sajátos eljárás* szabályait kell alkalmazniuk a tanácsi előadóknak...

— Milyen akadályokat kell még legyőzni ahhoz, hogy a 30 nap valóban elérhető közelségben legyen?

— Az ügyintézés *gépesítéséhez* nagy reményeket fűzünk, ám a teljes ügyintézést — ami lényegében emberekkel való foglalkozást jelent — *sohasem lehet, s nem is szabad teljesen gépesíteni.* Az objektív feltételek javítása fontos, sőt, szinte elodázhatatlan teendő, de legalább ilyen figyelmet érdemel az ügyintézés szubjektív oldala: *a szaktudás és a szemlélet.* S ez utóbbi a társhatóságokra is vonatkozik: szabály szerint 15 napon belül *kötelesek lennének* válaszolni egy-egy hivatalos ügyben, de ezt évek óta *lehetetlen elérni.* Márpedig kölcsönös együttműködés nélkül elképzelhetetlen a gyors ügyintézés.

A tanácsi gondok szoros összefüggésben állnak a jogi szabályozással, pontosabban *a túlszabályozással.* Ez utóbbi a tanácsok előadói számára nemcsak nehezíti, hanem *olykor szinte lehetetlenné teszi* a gyors intézkedést. S bár a „túlszabályozókat" eddig senkinek sem sikerült tetten érnie — saját jogalkotói tevékenységét *minden szerv igazoltnak érzi,* s más tárcák, szervek háza táján keresi vagy véli megtalálni a hibát —, a felszabadulás óta alkotott jogszabályok példatára önmagáért beszél!

Azóta *több mint húszezer jogszabály* látott napvilágot. Ebből mintegy háromszáz a törvény, kilencszáz a törvényerejű rendelet, csaknem hétezer a kormány- és a minisztertanácsi rendelet, illetve határozat. Alsóbb szinten még meghökkentőbb a statisztika, *a paragrafusok valóságos bővített újratermeléséről* készült gyorsfénykép.

A miniszteri rendeletek száma mintegy 13 ezer, s *minél alacsonyabbra jutunk a jogszabályi hierarchia lépcsőfokain, annál alacsonyabb a jogszabályok „átlagéletkora":* paragrafusai megközelítően kétszer olyan gyakran változnak, mint magasabb szinten. Az utóbbi hat esztendő alatt a pénzügyi ágazatban kibocsátott mintegy 360 rendeletből 190-et, az *egészségügyben* alkotott 133 rendeletből 33-at, az *építési területen* kiadott, hozzávetőleg 170 rendeletből 65-öt, *az igazságügyi ágazat* 104 rendeletéből 65-öt, *a munkaügy* 164 rendeletéből pedig 114-et helyeztek hatályon kívül...

Végezetül még egy különös adatsor: *amíg egy törvény átlagos élettartama 17,2 év, addig — anélkül, hogy erőltetett párhuzamot vonnánk — a miniszteri rendeleteknek csupán nyolc évet „jósol" a kérlelhetetlen statisztika.* A pénzügyminiszteri rendeletek életrevalóságát átlagban 6,7 évi időtartamra számíthatjuk. Az ÉVM-rendeleteket 6,9, az egészségügyi területtel foglalkozó rendeleteket alig több, mint 10 éves korukban kellett „szanálni"... S akkor még nem említettük a soksok irányelvet, állásfoglalást és zugjogszabályt, amelyet mind azzal a bevallott igénnyel hívtak életre az illetékesek, hogy „megkönnyítsék" a jogalkalmazók, köztük a tanácsi ügyintézők dolgát.

Összeállította:

Bodnár Lajos

Építésügyben csak álomhatár...

Az egyik országgyűlési képviselő így fakadt ki nemrégiben a Parlamentben: *„Egy előkészítetlen építési engedély megszerzése hovatovább több időt vesz igénybe, mint maga az építkezés..."*

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium illetékesei — érthető módon — *kedvetlenül hallgatják* az építési igazgatás területéről szóló híreket... Nemrégiben mintegy *hatvanezer engedély nélküli* épületről adott számot a statisztika. S bár az államigazgatás a bontási határozatok, *a súlyos rendbírságok ezreivel* válaszolt, a drákói módszerek sem hozták meg a hőn óhajtott eredményt: *csak átmenetileg csökkent* a szabálysértések száma. Lehet, hogy nemcsak a szabálysértő, hanem *maga a szabályozás is* felelős a kialakult helyzetért?

Induljunk ki a tipikus esetből, egy családi ház építéséből. Itt először is *az építési jogosultságot* kell igazolnia az építtetőnek, vagyis be kell szerezni a telekkönyvi szemlét, ami pedig manapság *akár egy-két hónapig* is eltarthat. Ezután több példányban el kell készíttetni a terveket és a tervezői nyilatkozattal együtt kell benyújtani a tanácshoz. De itt csak akkor foglalkozhatnak érdemben az üggyel, ha az építtető igazolja *tulajdonszerzési jogosultságát* is. Budapesten ehhez kell még egy plusz kötelezettség: az ötévi helybenlakás igazolása.

Szűken vett *építési szempontból* a telekkönyvi szemlének, a tulajdonszerzési jogosultságnak, s a helybenlakás igazolásának *nincs* jelentősége. Az ellenvélemény szerint azonban az igazolások hiánya *utólag bonyodalmakhoz, tömeges pereskedéshez* vezethet. Mi az igazság? Az egyik főhatóság osztályvezetője további kérdésekkel válaszol erre:

— Ez csak feltételezés, amit én nem osztok. Miért a jogsértésre, *a kivételre* építsen a jogi szabályozás? Miért nem *az önkéntes jogkövetésre* támaszkodunk? Miért kell megkövetelni minden egyes építtetőtől az igazolások egész garmadáját, *ha utólag is felelősségre lehet* még vonni a vétkeseket? Miért kell feltételezni az állampolgárok többségéről, hogy *jogosulatlanul* akarnak építkezni? Mert a szabályozás ma úgy fest, *mintha mindenki a szomszédja telkére* akarna építeni!...

Mindebből — úgy tetszik — a baj legfőbb oka az, hogy *túl sok* az előírás. Ám kiderült: *a tanácsok sokszor ezt is keveslik.*

— Az új Országos Építésügyi Szabályzat egyetlen vékony kötet — folytatja a főhatóság szakembere. — *Ötöde sincs a korábbinak!* Az előző terjedelmét sokallták, az utóbbit néha kevesslik!... Egyszerre kétféle igénynek nehéz eleget tenni. Újabb és újabb iránymutatásokkal aligha lehet pótolni a szaktudást... Végre tudomásul kellene venni, hogy *egy járatlevél kiállítása és egy építési engedély kiadása nem ugyanaz,* nem egyforma felkészültséget igénylő tanácsi munka.

A községek többsége még nem rendelkezik első fokú építésügyi jogkörrel, de *egyre többen szeretnék* azt megkapni. Az indok sokszor az: *van* megfelelő szaktudású alkalmazottja a tanácsnak. De mi történik akkor, *ha ez az építési szakember elmegy, a hatáskör pedig ottmarad?* Erről már ritkábban esik szó! Ahol a község az első fok, ott a járás a másodfok, a megye a panaszfok; ahol viszont — és ez a gyakoribb — a járás az első fok, a megye a másodfok, a megyei vb-titkár a panaszfok. Tehát azonos íróasztalnál ülő ügyintéző — települése válogatja — *hol az első fokú, hol a másodfokú* hatóság szerepét tölti be. Állampolgár legyen a talpán, aki elsőre eltalálja: milyen ügyben, hová kell fordulnia? E szerteágazó fórumrendszer áttekintése és szakmai irányítása *az építésügyi tárcának is gondot* okoz. Ha az építésügyi miniszter netán valamelyik megye döntésével törvényességi szempontból nem ért egyet, *nem helyezheti hatályon kívül.* Legfeljebb felkérheti a megyei vb-titkárt a határozat megváltoztatására. *Ha pedig nincs egyetértés, akár a Minisztertanácsig is eljuthat az ügy.*

Az építésügyi igazgatás tehát gondokkal küzd, állandó versenyfutásban áll az idővel. Itt a 30 nap csak álomhatár!... Az egyszerűsítést szolgáló rendelethez nem kevesebb mint *22 szerv és tárca egyetértő* hozzájárulása szükséges.

76. július 29.

Utazás ládában

Cement, gyümölcs, bútor konténerben – Több mint egymilliárd forint fejlesztésre

Ötmillióból egymillió ember dolgozik hazánkban az anyagmozgatásban. Rengeteg felesleges pénzt, számtalan munkaórát, tömérdek energiát emészt fel *a szállítás, rakodás.* Egyre nehezebb embert találni erre, az ötödik ötéves tervben pedig már csekély eredménnyel jár a munkaerő-keresgélés. *Mi a gyógyír?* A korszerű szállítási eszközök, módszerek széles körű elterjesztése, *mindenekelőtt a konténerizáció.*

Kísérletek

Több mint tíz éve kezdődtek nálunk az alkalmazást célzó *kísérletek* — a minisztériumok, a felsőfokú tanintézetek és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szakembereinek részvételével.

A konténerizáció komplex rendszer — hangsúlyozta *dr. Bajusz Rezső*, a KPM főosztályvezetője a közelmúltban megtartott debreceni MTESZ-ankéton. Csak akkor hatékony, ha magas fokú és a gyakorlatban is széles körű az érdekelt szervek *együttműködése.* Ez azért sem elhanyagolható körülmény, mert *jó néhányan bábáskodnak a konténer körül.*

Ami a közlekedést illeti, a KPM feladata az értékelés, az állásfoglalás nagyobb horderejű kérdésekben, elvi vitákban. A MÁV a konténeres szállítás fő szervezője belföldön és „delegált" a KGST ilyen szervezeteiben. A VOLÁN Tröszt főként a vasúthoz irányuló fuvarozásban vesz részt. A MAHART és a HUNGAROCAMION önálló *„konténer-nagyhatalmak".* A KGST-gyártásszakosítás megvalósítója a Magyar Hajó- és Darugyár, de exportál jó néhány „kívülálló" országba is. A konténer egy kisebb fajtája — főleg belföldre — Kecskeméten készül, *speciális* típusa a Taurus Gumiipari Vállalatnál. A MÁV tagja az *Intercontainernek*, a MAHART a javítási összefogó szervnek, a CAI-nak.

Mindez öncél lenne, ha nem látnák *hasznát* a hazai termelők, szállítók, felhasználók. Kétségtelen, hogy a leglátványosabb sikert a belkereskedelem érte el. Különösen *a budapesti élelmiszer-kereskedelemre* érvényes ez. A Belkereskedelmi Szállítási Vállalat már nemcsak a nagykereskedőkkel, hanem néhány ipari vállalattal is kötött *együttműködési szerződést* a kiskonténerek alkalmazására, az éjszakai szállítás bevezetésére. A közelmúlt másik jó híre: üzembe helyezték a székesfehérvári, a szolnoki és a szekszárdi *„konténer-pályaudvart".* A jövőben feltehetően bekapcsolódik az élelmiszeripar is. Máris *biztató eredményekkel* kecsegtetnek a Tejipari Tröszt hőszigetelt — konténeres kísérletei; ősszel három győri ABC-áruházba már így szállítják a *tejet.*

Kihasználatlan lehetőségek

Az örvendetes tények listájánál azonban sokkal hosszabb a *kihasználatlan lehetőségeké.* Az égető munkaerőhiánnyal küzdő *építőipar különösen nagy hasznát látná* a konténernek. Ma már alig találni embert — végeredményben *nem is volna szabad* — az egészségre ártalmas, darabos, égetett mész rakodásához. A cement zsákolása is idejét múlta már — ráadásul egyre drágább a tőkés importból származó nátronpapírzsák. Ömlesztve, pneumatikus rendszerben, lágy falú konténerben kellene szállítani — ez a járható út. Ez történik immár ötmillió tonna cementtel, de hárommillió tonnányit *ma is zsákolnak,* és ez a többszöri átrakodásokkal 8 millió tonna áru mozgatását jelenti.

Bár a negyedik ötéves tervben *megkétszereződött* a konténerekben szállított áruk súlya, még mindig *csak évi 450 ezer tonna,* ami igen kevés a MÁV évi 130 vagy a VOLÁN Tröszt évi 150 millió tonnás *teljes fuvarozási teljesítményéhez képest.* Miért?

A nagy acél- és alumíniumdobozokat *csak géppel* lehet mozgatni, mégpedig hozzáértően, korszerű eszközökkel. Akár vízi úton, akár közúton továbbítják az így feladott árut — *különleges fogadókra; kikötőkre vagy pályaudvarokra* van szükség. (Jelenleg a MÁV *a budapesti Józsefvárosi, a miskolci Gömöri,* valamint a *debreceni* és a *győri* pályaudvaron fogadhat nagy konténereket. Kisebb típusaival már *az ország kétharmadát* behálózhatják a fuvarozók.) Csakhogy a konténert, a borsos árú rakodóberendezéseket nem könnyű beszerezni. Ráadásul *a beszerzés többletköltségei nem térülnek meg egyhamar,* az amortizáció s egyéb terhek rontják a gazdaságosságot. Tény, hogy az érvényben levő konténerdíjszabás *nem fedezi az eszközvásárlást.* A tarifákon pedig a közeljövőben aligha változtatnak, az ötödik ötéves terv folyamán *csak kisebb módosításokra* kerül sor.

Nem csodaszer

Ám, ha van is konténer, *önmagában az sem csodaszer* ... Gyakran hiányzik a feladó és a címzett *összhangja,* az áru fogadásának körülményei között olykor több évtized a technológiai lemaradás. *Mintha villannyal akarnának világítani — petróleumlámpában.* Gondot okoz az is, hogy a konténerek és a vasúti kocsik, teherautók méretei nem mindig illeszkednek egymáshoz, sok a kihasználatlan hely, drágul a fuvar. Bár a konténer védi az árut, előfordul, hogy a feladók *ugyanúgy csomagolnak,* mint a hagyományos szállításnál. Nem sikerült mindenütt megoldani, hogy egy küldeményhez egy fuvarlevél, illetve szerződés tartozzon, egyszóval *csökkenjen az adminisztráció.* Az egyik leglényegesebb ütközési pont, az úgynevezett „egységrakomány", vagyis a „szabványosított" árucsomagok, nagyobb tételek — lehetőleg *gyári* — kialakítása. Igaz, eddig nem kapcsolódtak össze ilyen szorosan egy-egy termék „népgazdasági útjának" szakaszai, tehát az effélé — vállalatok, sőt: *tárcák közötti* — munkaszervezés újdonságnak számít. De *ez a jövő.*

Ami a pénzt illeti: a kormány 1974-ben határozatot hozott az anyagmozgatás gépesítésére, az ötödik ötéves tervben *1,2 milliárd forintnyi* az e célra szánt központi alap, elosztásáról az OMFB és az Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet dönt — *pályázati rendszerben.*

A konténerek és emelőberendezések beszerzése, üzembe helyezése *célcsoportos beruházásnak* minősül. De csak akkor kap — minden támogatás ellenére — a valóságban is zöld utat a konténerizáció, ha a vasúti, közúti és vízi fuvarozás, az ipar és a kereskedelem valóban úgy akarja.

Élek Lenke

Szovjet repülőgépipar

A világ élvonalában

Az elmúlt tíz esztendőben a szovjet polgári repülőgépek és helikopterek kivitele *megtízszerezödött.* Napjainkban szerte a világon mintegy 3000 szovjet légi szállítási eszköz van forgalomban. A repülőipar leglátványosabb és leginkább ismert ágazata a személyszállítás, de az utóbbi években mind nagyobb jelentőségre tesznek szert a speciális rendeltetésű légi szállítóeszközök. Sorozatban készülnek a teherszállító, a térképészetet segítő kartográfiai és a tudományos kutatásokat elősegítő különleges berendezésű repülőgépek. A méltán világhíres szovjet helikoptereket nagy emelő- és hordképességük miatt alkalmazzák az építkezéseken, a nehéz terepeken, tűzoltási és még számtalan munkára, különösen a mezőgazdaságban.

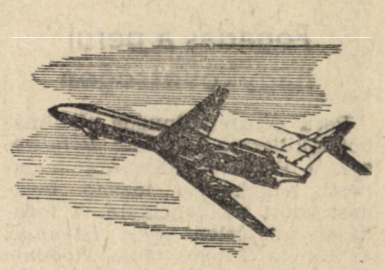
A három nagy

A szovjet repülőgép-kereskedelem kezdetben IL—14 és AN—2 típusú gépeket exportált. A „hőskor" után megjelentek a sugárhajtású Tupoljev-gépek, valamint az Iljusin tervező iroda továbbfejlesztett típusai. (A Szovjetunióban a polgári repülőgépek tervezésével három nagy konstruktőriroda foglalkozik: Tupoljev, Iljusin és Antonov —, innen a géptípusok rövidítése is.) A szocialista országok légitársaságai menetrendszerű járataikat elsősorban TU—134-es és 154-es gépekkel bonyolítják le, de egyre több IL—62-es transzkontinentális gépet is forgalomba állítanak. Az új sztár azonban kétségtelenül a Jak—40-es. A középhatósugarú, hárommotoros, sugárhajtású repülőgép 1500—2000 kilométert tesz meg leszállás nélkül, s ez különösen alkalmassá teszi *belföldi* légi összeköttetések megteremtésére. Nagy előnye a gépnek, hogy a fel- és leszálláshoz nincs szüksége beton-kifutópályára. A nagy érdeklődést kiváltó konstrukció — a megrendelő kívánsága szerint — 10, 27 vagy 32 személy befogadására alkalmas.

A Jak—40-es úgyszólván már bejárta az egész világot, *négy kontinensen végzett bemutató repüléseket, osztatlan sikerrel.* Olasz, NSZK légitársaságok már *menetrendszerű* járataikon alkalmazzák, Afganisztánban, Ausztráliában, több afrikai államban is forgalomba állították. (Kitűnőek a műszaki tulajdonságai, s az sem elhanyagolható szempont, hogy az ára alacsonyabb, mint a hasonló kategóriájú és színvonalú nyugati gépeké.)

Ugyancsak jól beváltak az AN—26-os gépek, melyeknek rendeltetése a teherszállítás. Öt és fél tonna rakodóképességével jól hasznosítható a nemzetközi árufuvarozásban.

Az elmúlt év végén állt menetrendszerű forgalomba a hangsebességnél gyorsabb TU—144-es. A szuperszónikus gép egyelőre Moszkva és Alma-Ata között teljesít posta- és árufuvar-szolgálatot, de hamarosan megjelenik a személyszállításban is. A 140 személyes, óránként 2500 kilométer sebességgel repülő gépmadár a voronyezsi repülőgépgyárban készül. (Forgalomba állításával a Moszkva—London távolság másfél, a Moszkva—Delhi útvonal pedig két és fél órára rövidül!)

Készülő új típusok

A szovjet repülőgépgyártás termékei évről évre megtalálhatók a világ *legrangosabb* repülőgépkiállításain, így a franciaországi, az NSZK-beli, a japán és az olaszországbeli „szalonokon". A légi eszközök értékesítésével foglalkozó szovjet küldkereskedelmi egyesülés azonban nemcsak a gépek eladásával foglalkozik. Megszervezte az azonnali pótalkatrész-szállítást, a nagyjavításokat és a repülési szakemberek kiképzését, illetve szaktudásuk állandó továbbfejlesztését. Az elmúlt 10 évben a szovjet polgári repülési kiképzőközpontokban *35 ország több mint tízezer légiforgalmi szakembere vett részt több hónapos tanfolyamokon.*

A tervező intézetekben készülő új típusok is méltán tartanak igényt nemzetközi érdeklődésre. A 120 személyes Jak—42 a 40-es típus továbbfejlesztett változata. A 350 személyes légi busz, az IL—86-os a legnagyobb befogadóképességű szovjet repülőgép. Új jelenség a szovjet repülőgépgyártásban, hogy egy-egy típust *többféle változatban* is készítenek, attól függően, hogy a személy- vagy a teherszállításban kívánja a megrendelő a gépet alkalmazni.

A szovjet repülőgépgyártás műszaki és külkereskedelmi eredményei annál is inkább *figyelmet érdemelnek,* mert a nagy tőkés — elsősorban amerikai, angol, francia és nyugatnémet — repülőgépgyárak az utóbbi években komoly megrendeléshiánnyal küszködnek, hiszen a tőkés recesszió *nem hagyta érintetlenül* a repülőgépgyártást és a légi forgalmat sem. A szovjet repülőgyárak legnagyobb megrendelője természetesen a hazai légiforgalmi társaság, az Aeroflot, amely *a világ legnagyobb légi vállalata.*

G. Gy. — L. P.

ÁFOR-beruházások

Önkiszolgáló benzinkút?

Hárommilliárd forintos hitelből az ÁFOR megteremti az ötödik ötéves tervidőszakban a fogyasztók jobb üzemanyag-ellátásához szükséges műszaki feltételeket. Összesen 280 ezer köbméter tárolótér és 380 kilométer hosszú — az olajfinomítókat a telepekkel összekötő —, termékvezetéket adnak át a tervidőszak végéig. A 380 kilométeres összeköttetés legnagyobb összefüggő része, az államközi megállapodás alapján épülő, a Szovjetunió Kárpátokon túli területéről Leninvárosig húzódó termékvezeték. Egy év múlva benzin és gázolaj egyaránt szállítható lesz benne.

A 280 ezer köbméter tárolótér *összesen nyolc telephelyen épül;* Csepelen, Szajol mellett, Székesfehérvárott, Pécsett, Szombathely közelében, Vépen, és a Debrecen szomszédságában levő Ebesen. Átadásukkal egyenletesebbé, kiegyensúlyozottabbá tehető az ipari üzemek és az egyéni fogyasztók üzemanyag-ellátása. A vépi és az ebesi tárolót még a nyár végén, illetve az ősszel *üzembe helyezik.*

Az Ásványolajforgalmi Vállalat 1,5 milliárd forintos fejlesztési alapjából a tervidőszak alatt *háromszáz* üzemanyag-szállító tankautót vásárol. Bővítik az üzemanyag-ellátó hálózatot is. A vállalat ez évi beruházási programjában huszonhárom közúti üzemanyagtöltő állomás megépítése szerepel. Kilenc már elkészült, s ugyanennyit még az év végéig átadnak, valamint négy állomás építéséhez *hozzákezdenek* az idén. Szeged szervizes kutat kap; Abony, Szombathely és Székesfehérvár is gazdagabb lesz egy-egy kúttal. Budapesten *öt helyen létesítenek üzemanyagtöltő állomást.* Kettőt a XX. kerületben — a műút két oldalán, tükörállomásként —, egyet-egyet pedig a II., a XIV. és a XVII. kerületben. 1977-re szervizes kutat kap Kecskemét is, az 5-ös főútvonal mentén.

Az idén, kísérletképpen, *önkiszolgálóvá alakítottak öt* kutat. Ezekkel jó tapasztalatokat szerzett az ÁFOR. A vállalat — figyelembe véve az országos munkaerőgondokat — *tovább szándékozik bővíteni* az önkiszolgáló töltőállomások körét.

— véef —

Új gyógyszerek Körmendről

Az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár — eredetileg tápszergyártásra létrehozott — körmendi gyáregységében *bevezetik a gyógyszerkészítést,* s több más termék előállítását. A csaknem 200 millió forintos program megvalósítása megkezdődött. A gyáregységben a tejes-alapú tápszereket növény-alapúval egészítik ki, s bővítik a jégkrém, a tej- és növényalapú táplálékok termékjegyzékét.

Nagyjavítás után

Teljesüzem a Rábában

A győri Rába Magyar Vagon- és Gépgyár 3 legfontosabb üzemében — a motor-, a futóműgyárban és az acélöntödében — a karbantartási munkákon kívül más, fontos teendőket is elvégeztek a nyári szabadság alatt.

A sikeres karbantartás után *teljes lendülettel* megkezdődött a termelés. Mintegy 10 ezer nagy teljesítményű Diesel-motor, 30 ezer hátsó futómű készül az év hátralevő részében.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Amerikai külkereskedelem

Az Egyesült Államok külkereskedelmi mérlege júliusban 377 millió dollár összegű *deficitet* mutatott. Ennek oka főként a kőolajbehozatal 35 százalékos *emelkedése* volt. Az említett hónapban az USA 10 093 millió dollár értékű árut importált.

Görög miniszter a csatlakozásról

Kedden délután Brüsszelben *hivatalosan is megkezdődtek* az előkészítő tárgyalások Görögország közös piaci tagfelvételéről. A görög küldöttség vezetője, *Panajotisz Papaligurasz* gazdaságegyeztetési és tervegyeztetési miniszter utalt arra, hogy Görögország és a Közös Piac között a legnehezebb kérdés a mezőgazdasági együttműködés, különösen a mezőgazdasági termékek kereskedelme. Ezzel arra emlékeztetett, hogy a görög árukat *behozatali tilalmakkal sújtotta* a Közös Piac. A görög miniszter sajtótájékoztatón elmondta, hogy *nem tartanak* népszavazást a csatlakozásról, mivel — szerinte — a pártok többsége támogatja azt.

Bolgár dohánytermelés

Bulgária a világ *nyolcadik legnagyobb dohánytermelője.* 1976—1980 között évente átlagosan 155—160 ezer tonna dohányt kívánnak termeszteni. Ennek megfelelően nő a cigarettaexport is. Bővül a keleti dohányfajták termesztése az ország déli és délnyugati vidékein, valamint részben Északkelet-Bulgáriában. A Duna völgyének nyugati és középső részein Virginia-dohányt termesztenek.

Kevesebb burgonya az NSZK-ban

A nyugatnémet szövetségi gyűlés élelmezés-, földművelés és erdőgazdasági bizottsága *megvitatta* a Szövetségi Köztársaság aszálysújtotta vidékeinek helyzetét. Várható, hogy az idei gabonatermés *10—13 százalékkal lesz kevesebb a tavalyinál.* A burgonya és a cukorrépa termésátlaga *nem éri el az átlagost.*

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta *Lázár Józsefnek*, a Szék- és Kárpitosipari Vállalat debreceni hajlítottbútor-gyára személyzeti vezetőjének több évtizedes munkája elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából.

Fogadás a perui nagykövetségen

Peru nemzeti ünnepe alkalmából *Guillermo Portugal Balldsteros*, a Perui Köztársaság budapesti nagykövete tegnap fogadást adott rezidenciáján. A fogadáson megjelent *Vass Istvánné*, az Elnöki Tanács tagja, *Rödönyi Károly* közlekedés- és postaügyi miniszter, *Garai Róbert* külügyminiszter-helyettes, *Török István* külkereskedelmi miniszterhelyettes, valamint a politikai és gazdasági élet számos más képviselője. Jelen volt a Budapesten akkreditált diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja is.

Nemzetközi geográfiai kongresszus Moszkvában

Tegnap délután a Kremlben ünnepélyesen megnyílt a *XXIII. nemzetközi geográfiai kongresszus*. Az augusztus 3-ig tartó tanácskozásra a világ több mint hetven országából csaknem háromezer földrajztudós érkezett Moszkvába.

Alekszej Koszigin miniszterelnök levélben üdvözölte a nemzetközi geográfiai kongresszus részvevőit.

Pozsony közelében Lezuhant egy repülőgép

Tegnap Pozsony közelében szerencsétlenül járt a csehszlovák légitársaság egyik utasszállító repülőgépe. A szerencsétlenségről a CTK az alábbi hírt adta ki:

„Reggel 9 óra után a Pozsony—Ivanka repülőtér közelében lezuhant a Prága—Pozsony között közlekedő csehszlovák utasszállító repülőgép. A gép fedélzetén 69 utas és 7 főnyi személyzet tartózkodott. A szerencsétlenség oka eddig nem ismeretes. A mentési munkálatokat azonnal megkezdték a tűzoltók és a hadsereg egységei részvételével.

A baleset színhelyére érkezett *Vladimir Blazek*, a CSSZK közlekedésügyi minisztere. A szerencsétlenség okainak kivizsgálására bizottságot neveztek ki. A bizottság *Jaroslav Podzimek* közlekedésügyi miniszterhelyettes vezetésével haladéktalanul megkezdte munkáját.

A repülőgéproncsok közül eddig kiszabadított személyek közül hetet kórházba szállítottak."

A CSKP Központi Bizottsága és a CSSZK kormánya az áldozatok hozzátartozóinak mély részvétét fejezte ki, a hátramaradottak anyagi megsegítésére és szerencsétlenségből adódó problémák megoldására megteszik a szükséges intézkedéseket.

Ügetőverseny-eredmények

1. Barátom (3) — Basilió (6) — Briganti (1). — 39, 12, 13, 43. — Bef.: 71, 266.
2. Vigjáték (7) — Ave (10) — Brigitta (5). — 117, 23, 37, 36. — Bef.: 380, 190. Hármas befutó: 3811.
3. Vihorlát (6) — Uri-muri (2) — Szerdár (1). — 46, 17, 119, 23. — Bef.: 1055, 156.
4. Uhu (1) — Zuhatag (4) — Reggel (2). — 21, 15, 20, 46. — Bef.: 47, 127. Hármas befutó: 1391.
5. Budafa (4) — Tapolca (1) — Capella (7). — 17, 12, 46, 12. — Bef.: 43, 30.
6. Vágyódó (7) — Sem (8) — Vates (4). — 66, 20, 23, 19. — Bef.: 184, 164.
7. Alkonyat (6) — Astoria (7) — Bojtorján (5). — 358, 16, 18, 18. — Bef.: 301, 255.
8. Akrobata (7) — Zefír (5) — Zseton (1). — 18, 12, 10, 11. — Bef.: 60, 40.

Munkában a Viking 1.

Megkezdődött a talajvizsgálat

A Viking 1. amerikai űrszonda tovább folytatja a Mars kutatását. Az űrhajónak az a része, amely továbbra is a bolygó körül kering, kedden fényképfelvételeket készített a Mars Phobos nevű holdjáról, és ezeket továbbította a pasadenai űrkutatási központba. A felvételek tanulmányozása után az amerikai tudósok arról számoltak be, hogy a fényképeken egy kisebb-nagyobb kráterekkel sűrűn borított, eddig ismeretlen terület volt látható.

Az űrkutatási központ tudósai a Viking 1-nek a Mars felszínén leszállt egységétől kapott adatok alapján folytatják annak vizsgálatát, van-e élet a bolygón. Az eddigi kutatások alapján bebizonyosodott, hogy a Mars körüli légkör nitrogént tartalmaz. Ez a tény tovább táplálja a marsbeli biológiai tevékenység lehetőségét.

Szerdán délután az irányítóközpontból rádión kapott utasításra a Viking robotkarja *mintát vett a Mars talajából*. Az űrhajózási központban a tévéképernyőkön megjelenő képeken *tisztán kivehetőek voltak a talajon a robotkar markolófeje által hagyott nyomok*. A maroknyi talajminta a Viking minilaboratóriumába kerül, ahol kémiai vizsgálatoknak vetik alá. A vizsgálatok eredményeit a Viking csak később továbbítja a Földre.

Időközben hírek érkeztek *az 1975. szeptember 9-én útjára bocsátott, a Mars felé tartó Viking 2. amerikai űrszondáról is*. A tudósok távirányítással bekapcsolták a Viking 2. motorjait: ezzel az űrhajó sebességét olyan mértékben lecsökkentették, ami lehetővé teszi az űrhajó pályaváltoztatását. A következő napokban a Viking 2., amely jelenleg 2 400 000 kilométerre van a Marstól, olyan útvonalra tér át, ahonnan *megkezdődhet a Mars körüli pályára vezérlés művelete*. Az űrszonda a tervek szerint szeptember 4-én száll le a Mars felszínére.

AZ ASZÁLYKÁROK CSÖKKENTÉSE céljából az ország legnagyobb közös gazdaságában, a Nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetben hetek óta negyven vízszivattyú dolgozik, és negyvenkét esőszerűen öntöző berendezést üzemeltetnek folyamatosan. Négyezer-ötszáz hektár földet öntöznek.

EGYÜTTMŰKÖDNEK a Herendi Porcelángyár és az Állami Pénzverde iparművészei. Már elkészültek első mintadarabjaik, a korsók és a bonbonnierek, amelyeket ősszel mutatnak be a londoni iparművészeti kiállításon.

A HALÁLOS ÍTÉLETET szerdán reggel végrehajtották a 21 éves Christian Ranuccin, egy marseille-i börtönben. A fiatalembert már március 10-én halálra ítélték, mert 1974. júniusában meggyilkolt egy 8 éves kislányt. Az elítélt kegyelmi kérvényét a francia köztársasági elnök elutasította.

OXIGÉNHIÁNY miatt a Balatoni Halgazdasághoz tartozó, alacsony vízállású tavakon kényszerhalászatot folytatnak. Eddig több mint 200 mázsa halat voltak kénytelenek kihalászni és értékesíteni.

MAKÓN MEGNYÍLT tegnap a fotósok alkotótelepe. Az ország különböző vidékein működő fotókörök mintegy félszáz tagja két hétig lesz vendége a Maros-parti városnak. A József Attila Művelődési Központban szakmai előadásokat hallgatnak majd a színes fényképezés technikai kérdéseiről.

A NÉPRAJZI MÚZEUM augusztus 3-án, kedden és augusztus 4-én, szerdán technikai okok miatt zárva tart.

HÍRES KAJSZIBARACK tájfajta terem Gönc határában. A középkorai érésű, muskotályos ízű barack jól szállítható, exportálható. Tegnap száz vagonnal szállítottak el belőle, egy részét hűtővagonokban.

HÚSZEZER PÉLDÁNYBAN közigazgatási térkép jelent meg Győr-Sopron megyéről, az ottani idegenforgalmi hivatal kiadásában. Feltünteti a legkisebb településeket, majorságokat és a különböző rendű főútvonalak mellett a fontosabb földutakat is.

HÚSZTAGÚ TÖRÖK TÁNCEGYÜTTES érkezett négynapos vendégszereplésre Egerbe. Erzurum város művészei viszonozzák azt a látogatást, amelyet a gyöngyösi Vidróczky népi együttes tett Törökországban. A törökök ma este lépnek fel az egri várszínházban.

A KPM FORGALOMSZERVEZÉSI szakemberei Szombathely belső forgalmi rendjének a javításán dolgoznak ezekben a napokban. Olyan forgalomszervezést alakítanak ki, amely egyenletesebbé teszi az utak terhelését, javítja a parkolási lehetőségeket.

ÚJ ZÖLDSÉGFAJTÁKAT és fajtajelölteket mutattak be tegnap a mezőgazdasági szakembereknek az Országos Mezőgazdasági Fajtakísérleti Intézet tordasi kutatóállomásán. A nemesítők olyan fajtákat neveltek, amelyek gépi betakarításra is alkalmasak.

AGGÓDÓ KISLÁNY

— Igyekezni kellene a betakarítással, Jani! A meteorológia délutánra vihart jelez...

(Balázs-Piri Balázs karikatúrája)

EGYHÓNAPOS ELŐNNYEL dolgoznak a Zala megyei Állami Építőipari Vállalat szocialista brigádjai Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Keszthelyen és Tapolcán. A tervezettnél 97-tel több lakást adtak át az első félévben.

A BÉKE 31 ÉVE című fotókiállítás, amely az Országos Béketanács és a Magyar Államvasutak közös rendezésében hetek óta járja az országot, tegnap Győrbe érkezett, ahol az érdeklődők egy hétig tekinthetik meg.

LAKÓTELEPI MŰVELŐDÉSI KLUBOKAT építenek ezután Szekszárd új lakónegyedeiben. A városi tanács végrehajtó bizottságának szerdai ülésén határozat született a közösségi helyiségek kialakítására, s a helyi vasútállomáson kultúrváróterem létesítésére.

A FŐVÁROSI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS DÍJBESZEDŐ VÁLLALAT kirendeltségei a fővárosban érvényes, egységes ügyfélfogadási rendhez igazodva ezentúl hétfői napokon 9-től 18 óráig tartanak félfogadást. A szerdai ügyfélszolgálat 9-től 14 órára változik, a hét többi napján az eddigi félfogadási idő marad érvényben.

A TÁJVÉDELMI KÖRZETTÉ nyilvánított Zselicség több mint 9 ezer hektáros területén a növény- és állatvilág bemutatására múzeumot rendeznek be Kardosfán. Az ottani halastavat csónakázótóvá alakítják át. A kulturális értékek közül a szennai festett kazettás mennyezetű templomot tartják számon.

SZÁZADIK SZÜLETÉSNAPJÁT ünnepelte családja körében a Szolnok megyei Öcsödön özvegy Noszvagyi Bálintné. A szép kort megért idős asszonyt a családtagokon kívül a községi tanács vezetői és az úttörők köszöntötték.

AZ ISKOLÁK, IRODÁK, üzletek, a fokozott fényigényű munkahelyek korszerű világítására káprázatmentes, kettős kapcsolású fénycsöves lámpatesteket gyárt újabban a simontornyai SIMOVILL Ipari Szövetkezet.

(X) HALÁLOZÁS. A Külkereskedelmi Minisztérium vezetősége, párt- és szakszervezeti bizottsága tudatja, hogy Kovács Istvánné, a minisztérium útlevélosztálya vezetőjének temetése július 29-én, 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Többingek Jugoszláviába

A Beton és Vasbetonipari Művek újfajta *tübbing* gyártásának előkészítését kezdte meg. Az UVATERV műszaki tervei alapján *Jugoszláviának szállítanak ezekből a termékekből a belgrádi új vasúti csomópont alagútjának építéséhez.*

A budapesti és a prágai metrónál szerzett kedvező tapasztalatok alapján bővült a magyar vasbeton tübbingexport megrendelőinek köre. A belgrádi vasúti csomópont alagútjához azonban a budapestinél másfél méterrel nagyobb, 6,7 méter belső átmérőjű *vasbeton alagútgyűrűk építésére készítenek tübbingelemeket.*

A megbízás szerint egy év alatt csaknem négy kilométer hosszú alagút építését kell ellátni magyar gyártmányú tübbinggel. Ebben az időszakban tehát majdnem annyi tübbinget kell szállítani, mint Prágának négy év alatt.

Az eddigieknél nagyobb tübbing acélsablonjainak gyártását máris megkezdték a BVM kunszentmártoni gyárában.

Eltemették Balogh pátert

Dr. Balogh István címzetes apátot, nyugalmazott államtitkárt szerdán a Farkasréti temetőben mély részvéttel kísérték utolsó útjára. A temetési szertartást *dr. Udvardy József* csanádi megyéspüspök végezte. A síron a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében *S. Hegedüs László*, a HNF OT titkára, az Állami Egyházügyi Hivatal nevében *Miklós Imre* államtitkár, az AEH elnöke helyezett el koszorút.

*

Dr. Balogh István — közismert nevén: Balogh páter — a felszabadulás előtt szeged-alsóvárosi római katolikus plébános volt. Szeged felszabadulása után a Kisgazdapárt helyi vezetője, majd országos főtitkára lett. A fegyverszüneti tárgyalásokra Moszkvába utazó küldöttségnek, mint miniszterelnökségi államtitkár, tagja volt Balogh páter is. 1947-ig töltötte be az államtitkári tisztséget. 1945-től 1949-ig országgyűlési képviselőként tevékenykedett. 1947-ben megalapította a rövid életű Független Magyar Demokrata Pártot, majd 1949-től visszavonult a politikai szerepléstől. Később a budapesti Szent Mihály-templom papjaként dolgozott. Nyolcvanket éves korában hunyt el.

Megkoszorúzták Vándor Sándor sírját

Tegnap a Mező Imre úti temetőben megkoszorúzták *Vándor Sándor* sírját, születésének 75. évfordulója alkalmából. Az ünnepségen a Vándor Sándor Kórus a mártírhalált halt kommunista művész két szerzeményét szólaltatta meg, *Révész László* vezényletével, majd a Magyar Zeneművészek Szövetsége nevében *Görgei György*, a szövetség elnökségének tagja, a tömegzenei szakosztály vezetője emlékezett meg a fasizmus áldozatául esett muzsikusról.

Koszorút helyeztek el Vándor Sándor síremlékén az MSZMP Központi Bizottságának tudományos, közoktatási és kulturális osztálya, a Kulturális Minisztérium, a Kórusok Országos Tanácsa, a Népművelési Intézet, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának zenei szakosztálya, a Magyar Zeneművészek Szövetsége nevében. Virággal emlékeztek meg az évfordulóról a Vándor Sándor Kórus, a tatabányai bányász vegyeskar, az EDOSZ központi énekkara, a Vándor Sándor Zeneiskola képviselői és a családtagok.

A koszorúzási ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

HALÁLOZÁS

BÉRES MÁRTON, a Szocialista Hazáért Érdemrend tulajdonosa, aki 1930 óta volt tagja a pártnak, hatvanhét éves korában elhunyt. Búcsúztatása augusztus 2-án, délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Elvtársai és barátai fél 3-tól róhatják le kegyeletüket — közli az MSZMP budapesti bizottsága és a Magyar Partizán Szövetség.

DÖMÖTÖR LÁSZLÓ újságíró, a KGM Tudományos Kutató Intézet munkatársa váratlanul elhunyt. Temetése augusztus 3-án, 13 órakor lesz az Óbudai temetőben.

Hűvös idő

Az Észak-Európa felett örvénylő mérsékelt övi ciklon nyugati oldalán ismét hideg levegő áramlik a kontinens északi és középső része fölé. Ennek hatására ma már a Kárpát-medencébe is megérkezett a hűvösebb időjárás. A Meteorológiai Intézet jelentése szerint a várható időjárás ma estig: felhőátvonulások, záporokkal, zivatarokkal. Élénk, sokfelé erős, a Dunántúlon többfelé viharos lökésekkel kísért északnyugati szél. A nappali felmelegedés keleten is gyengül. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet általában 18—23 fok között, az ország déli részén még 25 fok körül.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 227 centiméter volt.

Angolai gazdaság

Gyógyuló sebek

Az Angolai Népi Köztársaság a felszabadító háborút követően megindult a gazdasági fejlődés útján. A fiatal államnak sok nehézséggel kell szembenéznie, hiszen *a gyarmati örökség* és a súlyos harcok *tovább szaporították* az amúgy is elmaradott nemzetgazdaság gondjait.

Angola, e volt portugál gyarmat természeti kincsekben igen gazdag ország. A föld mélyén jelentős mennyiségű vasérc, réz, gyémánt és egyéb ásványi kincs fekszik, az ország olajkészletei pedig világviszonylatban is számottevőek. Portugália az évszázadok során nyersanyagraktárának tekintette Angolát, de fontos pozíciókra tett szert a kitermelő iparban az Egyesült Államok is, ugyanis a volt gyarmattartó a gazdag nyersanyag-lelőhelyek nagy részét *bérbe adta* külföldi monopóliumoknak.

Kabinda kulcsszerepe

A hatmillió lakosú ország valutabevételeinek több mint kétharmadát a kőolaj adja. A 7000 négyzetkilométeres tengerparti beszögellésen, Kabindában, hatalmas kőolajkészletek találhatók. Az olajmezőket kilenc évvel ezelőtt Portugália bérbe adta az amerikai Gulf Oilnak, amely ott Gulf Cabinda néven leányvállalatot alapított. Naponta mintegy 150 ezer barrel (1 barrel = 159 liter) *jó minőségű* kőolajat hoztak a felszínre, de tavaly decemberben az amerikai cég bezárta kabindai üzemeit, leállította a kőolajkutakat.

Angola a világ egyik legnagyobb kávétermelője, mezőgazdaságának másik legfontosabb szektora pedig a *cukornádtermesztés*. Az ország lakosságának élelmezése szempontjából kiemelkedő fontosságú a szarvasmarha-tenyésztés.

A portugál gyarmati korszak idején az ország gazdasága csak *igen kis mértékben fejlődött*, hiszen az ország a külföldi monopóliumok ellenőrzése alatt állt, s azoknak a profitnak az országból való kiszivattyúzása állt érdekében.

A hosszú és súlyos harcok *felmérhetetlen kárt okoztak* Angolának. Szinte megbénult a közúti szállítás, hiszen 20 ezer teherautó ment tönkre, az utak és hidak többsége megrongálódott. Nem sokkal a függetlenség kivívása után abbahagyták a külföldi vállalatok a nyersanyagok kitermelését. Kabindában *csak márciusban* kezdtek ismét olajat termelni, de még *nem sikerült elérni* a korábbi kapacitást. A szakemberek nagy része elhagyta az országot, s ez is egyik oka, hogy a vállalatok, ültetvények nagy részén a termelés *elmarad* a háború előtti szinttől.

Közvetlen feladatok

A fiatal független afrikai állam vezetésére hatalmas feladat hárul a békés építőmunka megszervezésében. Most mindenekelőtt az a legfontosabb feladat, hogy helyreállítsák a háború okozta károkat, s az ipari, valamint a mezőgazdasági termelés mihamarabb elérje a korábbi szintet. Nagy erőfeszítéseket tesznek a kávészüret zavartalan lebonyolítására, hiszen a várhatóan 180 ezer tonnás termés jelentős bevételekhez juttathatja az országot.

Tárgyalások kezdődtek a Gulf Oillal is egy új szerződés megkötéséről, amely várhatóan *többségi tőkerészesedést* biztosít majd az angolai kormánynak. Felszólították a külföldi vállalatokat, *kezdjék meg* ismét a termelést, de számítsanak arra, hogy működésüket rövid időn belül új elvek szerint szabályozzák. *Neto* államfő bejelentette, hogy a kormány *elkobozza* az elhagyott külföldi vagyont.

Az Angolai Népi Köztársaság *nem marad egyedül országépítő tevékenységében*. Elsőnek *a szocialista országok siettek* a segítségére, elsősorban a Szovjetunió és Kuba. Anyagi és műszaki segítséget nyújtanak a fiatal köztársaságnak, szakembereik segítik a termelés újbóli megindítását és fejlesztését a legfontosabb népgazdasági ágazatokban. Ezenkívül kubai szakértők a cukornádültetvényeken és a hajójavító üzemekben segítenek, de jelen vannak — többek között — Románia, az NDK, Svédország, Jugoszlávia szakemberei is.

Fokozatosan megindul a külkereskedelmi forgalom is. A szocialista országokon kívül több tőkés és fejlődő állam gazdasági küldöttsége kereste már fel Luandát, hogy az árucsere-forgalomról folytasson tárgyalásokat. Brazília például *olajat és kávét akar vásárolni* nagy mennyiségben, cserébe közlekedési eszközöket, élelmiszert és halászhajókat kíván szállítani. Svéd és olasz vállalatok *teherautók exportjáról* tárgyalnak, szó van a távközlési hálózat kiépítéséről, valamint egy *új repülőtér* építéséről is.

Az állam ellenőrzésével

A következő időszak egyik fontos feladata *a termelőmunka pontos megszervezése* és a külgazdasági kapcsolatok *stabilizálása*. A háborús károk helyrállítása után megkezdődhet az angolai gazdaság tervszerű fejlesztése, a gyarmati örökség fokozatos *felszámolása*. Ehhez elengedhetetlenül szükséges viszont az állam szerepének fokozatos növelése a gazdasági életben. Bár az angolai kormány továbbra is *fontosnak tartja a külföldi tőke jelenlétét* a termelés egyes szektoraiban, *a jövőben fokozatosan növekedni fog az állami vállalatok szerepe*. Nemrégiben hozták létre például a Sonangol nevű állami olajvállalatot, amelynek feladata a hazai olajkitermelés ellenőrzése. Várhatóan hasonló célú állami vállalatok alakulnak majd a gazdasági élet más területein is.

G. GY. — L. P.

Csináld magad

Nemcsak szórakozás — Segítene a szolgáltatóipar gondjain is

Az angol — do it yourself — *csináld magad!* — egyenes fordítása lett a hazai barkácsmozgalom hivatalos elnevezése. Tagadhatatlan — ez a mozgalom él —, ám nincs híján a gondoknak.

Csinálnám én — mondják sokan —, de *hol* és *mivel?*

Kezdjük az utóbbival: sok gyárban keletkezik olyan, értéktelennek tűnő fa-, műanyag-, vagy vasdarab, amely más célra még hasznosítható. A vállalatok közül jó néhány *nem dobja szemétbe* ezeket a hulladékokat, hanem *saját üzletében* értékesíti. Mások azon a véleményen vannak, *pénzkidobás* a „leeső" anyagokat raktározni, adminisztrálni, árusítani, sok költséget, munkaerőt igényel, *többe kerül a leves mint a hús.*

Hol, mivel?

De nemcsak apró lécek, kisebb alumínium- vagy farostlemezek jelentik a barkácsolás kellékeit. Régi panasz, hogy kisebb csomagolásban nem lehet meszet, cementet kapni. (Más kérdés, hogy időszakonként nem tudja kielégíteni az ipar a közületi és lakásépítési igényeket sem.) Tény, *nem gazdaságos apró-cseprő tételekkel foglalkozni*, de az is *pazarlás*, ha valaki egy törött lépcsőfok pótlásához mázsányi anyagot kényszerül vásárolni. A vas- és edényboltoknak is *kifizetődőbb* tízezerszámra értékesíteni a szöget, a csavart — feladatuktól eltérően: gyakran közületeknek — mint 20—40-es, netán tizes politetilén csomagolásban eladni. De végtére is a lakosság áruellátása semmiképpen sem lehet másod-, olykor harmadrendű feladat.

A barkácsoláshoz való szerszámok, kis gépek nálunk *sokkal drágábbak* mint a környező szocialista országokban. Érthető: alig akad ezek között hazai gyártmány. A — *korlátozott* — tőkés importból származó termék után pedig *magas adót kell fizetni*. A szocialista országok közül is *kevesen rendezkedtek be* barkácseszközök gyártására. (Sokszor megnehezítik a behozatalt egyéb tényezők, például az eltérő magyar szabványok. A barkácsgépek speciális jószágok, hiszen tudomásul kell venni: aki ezekkel dolgozik, nem szakember.) Világos, hogy a magyar iparnak nem érdemes ráállnia az efféle berendezések, kellékek egész skálájának gyártására, de talán egy-két fontosabb eszközre *érdemes* lenne.

Kiss Jenő, a Belkereskedelmi Minisztérium munkatársa egy formás, kézhez simuló fúrógépet tesz az asztalra. Rajta az EVIG emblémája. Ha sorozatban gyártják, olcsóbb lesz, mint a Black and Decker vagy a Multimax család hasonló darabja, és legalább annyit tud. Ma a kölcsönzés marad. Sajnos, nem valami jók a tapasztalatok. Panaszkodnak a bérlők, még inkább a bérbeadók: elrontják a gépeket, nem tartják be a használati utasítást, munka után nem tisztítják meg, koszosan hagyják a szerszámokat.

A „hol" kérdésre sem egyszerű a válasz, és általában tagadó is. Akinek kertes háza, nyaralója van, mentesül a gondtól, de egy bérházban *nem lehet este kopácsolni*. Igaz, léteznek már barkácsműhelyek, például az óbudai lakótelepen, ahol tanácsot s kelléket egyaránt kaphatnak az érdeklődők. A Tatabányai Építőipari Szövetkezet barkácskombinátja is jó lehetőséget nyújt a barkácsolóknak: itt az *autódarutól a szakkönyvig szinte minden kölcsönözhető, van még fürdő és öltöző is.* (Hasonló elvekre épült az NDK barkácshálózata is; az új városrészek karbantartásának oroszlánrészét maguk a lakók végzik!)

Üzlet-műhely Óbudán

De nem biztos, hogy az óbudai, a tatabányai vagy az NDK-beli példa jelenti a hazai megoldást. Ideálisnak mutatkozik az a gyakorlat, amelyet nálunk nem is egy szövetkezeti vagy társasházban követnek. A lakók többsége megszavazta: *legyen egy olyan helyiség, ahol kedvükre fúrhatnak-faraghatnak este kilenckor vagy reggel hatkor is.* Érthető, hiszen ilyenkor jutnak szabad percek a munkára. A barkácsműhelyek alkalmazottainak munkaideje sehogy sem fér ezzel össze, no meg nem lehet otthagyni félkészen a virágtartó polcot — kezdődik a tévéműsor, majd holnap befejezem — jelszóval.

A vállalatok egyébként *nem szívesen bajlódnak* barkácsműhelyek létesítésével. Gyakorta még a napi költségeket sem fedezi a várható bevétel, preferenciák mellett sem képződik számottevő haszon. Megállapította 1973-ban készült felmérésében ezt az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság is. Kivételekről itt is tudunk: ilyen a már említett tatabányai szövetkezet ötletes kezdeményezése: bár forgalmuk sem csekély, műhelyüket még jobban ki akarják használni a barkácskörök és iskolák kedvezményes bérlettel járnak ide és itt tartják politechnikai óráikat.

A barkácsolás a második világháborút követő években jött divatba a fejlett ipari országokban. Részben az élet kényszerítette rá az embereket — a szolgáltatás ugyanis egyre drágább lett. Angliában a kertápolás a legnépszerűbb, Franciaországban a régi parasztházakat üdülővé, az ósdi lakásokat újjá építik. Az NSZK-ban az autójavítás, a háztartási gépek szerelése áll az első helyen. Abban viszont egyöntetű a kép — néhány szocialista országhoz hasonlóan —, hogy *bőséges az anyag- és szerszámellátás, széles a bolthálózat.*

Hiba nem észrevenni

Hazánkban 1970 óta fejlődés tapasztalható, az üzletek száma gyarapszik, jelenleg 78 szakbolt működik, több száz üzletben alakítottak ki egy-egy kisebb barkácsrészleget. *De nincs igazi barkácsáruház, hiszen az Ezermester és Úttörőbolt Vállalaton kívül — (nekik sem ez az egyedüli feladatuk) mindenki csak mellékesen foglalkozik az értékesítéssel.*

Pedig érthetetlen, miért nem támaszkodunk jobban e segítségre: a Csináld magad mozgalom a *munkaerő-, pénz- és kapacitáshiánnyal küszködő szolgáltatóipar válláról a jelenleginél jóval nagyobb terhet vállalhatna át.* A kereskedelem ötödik ötéves tervében több barkácsszaküzlet létesítése szerepel — és ez örvendetes. Ám ez sem elég ahhoz, hogy ennek a több mint hasznos szórakozásnak a gazdasági előnyeit kiaknázhassuk.

Elek Lenke

Százezren a szegedi vásáron

Tudósítónktól.

Hétfőn délben a szegedi centenáriumi vásáron *dr. Csikós Ferenc*, Szeged Város Tanácsának vb-titkára és *dr. Zsotér Mihály*, a vásár igazgatója beszámolt három dél-magyarországi megye idei tüzelő- és építőanyag-ellátásáról.

Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyében többször pusztított ár- és belvíz. A legtöbb építőanyagot a katasztrófát szenvedett területekre irányítják, mivel a helyreállítás, az újjáépítés az idén befejeződik. Ugyanakkor bővítik a választékot a többi falvakban is. Magánházépítőknek korszerű anyagokat ajánlanak a vásáron kívül a bajai a kecskeméti és szegedi mintaboltban, valamint az ezután megnyíló békéscsabai és kiskunhalasi bemutatóteremben. Belvíz sújtotta vert- és vályogfalú házaik helyett a tulajdonosok mindenütt tégla- vagy betonházat építenek, többségükben fürdőszobát is terveznek. Az Alföldi Tüzép egyebek közt azért nyert ismét nagydíjat, mert azonnal megkezdte a kiállított anyagok árusítását.

A sajtótájékoztatón bejelentették, hogy a három megyének elegendő tüzelőt kínálnak majd. A második félévben megszűnik a téglahiány, de sóderből csak annyi jut a falvaknak, ahány vagont erre a célra a MÁV rendelkezésre bocsát. S ez olykor nagyon kevés. Az építkezésekhez a romhányi csempéken kívül Olaszországból is beszereztek burkolóanyagot, s jugoszláv építőanyagokkal bővítik a választékot.

A vásárnak nagy sikere van. Vasárnap estig több mint 100 ezren nézték meg a kiállítást.

HORIZONT

Olajmező Azerbajdzsánban

Baku közelében *feltárják* az első föld alatti olajmezőt. Az olajmező egy olyan, üzemen kívül helyezett fúrási területen fekszik, ahol az olajkészletnek *több mint a fele a föld mélyében rejtőzik*, és a hagyományos eljárással *már nem termelhető ki.*

Olcsóbb a gyapot

A várható idei jó gyapottermés hírére a New York-i terménytőzsdén *csökkent a gyapot ára.* Az elmúlt héten 155—543 pontos volt az árfolyamcsökkenés.

Argentin külkereskedelem

Argentína 1976 első hat hónapjában 1,7 milliárd dollár értékű árut exportált, 21,4 százalékkal *többet*, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Az importált áruk értéke 1,3 milliárd dollár volt. Az elmúlt év első felében a külkereskedelmi mérleg hiánya így is 300 millió dollár volt.

Lakásépítés Kubában

Kubában, Havanna tartományban az év eleje óta több mint *kétezer új lakás épült.* Az év végéig több mint öt és fél ezer család költözik új lakásba.

A KGST és a Közös Piac képviselőinek jelenlétében

Megnyílt a közgazdasági nyári egyetem

Külföldi közgazdászok tájékozódnak Magyarországról, népgazdaságunkról, az irányítási rendszerről, a vállalatok életéről, a termelés gyakorlatáról a *hétfőn megnyílt* közgazdasági nyári egyetemen, amelyet Budapesten ezúttal *ötödik alkalommal* rendez meg a TIT kéthetes programmal. Részint előadások, még inkább kerekasztal-beszélgetések, kötetlen konzultációk formájában kapnak információt a résztvevők az említett tárgykörökben, illetve szerezhetnek üzemi látogatások során személyes tapasztalatokat is. Az előző években tartott hasonló rendezvényekhez képest rekordszámú résztvevője, több mint 80 „hallgatója" van a mostani nyári egyetemnek. Szocialista országokból és tőkés államokból egyaránt érkeztek elméleti szakemberek és gyakorlati közgazdászok, *önállóan képviselteti magát* a KGST és a Közös Piac, mint szervezet is.

Dr. Hetényi István tervhivatali államtitkár tartotta az első előadást: a magyar népgazdaság fejlődéséről, helyzetéről és fejlődési irányairól. A további előadási programban olyan témák szerepelnek, mint a gazdaságirányítás rendszere, a tervezés és a szabályozás; a foglalkoztatás- és az életszínvonal-politika; a vállalati jövedelemszabályozás; a Magyar Népköztársaság külgazdasági politikája.

Piackutatók Délkelet-Ázsiában

Lámpagyár Indonéziának

Az *Egyesült Izzó* vezetői a közelmúltban „piacot kutattak" Indiában, Indonéziában és Thaiföldön.

Az indonéz *Srnana Gatra Utama* céggel megállapodtak, hogy leszállítják és üzembe helyezik egy fényforrásgyár berendezéseit. A gépeket az Izzó három részletben exportálja.

A piackutató delegáció Indiában a már leszállított izzólámpagyár üzemegységeinek fejlesztéséről tárgyalt, Thaiföldön pedig arról, hogy az Izzó hogyan kapcsolódhatna be az ország fényforrásgyártásának fejlesztésébe.

Találkozásaink

OLVASÓINKHOZ című cikkünkben éppen egy esztendővel ezelőtt írtuk le a következőket: Teendőink köre bővül is, mert pótolni igyekszünk azt a hiányt, amely az eddig kéthetenként megjelent Tanácsok Lapja után támadt. Lapunk tehát ezután mind egész tevékenységével, mind az e célt szolgáló új rovatokkal és rendszeresen megjelenő külön oldalaival a tanácsok választott tagjainak és hivatali apparátusának is remélhetően hasznos, munkájukat segítő olvasnivalót nyújt majd.

Hogy elszaladt ez az egy év!...

Talán nem érti félre senki: a legtávolabb éppen az áll tőlünk, hogy valamiféle „ünneplő-évfordulós" írással hozakodjunk elő. *Bizonyítványunkat senki más, csakis az olvasó* töltheti ki, magunk legfeljebb néhány tény közlésére szorítkozhatunk. Ezt azonban — úgy érezzük — meg kell tennünk. Távolról sem az eltelt év naptári fordulója késztet erre bennünket. Sokkal inkább *a kapcsolatunk rendje, az együttműködés jó légköre,* nem utolsósorban az a kötelezettség, amelylyel tartozunk számot adni erről az egy esztendőről, s egy kicsit a terveinkről is.

RÖVIDEN AZ ELŐZMÉNYEKRŐL, illetve *az útkeresés folyamatáról.* Azt már az induláskor tudtuk, hogy a tanácsok időszaki — kéthetenként megjelenő — lapját *teljes egészében és azonos formában nem pótolhatjuk, de nem is tekintettük feladatunknak.* Amire vállalkozhattunk, az mindenekelőtt a tanácsok munkájának *népszerűsítése,* a szocialista közigazgatás fejlődésének *tükrözése,* jó módszereinek közreadása, az apparátus gondjainak érzékeltetése, *az állampolgárok szolgálatáért érzett felelősségvállalás* sokoldalú felmutatása. Mindezt úgy, hogy a tanácsigazgatás dolgozói, vezetői és képviselői megtalálják írásainkban *az őket érdeklő és érintő* témaköröket, ám azt sem titkolva, hogy *legalább ennyire* szándékunkban állt és áll a széles olvasóközönségnek, az állampolgárok tízezreinek bemutatni a tanácsok eredményeit és gondjait.

Ezzel a kettős feladattal indítottuk *keddenként* a Tanácsok Fóruma című külön oldalunkat, bár az első pillanattól törekedtünk arra, hogy lehetőleg *minden számunk egyéb oldalain* is találjanak az olvasók tanácsi jellegű írásokat. Az év elején aztán — ahogy a lap vezetői sorra felkeresték a megyei tanácsok vezetőit, és ankétokon találkoztunk megyei, városi, községi tisztségviselőkkel — új elhatározásra jutottunk. A Hajdú-Biharban elhangzott igény egyértelmű és meggyőző volt: *mennyiségben, terjedelemben többet kívánnak tőlünk!* Ettől kezdve a keddin kívül *minden szombati* számunkban megjelenik a Tanácsok Fóruma, s egyre több írást közlünk a heti két külön oldalon kívül is. *Ma már havonta 18—22 újságoldal terjedelemben foglalkozunk tanácsi témákkal,* de hadd tegyük mindjárt hozzá — egy, még mindig meglevő félreértést eloszlatandó —, akik *csak a keddi vagy csak a szombati* lapunkat forgatják, erről aligha tudnak meggyőződni.

AMI SZAKMAI, TARTALMI kötelezettségeinket illeti, magunk is úgy véljük: *sok tennivalónk van.* Az olvasók kívánságára és tanácsai alapján már eddig is gazdagítottuk rovatainkat — ilyen a kifejezetten szakmai jellegű *Munkamódszer,* örömmel nyitottuk meg *Könyvespolcunkat,* tanácsi dolgozók és vezetők *rendszeresen jelentkeznek* hasábjainkon, nem hiányzik *a vita* sem — ám mindezek mellett érezzük, hogy mennyire jogos például a községi tanácsok igénye: *írjunk róluk, nekik még többet;* Csongrádban azt kérték: forduljunk megkülönböztetett figyelemmel *a megyei városok és egyáltalán a tanácsigazgatás urbanizációs* feladatai felé; Nógrádban *keveslik a nagyközségekről* szóló anyagokat; Borsodban az *aprófalvak gondjairól* szeretnének többet olvasni; a fővárosi kerületek panaszolták, hogy *arányaiban „vidékcentrikusak"* vagyunk, vidéken pedig, hogy sok a városi és sok a pesti — mert az könnyen hozzáférhető?! — cikkünk... *A testületi munka, a tanácstagi tevékenység is nagyobb teret érdemel, mint ahogy a tanácsok demokratizmusáról, tömegkapcsolatáról, együttműködési rendszeréről, a hivatali munka szervezettségéről, a közalkalmazottak élet- és munkakörülményeiről is többet akarunk írni.* Többet és olykor talán színvonalasabban is. Ez a mi műhelygondunk, de annyiban szívesen megosztjuk önökkel, amennyiben — s ezt újra és újra ismételjük — szeretnénk, ha *írásaikkal, témajavaslataikkal, örömeikkel és gondjaikkal* gyakrabban fordulnának lapunkhoz.

KÜLÖN OLDALAINK nem véletlenül viselik ezt a címet: *fórum.* A vélemények és a módszerek, a határozott kezdeményezések, s a kritikai észrevételek *nyílt fórumát* szeretnénk éltetni lapunkban. És annak örülnénk a legjobban, ha az olvasó nem jóval utólag, és főként nem „magába fordulva" füstölögne egy-egy cikkünk *vélt vagy valóságos tévedése, melléfogása után, hanem azonnal kifejtené* véleményét. Szót csak így érthetünk! Munkánknak ilyen alapon lehet értelme, hatása, *a gyakorlatban is kamatoztatható* haszna.

Mindezt — ismételjük — nem az évforduló *ténye* íratja velünk, hanem ennek a közösen eltöltött egy esztendőnek *jó tapasztalatai* diktálják. S nem utolsósorban az az örömteli tény, hogy a tanácsok munkája mind a Magyar Hírlapban, mind a többi újságban — a rádióban és a televízióban is — *egyre állandóbb* téma. Mert a szocialista építés hatalmas vállalkozásában a tanácsok ma fontosabb szerepet töltenek be, mint eddig bármikor.

A vb-tagok elhagyták a termet...

Helyszíni ülés, nemcsak jó tanáccsal

Az utolsó napirendi pont tárgyalása előtt *a végrehajtó bizottság valamennyi tagja fölállt helyéről és elhagyta a tanácstermet...*

A félreértések elkerülése végett máris közöljük: szó sincs arról, hogy valamiféle „palotaforradalom" tört volna ki a *Szolnok megyei Tanács* épületében. A magyarázat igen egyszerű: a végrehajtó bizottság ülésén — több más téma mellett — megvitatták az országrész ellátásában fontos szerepet játszó *Szolnok—Békés megyei Élelmiszer és Vegyianyag Nagykereskedelmi Vállalat* munkájáról szóló jelentést. S, hogy ezzel is segítsék a vb-tagok jobb tájékozódását, felkeltsék vitakedvüket, a testület tagjai erre az időre *átrándultak a vállalat szolnoki telepére.*

Rajtuk a vezetés szeme

Csikós Sándor, a vállalat igazgatója nem titkolta, hogy bizony izgul egy kicsit a „helyszíni tárgyalás" előtt.

— Nem mintha újdonság lenne a vállalat megyei számadása, de így, a helyszínen mégiscsak más minden! Egyébként valóban nem panaszkodhatunk: *rajtunk a megyei vezetés szeme, a kereskedelem, kicsiben és nagyban gyakran téma különböző tanácskozásokon.*

A vállalat közvetlenül a Belkereskedelmi Minisztérium irányítása alá tartozik, s 1949 óta működik. Többszöri átszervezés után alakult ki jelenlegi szervezete és ellátási területe. *Tavalyi áruforgalma 2 milliárd 340 millió forint volt.* Feladatkörüknek megfelelően tartósított élelmiszereket, vegyi és úgynevezett „ABC-profilba" tartozó napi közszükségleti cikkeket szállítanak a kiskereskedelemnek. A jelentést — amely részletesen ismerteti a vállalat Szolnok megyében betöltött kereskedelmi szerepét — *jóval a vb-ülés előtt megkapták a testület tagjai.* A „kihelyezett" tanácskozásra már a tények és adatok ismeretében érkeztek.

Dr. Soós Istvánnak, a megyei tanács elnökhelyettesének megnyitója után az igazgató még néhány rövid mondattal kiegészítette az írásos anyagot. Szavaiból egyebek között kiderült, hogy például *a kishatármenti áruforgalom lehetőségeit kihasználva* is bővítik választékukat. A múlt évben *Romániából* konzerveket, horganyzott árut, *Csehszlovákiából* halkonzerveket, tartósító szereket, *Jugoszláviából* ételízesítőt és strandcikkeket vásároltak.

A szakmai tájékoztató mellett a végrehajtó bizottság tagjai a más jellegű — *ám a vállalat kiegyensúlyozott tevékenységéhez szorosan hozzátartozó* — információkat is szívesen hallgatták.

A kiegészítés után a végrehajtó bizottság tagjai értékelték a vállalat munkáját.

Ami tetszett, s amiről hallgattak

Dr. Bereczki Lajos, a megyei tanács elnökhelyettese arról *a példás együttműködésről* beszélt, amelyet a tanács kereskedelmi osztályával alakított ki a vállalat. Többször előfordult, hogy a tanács kereskedelmi szakemberei a vállalattól kaptak olyan jelzéseket, amelyre *a kiskereskedelemnek kellett volna* fölfigyelnie. Az elnökhelyettes ugyanakkor a jelentés néhány hibájára is fölhívta a figyelmet. A vállalat tervezi, hogy csökkenti a hiányzó cikkek számát, *de nem szól arról, mi hiányzik tulajdonképpen.* Szó esett arról, hogy a vállalat évente 80—100 esetben emel minőségi kifogást a szállítóval szemben, ám arról nem kapott tájékoztatást a végrehajtó bizottság, hogy *a vállalat megrendelői, a kiskereskedelmi boltok vajon nem reklamálnak-e?*

Kukri Béla azt kérte, hogy az ellátás javításában vállaljanak nagyobb szerepet. Igaz, hogy ez elsősorban a kiskereskedelem feladata, *de a vállalat kezdeményezzen, informálja partnereit* a lehetőségekről.

Csikós Sándor igencsak szaporán jegyzetelt, míg a végrehajtó bizottság tagjai beszéltek, majd egy-két megjegyzésre azonnal válaszolt.

— A gyártó vállalatok nem minden esetben tudják azt szállítani, *ami egyébként szerepel a termeklistájukon.* A nagykereskedelem — sokszor bizony „próba, szerencse" alapon — ezekből az árukból is rendel és, ha nem kap, *máris a hiányzó cikkekre* kénytelen hivatkozni partnereinél. Ezen a helyzeten mindenképpen szeretnének változtatni, saját maguk és vásárlóik érdekében!

Érdekképviselet, minősítés

A testület végül is — a kiegészítő javaslatokkal együtt — elfogadta a jelentést. A krónikásnak nem marad más hátra, mint a tenyszerű megállapítás: *egy napirendet kiiktathatnak feladataik sorából a szolnokiak.* Ám őszintén örülnénk, ha a fentiek alapján *más következtetéseket is* levonhatna az olvasó. Például azt, hogy egy-egy vállalat beszámolója a megyei végrehajtó bizottság előtt — *ma már nem rutinfeladat;* a testület az állampolgárok *tízezreinek érdekeit* képviseli, amikor arra kíváncsi, hogyan dolgozik például a nagykereskedelem; a végrehajtó bizottság *a helyszínen* kíván — egyéb tapasztalatai mellett — bizonyságot szerezni; amit pedig javasol — az ma már nem egyszerűen jó tanács, hanem *felelősségteljes minősítés* is.

Borbás Katalin

Egy ember hány ember?

A hivatal nem megy szabadságra

A *Józsefvárosban,* a főváros VIII. kerületében 124 ezer ember él, ügyeik, gondjaik, panaszaik a tanácsnál csapódnak le. Fogadónapokon *zúgó méhkas* a Baross utcai épület. A falak közt megszorul a meleg, az emberek türelmetlenek, sietnének. *„Szabadságra utazunk reggel* — mondja egy sovány hölgy —, *millió dolgot kell még elintéznem."* A szabadság szóra az ügyintéző felpillant; *fáradt,* menne ő is üdülni, ám a tanácsra nem tehetik ki a táblát: *nyári szünet...*

Eltűnt idő

— Tavaly *160 ezer ügyfelünk* volt — mondja *Tóthné dr. Deigner Anna,* a VIII. kerületi Tanács vb-titkára —, *több, mint a városrész teljes lakossága.* Ennyi emberrel törődni, gondoskodni még akkor is nehéz, ha teljes az apparátus. *Hát még nyáron...* A törvényesen járó szabadságot ki kell adnunk dolgozóinknak; a törvényesség betartása ugyanakkor azt is megköveteli tőlünk, hogy *ne legyes restancia, ne akadozzék az ügyintézés.* A létszámstop nehéz helyzetet teremtett, a szülési szabadságon levőket, betegeket, a katonai szolgálatra bevonult fiatalembereket nem tudjuk új munkaerővel helyettesíteni. A szabadságolások...? Nagyon *gondosan, körültekintően* kell megszervezni, ki mikor pihenjen. Az ütemtervet minden osztályon, csoportnál jó előre elkészítik, gondoskodnak arról, hogy a különböző területek szakértői közül *valaki mindig itt legyen.*

A *gyámügyi csoport* kilenc munkatársa közül pillanatnyilag négyen vannak távol gyermekgondozási segély, betegség vagy szabadság miatt. *Dr. Bosch Márta* csoportvezető gondban van, hogyan ossza *öt felé a kilenc ember munkáját.* A kerületben 540 állami gondozottjuk van, háromszáz családot látogatnak rendszeresen, hogy alkalmassá tegyék a gyerekek visszafogadására.

A *szociálpolitikai csoport* hét fős állományából ketten hiányoznak. *Kucsora Irén* csoportvezető és munkatársai — hasonlóan a gyámügyiekhez — sok időt töltenek családlátogatással.

— Szerencsés a csoport összetétele — mondja Kucsora Irén —, beosztottaim *ismerik, értik egymás munkakörét,* bárki helyettesítheti a másikat. Szó nélkül vállalják a *pluszmunkát* is, mert bizony családokat csak munkaidő előtt vagy után látogathat az ember.

Beugrik a vezető

Az *ipari osztályon* még tavasszal, amikor a nyári szabadságok ütemezését készítették, kiderült, hogy ketten ugyanarra az időre kaptak beutalót.

— Muszáj volt az egyiket elcserélni — meséli *Falka Györgyné* osztályvezető —, mert *nem tudunk egyszerre két embert nélkülözni.* Előadóink mindegyike speciális munkaterületet lát el, a gyakorlat az, ha valaki szabadságra megy, *én ugrom be helyette.* A nyár nálunk rendkívül forgalmas, hiszen például a kerületben dolgozó 1400 kisiparos is június—július—augusztus hónapban megy szabadságra, az idényszakmákat is sokan szüneteltetik. A zárást, nyitást mi engedélyezzük. Havonta *több száz ügyfelünk és aktánk* van, s mindehhez öten vagyunk...

A VIII. kerületi Tanács legnépesebb osztálya a pénzügyi, *Szeredai Tibor* osztályvezetőnek 55 beosztottja van. Fogadónapokon 2—300 emberrel is foglalkoznak, s az idén már *16 ezer ügydarabot* iktattak! Az osztályvezető kiszámította, hogy a törvényes kedvezmények — *gyermekgondozási segély, táppénz* stb. — miatt *évente húszszázalékos* a munkaidő-kiesés, s ehhez jönnek még a szabadságok.

— Az osztályon alapelv és követelmény, hogy *csak akkor mehet el bárki szabadságra, ha nincs „adóssága"* — mondja Szeredai Tibor. — Minden szobában ketten dolgoznak, kötelesek gondoskodni egymás helyettesítéséről. Ilyenkor nyáron *lelassul ugyan az ügyintézés, de a határidőt nem lépjük túl.*

Feszített ritmusban dolgozik az *igazgatási osztály* is. *Kovács Lászlóné* osztályvezető-helyettes véleménye szerint ugyan a szabálysértési ügyek, bejelentések csökkennek a nyári hónapokban, az anyakönyvi és a népességnyilvántartási csoport forgalma viszont hihetetlenül nagy. Sok a házasságkötés, és — *lám, az öreg Józsefváros is fiatalodik!* — a születés. 1970-ben 7200, 1975-ben már *10 200 ifjú állampolgárt* anyakönyveztek a VIII. kerületben, a születések számának emelkedése *öt év alatt 40 százalékos.* A szabadságolások nem okoznak fennakadást az osztály munkájában, jó előre tudják, kit mikor kell majd nélkülözni, s eszerint tervezték a munkát, a hiányzó kollégák feladatkörét az ittlevők látják el.

Ahol fogadónapokon a *leghosszabb sor* áll, ott a *lakásosztály.* Fiatal ember a vezetője, *dr. Mohos Ernő.* Papíron 11 munkatársa van, valójában kilenc, közülük is *hét kismama,* de pillanatnyilag csak egy fiatalasszony él a gyermekgondozási segéllyel, a többi dolgozik. Tízenegyezernél több igénylőt tartanak nyilván, új lakást pedig évente 6—800-at kap a kerület. A helyzet tehát *csöppet sem rózsás,* sok a türelmetlen ügyfél, a névjegyzékbe felvettek többsége is követeli, mondja meg a tanács, hol és pontosan mikor kapnak lakást.

— *Hiszen, ha tudnánk...* — sóhajt dr. Mohos. — Az építőipari vállalatoktól még *megközelítőleg pontos előrejelzést sem kapunk* a lakások átadásáról. Nagyon rossz, ha a kérő, követelődző ügyfélnek az ember nem tud kielégítő választ adni, de mit tegyünk? Még szerencse, hogy nyáron valamelyest csökken a forgalom, *fellélegezhetünk. Egymást váltva, két-két hétre* szabadságra is eljutunk.

Paragrafusok — fejből

Az *ügyfélszolgálati irodán* négy helyett most két ember dolgozik, esetenként *kölcsönkapnak* valakit egy-egy osztályról. *Fóti Józsefné* irodavezető és munkatársai naponta 300—350 emberrel foglalkoznak. Lakás ki- és bejelentés a legtöbb, sokan jönnek tanácsot, felvilágosítást kérni. A paragrafusokat, rendeleteket betéve tudják, arra nincs idő, hogy a közlönyökben keressék a választ.

Fáradtak olykor idegesek, de ezt *az ügyfél nem veheti észre.* Udvariasnak, készségesnek, *türelmesnek* kell lenniük; frissnek, mintha most jöttek volna vissza a szabadságról. *Pedig...*

Vincze Jenő